

6

červen 2011

open Magazin

VÁŽENÍ ČTENÁŘI,

openMagazin je jedinečný elektronický časopis, který vám každý měsíc přináší to nejlepší, co vyšlo na portálech zaměřených na volně šiřitelný software. Můžete se těšit na návody, recenze, novinky, tipy a triky, které si můžete přečíst na svém netbooku nebo jiném přenosném zařízení. Doufáme, že vás obsah zaujme a také vás prosíme, abyste PDF soubor šířili, kam to jen jde. Kopírujte nás, posílejte, sdílejte. A napište nám, jak se vám magazín líbí. Neodmítáme ani dary či možnou obchodní spolupráci. Děkujeme za přízeň.

redakce openMagazinu
redakce@openmagazin.cz

OBSAH

- 2 Podílejí se
- 3 Co se děje ve světě Linuxu a open source
- 6 Srovnání: Mandriva Linux a jeho deriváty
- 10 Linuxové a open-source prohlížeče v červnu 2011
- 12 Jak se sází Československý šach
- 14 Linux v internetové kavárně Oceán Café
- 16 DraftSight – Profesionální 2D CAD nejen pro Linux
- 20 David M. Strnad: Jak Skalica k Ubuntu přišla
- 22 Vydali jsme se cestou Linuxu, říká ekonomický ředitel stavební firmy
- 24 Ze světa aplikací Mozilla
- 27 Tlačenie štítkov a obálok v LibreOffice 3.3 a jeho ďalšie možnosti
- 31 Vzorce a grafy v tabulkách textového dokumentu
- 33 Představení Nokia N9 s MeeGo
- 35 Rozhovor: Martin Holec z Openmobility
- 38 Mageia 1 potěší, ale nepřekvapí
- 41 Zero Install: univerzální balíčkový systém
- 43 Virtuální stroje
- 45 Podpořte Liberix a jeho konkrétní aktivity

» **Konference LinuAlt 2011 hledá přednášející a témata**

» **4th TeXperience 2011 a konference STAKAN**
29. září-2. října, Železná Ruda

Produkuje:

za podpory

Přispívají:

Browsery.cz

Server o webových prohlížečích

mozilla.cz

o magazínu

Šéfredaktorka: Irena Šafářová – OpenOffice.org

Jazyková korektura: Dana Baierová – OpenOffice.org

Sazba: Michal Hlavatý – Scribus

Návrh loga: Martin Kopta – Inkscape

Licence: Creative Commons Attribution-Non-commercial-No Derivative Works 3.0 Unported, což znamená, že jej smíte šířit, ale nesmíte měnit ani komerčně využívat. Autorská práva náleží autorům článků.

Autoři: Roman Bořánek, Jan Šmíd, Jiří Macich, Jaroslav Polášek, Vojtěch Trefný, Václav Hejda, Vlastimil Ott, Pavel Cvrček, Michal Stanke, Peter Gažo, Július Pastierik, Jaroslav Řezník, Jan Mareš, Pavel Baxy, Adam Štrauch, Petr Krčmář a Art Schreckengost.

ISSN 1804-1426

Co se děje ve světě Linuxu a open source

Roman Bořánek

Na čem vydělává Microsoft? Na Androidu! OpenOffice.org se přesouvá pod nadaci Apache, Navigace od Googlu už funguje i v České republice, Google z Android Marketu smazal herní emulátory, Red Hatu se daří a má velké plány, Chyba zvyšující spotřebu Linuxu odhalena, Fedora 15, Linux Mint 11 Katya, Ubuntu Studio přejde na Xfce, Mageia 1, LibreOffice 3.4.

Na čem vydělává Microsoft? Na Androidu!

Výzkumná agentura Asymco přišla s překvapivým **zjištěním**, že Microsoft vydělává pětkrát více na Androidu od Googlu než na vlastním systému Windows Phone 7. Jak je to možné? Podle Microsoftu Android porušuje některé jeho patenty, takže se snaží výrobce přesvědčit, aby mu platili licenční poplatky. Rád by si za každé zařízení s Androidem nechal zaplatit 7,5 až 12,5 amerických dolarů. Většina výrobců nesouhlasí a s Microsoftem se bude soudit, ale někteří se s ním dohodli. Například taiwanská společnost HTC, jeden z předních výrobců smartphonů s Androidem. HTC údajně Microsoftu platí pět dolarů za zařízení. Na druhou stranu se odhaduje, že z každého zařízení s Windows Phone má Microsoft zhruba patnáct dolarů. Asymco vychází z toho, že HTC prodala třicet miliónů smartphonů s Androidem (tržba 180 miliónů dolarů) a Microsoft prodal dva milióny licencí Windows Phone 7 (tržba 30 miliónů dolarů). Tato čísla samozřejmě

OpenOffice.org se přesouvá pod nadaci Apache

Před nedávnem společnost Oracle oznámila, že vývoj kancelářského balíku OpenOffice.org předá zpět komunitě. Teď už je jasná i konkrétní forma předání – Oracle OpenOffice.org vložil do **inkubátoru Apache**, takže jej bude zaštitovat nadace Apache. K tomuto kroku už se vyjádřila i Document Foundation, která má pod svými křídly odnož LibreOffice. V **tiskovém prohlášení** vyjadřuje lítost nad tím, že se oba projekty

opětovně nespojí v jeden, ale vidí i kladné stránky. Zejména tu, že licence Apache (OpenOffice.org) je kompatibilní s licencemi LGPLv3+ a MPL (LibreOffice), takže projekty od sebe navzájem mohou čerpat celé kódy. Zároveň Document Foundation vyjádřila zájem o spolupráci a určitou formu propojení projektů. Zdá se, že věc ještě není úplně uzavřená. Ale i kdyby se už nakonec nic nezměnilo, nemuselo by to být špatné. Oba projekty by si částečně konkurovaly, ale částečně se i doplňovaly.

Navigace od Googlu už funguje i v České republice

Google na začátku června spustil navigaci pro Android, která čerpá z mapových podkladů Google Maps, i pro Českou republiku. Její nevýhodou oproti komerčním navigacím je to, že podklady jsou uloženy na serverech Googlu. Takže pokud ji chcete využívat často, potřebujete slušný datový tarif. Sice navigace předem dokáže načíst data pro určitou trasu, ale takový způsob asi nebude pro časté používání ideální. Kromě toho, že je tato navigace zdarma, zaujme především formátem Street View, který nezobrazuje satelitní snímky, ale přímo obrázky průjezdu daným místem. Navigace je součástí Google Maps, takže pro použití stačí aplikaci aktualizovat na novou verzi.

V poslední době se navíc vyrojily spekulace, že Google brzy umožní plnohodnotně používat navigaci offline. S touto informací přišel server **AllAboutPhones.nl**, který se ji údajně dozvěděl od zdroje u nizozemských operátorů. Byl by to logický krok, protože Nokia už of-

fline navigaci zdarma nabízí. Navíc se spojila s Microsoftem a na smartphony brzy začne nasazovat jeho systém Windows Phone 7, který je v současné době asi největším konkurentem Androidu.

Google z Android Marketu smazal herní emulátory

Předminule jsme psali o tom, že Google některým telefonům zamezuje instalaci aplikací umožňujících tethering (sdílení internetového připojení) a dnes tu máme další zásah do nabídky Android Marketu. Tentokrát z něj zmizelo několik herních emulátorů od jednoho vývojáře. Konkrétně jde o emulátory Nesoid, Snoid, Gensoid, N64oid, Ataroid, Gearoid a Gameboid. Podle názvů určitě poznáte, které platformy emulují. Portál **Engadget.com** přinesl i vyjádření vývojáře. Říká, že všechny jeho projekty a vývojářský účet byly smazány bez jakéhokoliv varování a dodává, že příjmy z těchto aplikací byly jeho hlavním zdrojem příjmu. O důvodu odstranění sice nemáme žádné oficiální informace, ale není těžké odhadnout, že tyto emulátory byly trnem v oku výrobců emulovaných konzol a jejich novějších bratříčků. Mezitím už se emulátory přesunuly do alternativního obchodu s aplikacemi **SlideME**, kde jsou dočasně zdarma, aby za ně uživatelé nemuseli platit znovu.

Red Hatu se daří a má velké plány

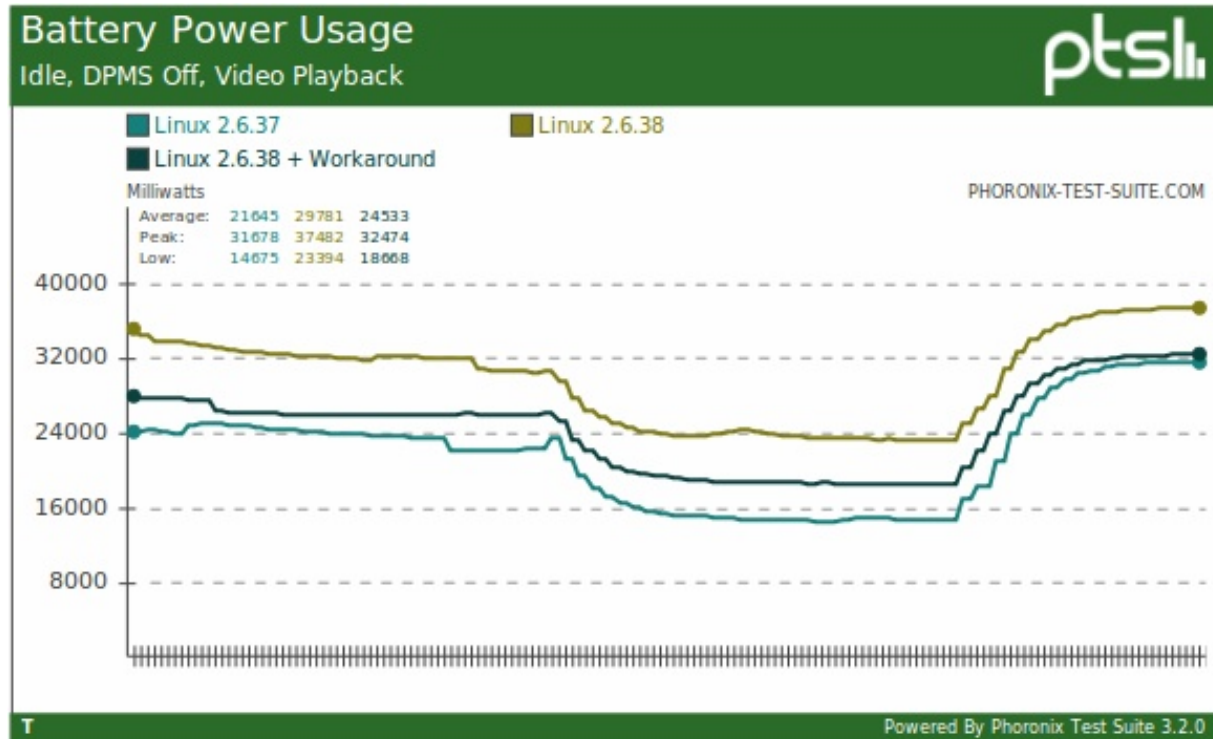
Red Hat je mezi společnostmi zabývajícími se open source jistota a neustále roste. Potvrdily to i poslední **ekonomické výsledky**. Tržby Red Hatu v prvním

čtvrtletí tohoto roku činily 265 milionů dolarů, což představuje meziroční růst 27 %. Red Hat ale určitě nehodlá usnout na vavřínech a vytyčil si další ambiciózní cíle. Tento rok by rád překonal magickou hranici tržeb jedné miliardy amerických dolarů. V případě úspěchu se stane první společností věnující se výhradně open source, která tuto metu pokořila. Dále chce do pěti let dosáhnout ročních tržeb kolem tří miliard dolarů, k čemuž by mu měly dopomoci hlavně nové příležitosti na čínském trhu.

Red Hat se také chystá **soupeřit s VMware** na poli cloud computingu. Nedávno proto spolu se SUSE, IBM, Intelem a dalšími založil uskupení Open Virtualization Alliance a během měsíce se k nim přidalo dalších 65 společností. Virtualizační řešení od Red Hatu má zřejmou výhodu: Je open-source a nejste tedy odkázáni na jednoho poskytovatele. Jedním z nových projektů je OpenShift, o kterém si můžete přečíst více v článku **OpenShift Express: Svobodný cloud od Red Hatu**.

Chyba zvyšující spotřebu Linuxu odhalena

Zhruba před dvěma měsíci zakladatel serveru Phoronix Michael Larabel **upozornil** na zvýšení spotřeby energie v novějších linuxových jádrech. Chyby, které zvyšují spotřebu a tedy snižují výdrž notebooku na baterii o deset až třicet procent, se měly vyskytovat v kernelech 2.6.35 a 2.6.38. A hle – teď Michael onu chybu v kernelu 2.6.38 odhalil a opravil. Technické detaily včetně grafů o měření najdete v **původním článku**. Pro nás je důležité, že opravením regrese se spotřeba snížila zhruba o patnáct procent a že oprava bude nejspíš zahrnuta v nadcházejícím kernelu 3.1 (nedávno se změnilo číslování). Mimochodem, chyba byla odhalena s pomocí dalšího produktu ze stáje Phoronix – benchmarkovacího nástroje **Phoronix Test Suite**. Michael Larabel hodlá v hledání podobných chyb pokračovat, na mušku si vezme zmiňovanou chybu v kernelu 2.6.35 a další.

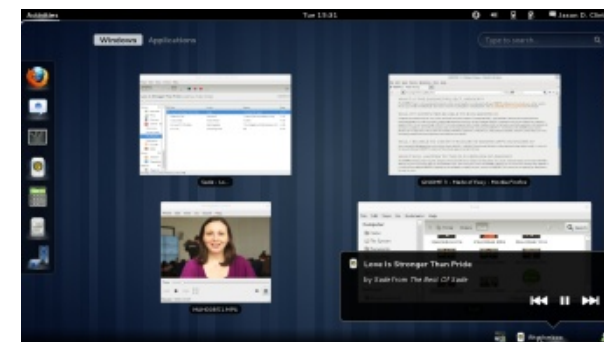
Graf spotřeby jednotlivých verzí linuxového jádra

Novinky ze světa distribucí

Fedora 15

Vyšla nová verze komunitní distribuce Fedora 15, která je vyvíjena za podpory Red Hatu. Přináší například souborový systém Btrfs, vylepšuje řízení spotřeby a obsahuje prohlížeč Mozilla Firefox 4.0, kancelářský balík LibreOffice 3.3 a mnoho **dalších drobností**. Nejvíce pozornosti ale Fedora 15 získala díky zařazení nového GNOME 3 s rozhraním GNOME Shell. Fedora jej nasadila jako první z „top“ distribucí. O GNOME 3 už se psalo a mluvilo tolikrát, že asi nemá cenu ho představovat. Hlavní je, že zcela zásadně mění způsob práce a už v něm nenajdete panely. Pokud se chcete dozvědět více, přečtěte si článek

GNOME 3.0: Přichází velká změna. Za zmínku ještě stojí alternativní grafická prostředí **KDE 4.6** a **Xfce 4.8**.

Fedora 15 zaujme především novým rozhraním GNOME Shell

Linux Mint 11 Katya

Měsíc po vydání Ubuntu 11.04 spatřil světlo světa i jeho nejznámější derivát **Linux Mint 11** zvaný Katya. Na první pohled zaujme tím, že nepoužívá rozhraní Unity, ale zůstává u osvědčeného GNOME Panelu. Stříbrnozelený vzhled á la Mac OS X z minulé verze zůstal, ale dočkal se mnoha dílčích vylepšení. Mint si také ponechal „inteligentní posuvníky“, s kterými přišlo nejnovější Ubuntu. Další novinky najdete ve Správci softwaru (Mint má svůj vlastní, ale je podobně povedený jako ten v Ubuntu) a Správci aktualizací. Zajímavá je možnost nainstalovat Mint z CD a následně ho jedním kliknutím povýšit na DVD edici, která obsahuje mnohem více softwaru. Stejně jako v Ubuntu zde LibreOffice nahradilo OpenOffice.org, Banshee se po Rhythmboxu stalo výchozím hudebním přehrávačem a prohlížeč Mozilla Firefox byl aktualizován na verzi 4.0. Dále zmizel správce fotografií F-Spot a nahradil ho gThumb a ve výchozí instalaci už nenajdete klienta pro sociální síť Gwibber.

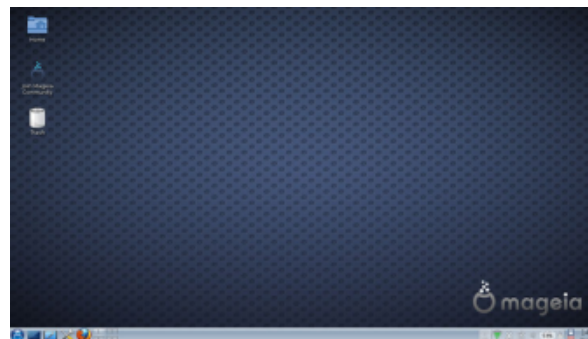
Linux Mint 11 Katya

Ubuntu Studio přejde na Xfce

Distribuce Ubuntu Studio, další oblíbený derivát Ubuntu, se rozhodla, že už nebude využívat prostře-

dí GNOME a **přejde** na odlehčené Xfce. Změna prostředí by měla přijít už v následující verzi 11.10. Důvodem ovšem nejsou hardwarové nároky, ale to, že rozhraní Unity ani GNOME Shell nevyhovuje konceptu distribuce pro práci. Ubuntu Studio je výjimečné tím, že nabízí širokou škálu multimediálních aplikací pro práci s videem, hudbou a grafikou. Navíc obsahuje upravené jádro šité na míru právě pro tyto operace, které by mělo zajišťovat, aby nedocházelo k rozcházení videa a audia. Přejechod na Xfce je dobrá volba, protože práce s mnoha okny a jejich časté přepínání není v Unity ideální, jak se můžete dočíst v **recenzi**. Také si můžete přečíst recenzi nové verze **Xubuntu**, které staví právě na Xfce.

Mageia 1

První verze nové distribuce Mageia

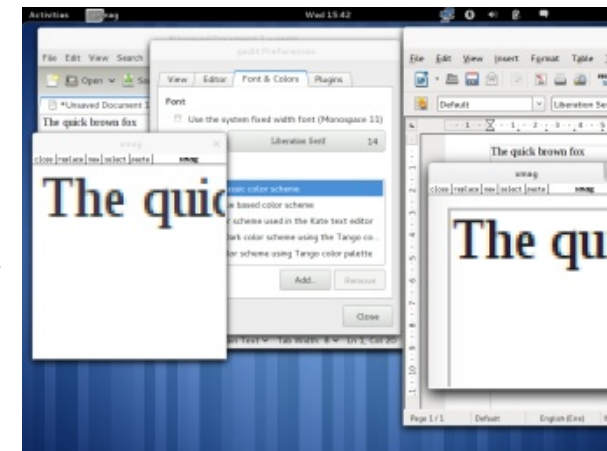
Po devíti měsících od založení Mageiy, odnože známé francouzské distribuce Mandriva Linux, tu máme první velkou verzi. Logicky je to poměrně brzy na to, aby se projekty významněji vzdálily. Mageia tedy nabídne především nové verze balíčků, po vzoru dalších distribucí nasadila například novou verzi prohlížeče Mozilla Firefox 4.0 nebo kancelářský balík LibreOffice 3.3. Z grafických prostředí máte na výběr mezi KDE 4.6, GNOME 2.32 a Xfce 4.8. Uživatelé Mandriva Linuxu navíc mají tu výhodu, že nemusí systém in-

stalovat nanovo, ale mohou na Mageiu **přejít** přímo z Mandriva Linuxu. Pro více informací o nové Mageii se podívejte na **poznámky o vydání**. A pokud vám to stále bude málo, na portálu MandrivaLinux.cz vyšel původní **rozhovor** se zakladatelem Mageiy.

Novinky ze světa softwaru

LibreOffice 3.4

Documet Foundation vydala novou verzi kancelářského balíku LibreOffice 3.4. Jako již tradičně přináší množství spíše menších úprav a oprav. Například tabulkový procesor Calc je rychlejší, vylepšuje podporu souborů Microsoft Excel a má předělaný dialog pro přesun a kopírování listů. Dále bylo vylepšeno rozhraní součástí Writer (text), Impress (prezentace) a Draw (kreslení). Pro uživatele nejnovějšího Ubuntu je užitečná integrace lišty do globálního menu, všichni linuxáci si potom užijí lepšího vykreslení písma. Kompletní přehled novinek najdete na **LibreOffice.org** a něco dalšího se dozvíte i na **blogu**.

LibreOffice 3.4 vylepšuje vykreslování písma

Srovnání: Mandriva Linux a jeho deriváty

Jan Šmíd

Jelikož mě zajímalo, jaké změny a novinky přinese znovuzrozený Mandriva Linux 2011 i první Mageia, rozhodl jsem se si obě distribuce vyzkoušet. A když už jsem byl u toho zkoušení, přibalil jsem si k tomu ještě PCLinuxOS 2011, o kterém se sice ani v době nejistoty kolem Mandriva Linuxu moc nemluvalo, ale o to víc jsem byl překvapen.

Mandriva Linux 2011 beta 3

Nový Mandriva Linux sice nabral zpoždění, ale na některé novinky, co pro nás vývojáři chystají, se můžeme podívat do současné [třetí betaverze](#). K dispozici jsou pouze ISO obrazy s prostředím KDE. To je totiž od verze 2011 jediným oficiálně podporovaným prostředím.

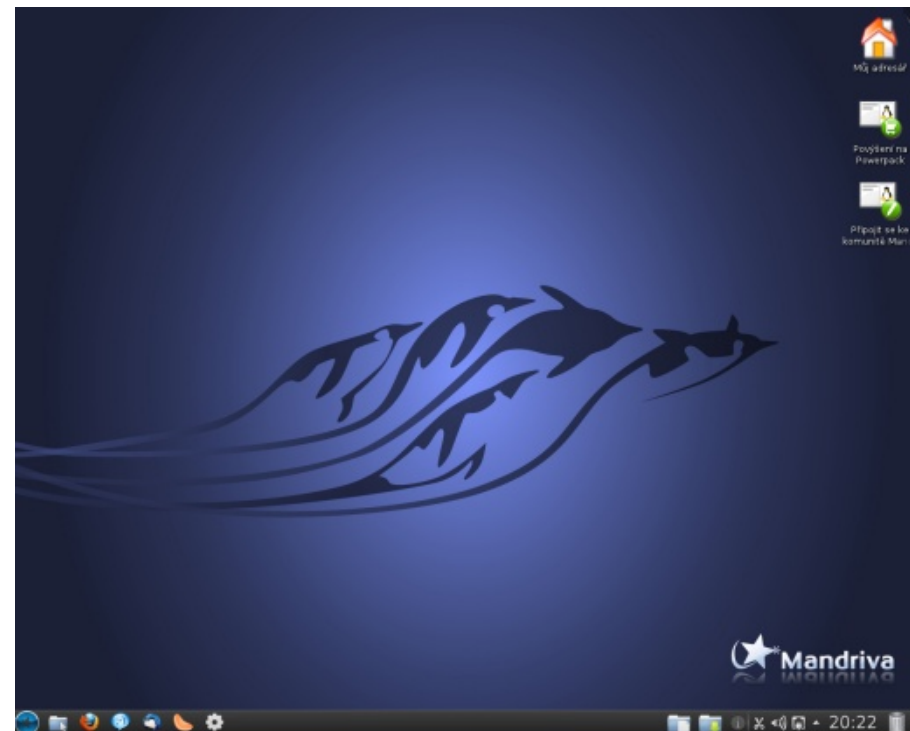
Instalace

Takže jaké novinky Mandriva Linux 2011 přinese? Instalační proces live CD se na pohled nezměnil. Použity jsou původní barvy ještě z Mandriva Linuxu 2010, avšak artwork (vzhled) se vždy měnil až na poslední chvíli, pokud už se měnil. Vzhledem k tomu, že se jedná o betaverzi, nečekal jsem, že bude vše fungovat, jak má. Alespoň jsem nebyl zklamán. Instaloval jsem nejdříve do VirtualBoxu, což se s pořádnou dávkou trpělivosti sice podařilo, ale instalovaný systém byl ještě línější než proces instalace.

Jenom domoci se pracovní plochy trvalo přes dvě hodiny a pracovat se s tím téměř nedalo. Zkusil jsem tedy instalaci na disk. Tu jsem si musel dokonce dvakrát zopakovat, na skutečném železe probíhala naštěstí poměrně rychle. Systém a instalátor zprvu neustále hlásily chyby o vadných či chybějících ovladačích, s tím jsem se však nehodlal smířit, protože ještě před rokem jsem Mandriva Linux provozoval bez nejmenších problémů.

Desktop

Po naboootování vás čeká první překvapení. Po letech se výrazně změnil motiv KDM. Ten lze samozřejmě změnit v centru nastavení KDE 4, ale myslím, že to udělá málokdo. Nové KDM Theme je jednoduché a efektní. Jeho autorem je jistý Ural Mullabae. Dalším překvapením je splash screen (úvodní obrazovka). To je podle jména součástí nového artworku jménem ROSA, ale to bude, myslím si, jednou z prvních věcí, kterou řada uživatelů změní. Jeho autor, ať už je to kdokoli, se zřejmě také inspiroval u společnosti Apple. Vzal výchozí splash screen KDE 4.6, smazal vše, co by se uživatelům mohlo líbit a nahradil to jednou barvou.

Ve jménu změn se nese i celý desktop. Je použit GTK+ styl aplikací, ikony a rámy oken pochází z balíku Elementary a plazma motiv nese jméno Rosa. A výčet Rosy nekončí. Panel je postížen ROSA Starterem, RosaIconami, RosaTasks a řekl bych zcela duplicitním widgetem RosaTrashcan. Celé se to chová jako další variace na [DockbarX](#) křížený s Dashem, známým z prostředí Unity nebo GNOME 3.

Do výchozího panelu se dostalo ještě jedno zajímavé rozšíření, a to **Stack Folder**. To poskytuje rychlý náhled obsahu nastavených složek. Vše ostatní zůstalo z grafického hlediska při starém. Např. Ovládací centrum Mandriva Linuxu.

Software

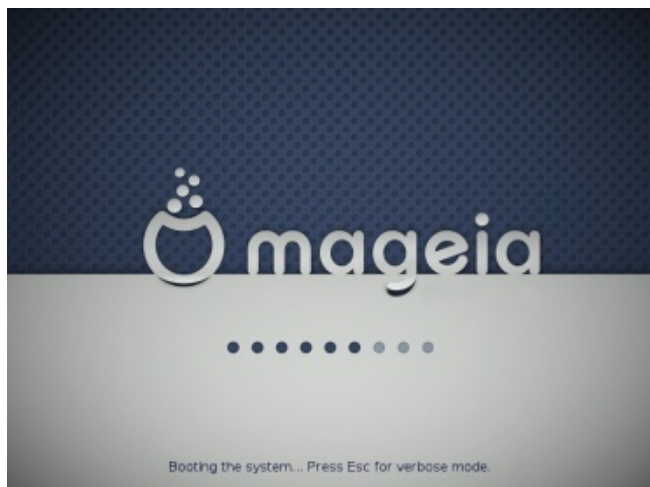
- Mandriva Linux 2011 beta 3 obsahuje:
- Mozilla Firefox 4.0.1
- ThunderBird 3.1.10
- VLC 1.1.10
- Clementine 0.7.1
- PiTiVi 0.14
- LibreOffice 3.3.2
- KDE 4.6.4
- kernel 2.6.38.7
- systemd 28
- rpmdrake 5.26.9 (dle plánů vývojářů by však měl být nahrazen novou aplikací)

Mageia 1.0

Mageia vznikla jako fork Mandriva Linuxu loni, během finančních problémů společnosti Mandriva S.A. Její první oficiální verze vyšla 1. června 2011. Založena byla bývalými vývojáři Mandrivy, kteří už nadále nestrpěli situaci ve společnosti. Od svého počátku byla prezentována jako komunitní náhrada za Mandriva Linux a tak také ve svém finálním sestavení působí. Vzhledově se drží kolejí zajetých původním Mandriva Linuxem, stejná je i nabídka uživatelských prostředí.

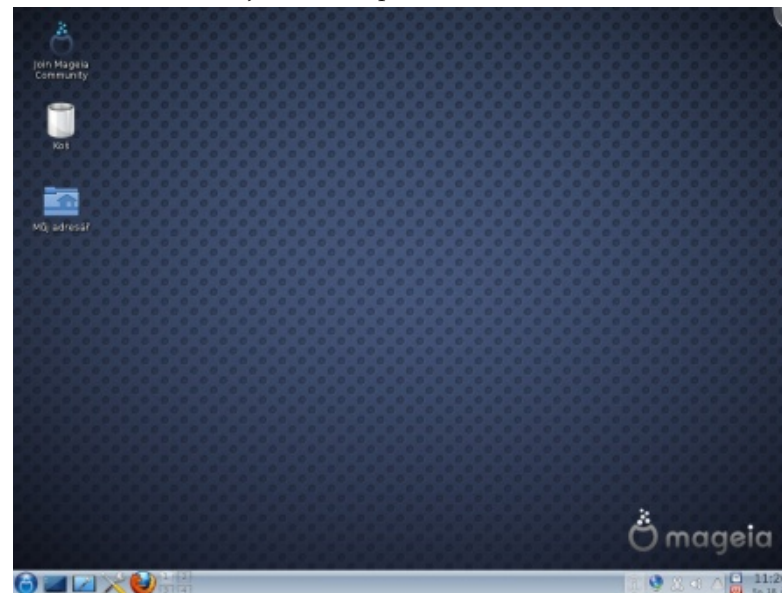
Instalace

Proces instalace je totožný s instalací známou z Mandriva Linuxu, jenom s jiným artworkem. Probíhala rychle a na rozdíl od Mandriva Linuxu i ve VirtualBoxu.

Desktop

Kontrast s Mandriva Linuxem pokračuje. V Mageie se totiž žádných překvapení nedočkáte. Starý známý omšelý KDM screen, který nesl Mandriva Linux roky zpátky. Použitý splash screen dnes už také extra nepřekvapí, ale přesto patří mezi ty hezčí prvky. I motiv plazmy, oken a aplikací převzala Mageia z Mandriva Linuxu. Mě tím zklamala, jiné možná potěšila. Co člověk, to názor.

Své vlastní pozadí má Mageia při procesu bootování a ve splash screenu. Do distribučních barev bylo upraveno i Ovládací centrum Mageiy. Upravit si KDE k obrazu svému je už jen otázka několika minut.

Software

Co přinesla Mageia 1.0:

- Mozilla Firefox 4.0.1
- VLC 1.1.9
- Amarok 2.4.1
- TVtime 1.0.2
- LibreOffice 3.3.2
- KDE 4.6.3
- kernel 2.6.38.7
- [systemd](#) 18
- rpmdrake 5.26.10

PCLinuxOS 2011

PCLinuxOS je distribucí s „Rolling Updates“, která vznikla odtržením od Mandriva Linuxu v roce 2002. Stejně jako Mageia a původní Mandriva Linux existuje v edicích s KDE, GNOME, Xfce a LXDE a na rozdíl od nich i s Enlightenmentem, Fluxboxem a Openboxem. Specifikem této distribuce je migrace od urpmi a rpmdrake k apt-get a Synapticu, tedy správcům balíčků běžným spíše v distribucích odvozených z Debianu.

Instalace

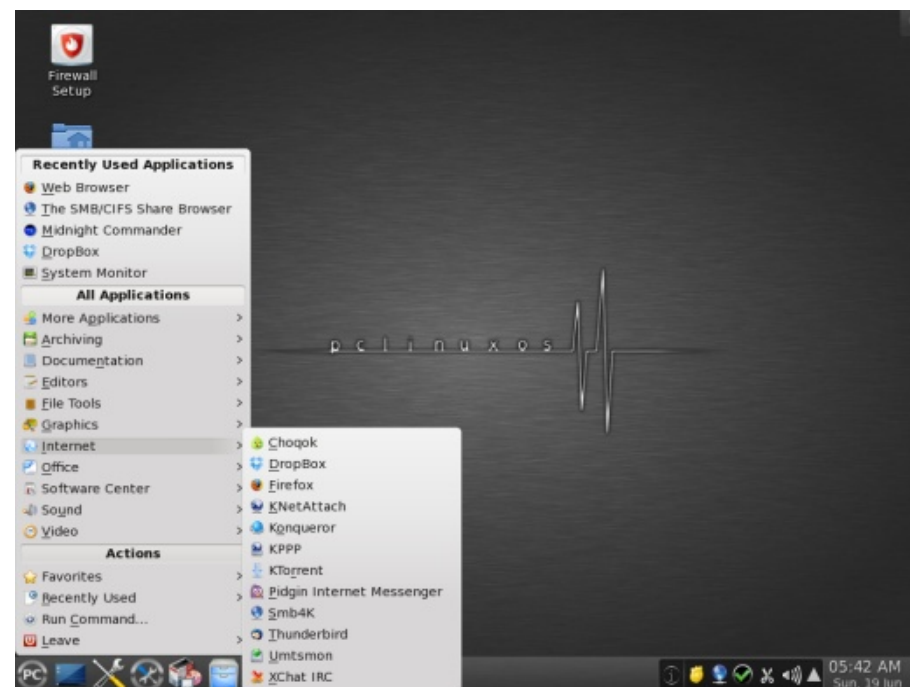
Vzhledem k zaměření na rolling updates je instalace nejnovější verze trochu ošemetná. [Ke stažení je dostupné](#) pouze půl roku staré ISO s verzí 2010.12, po jehož instalaci je potřeba v `/etc/apt/sources.list` najít nějaký funkční zdroj (uvedeno jich je poměrně dost, avšak řada z nich, včetně toho výchozího, mi hlásila chybu 404: Not Found) s aktualizacemi a sekvencí příkazů

```
# apt-get update
# apt-get dist-upgrade
```

nainstalovat verzi 2011.

Desktop

Na první pohled se PCLinuxOS snaží sekundovat Windows 7 a tím ulehčit uživatelům přechod na Linux. Účet roota je zobrazen po boku běžného uživatele, stejně jako účet administrátora v korektně nastavených Windows. Panel KDE 4 již v základu zobrazuje seznam oken pomocí Smooth Tasks a verze 2010 ladila s Windows i barevně.

Zdá se, že kromě aktualizovaných verzí a efektního artworku neobsahuje PCLinuxOS 2011 žádné zásadní změny oproti svému předchůdci.

Software

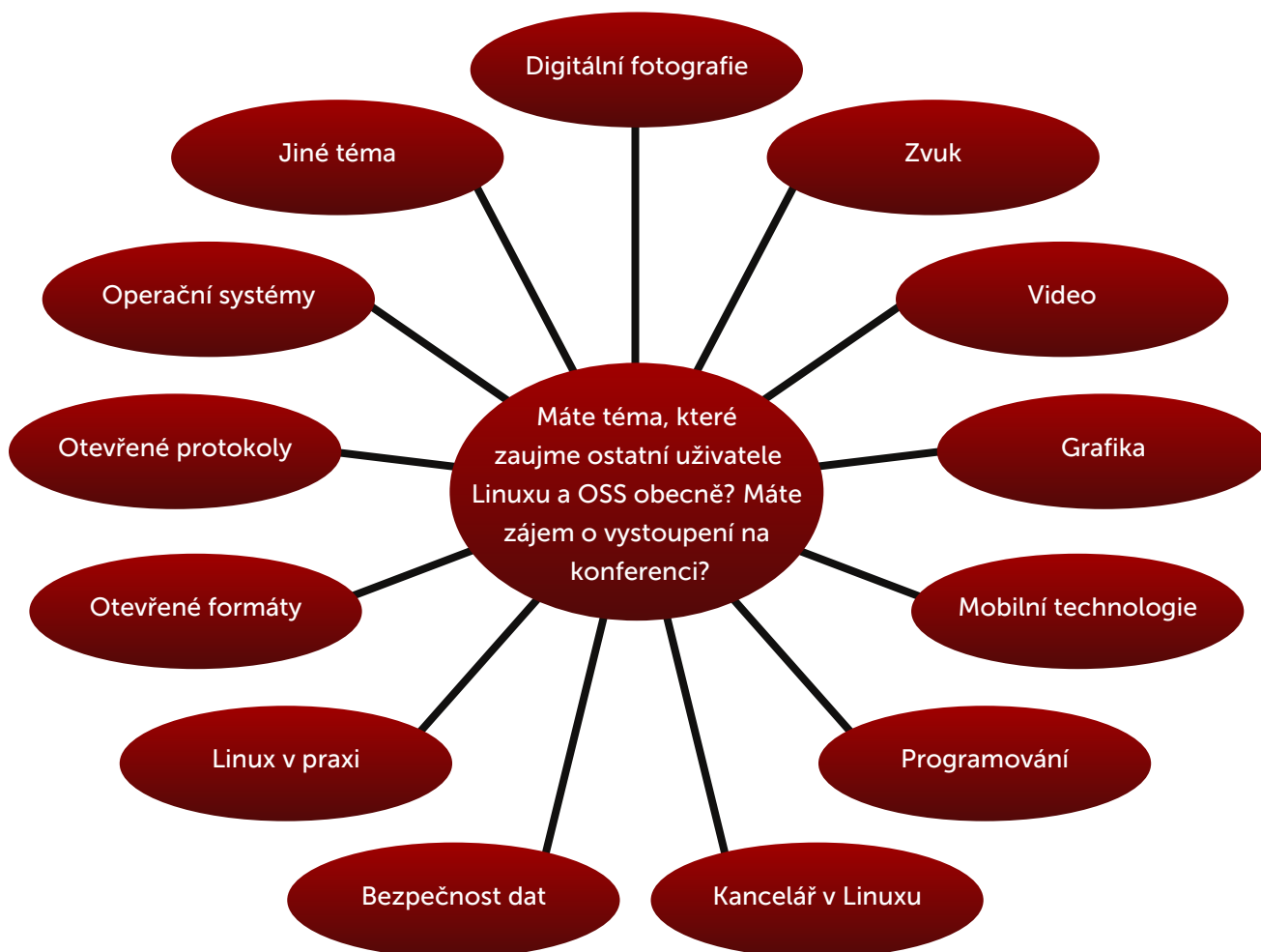
Co nabízí PCLinuxOS 2011:

- Mozilla Firefox 4.0.1
- VLC 1.1.10
- Clementine 0.7.1
- [TVtime 1.0.2](#)
- KDE 4.6.4
- kernel 2.6.33.7
- [Bleachbit 0.8.8](#)
- Midnight Commander 4.7.5.2
- Synaptic 0.57.2

Konference LinuxAlt 2011 hledá přednášející a témata

- Hledáme přednášející a témata:

- Termín a místo konání:
5. a 6. listopadu 2011, FIT VUT, Brno-Královo pole
- Profil konference LinuxAlt:
  - osvětová a vzdělávací přednášková akce
  - zaměřená na Linux a ostatní otevřené operační systémy, svobodný software a svobodné komunikační technologie
  - loňský ročník navštívilo 500 účastníků
  - první cena odborné poroty v anketě Czech Open Source 2010 v kategorii Akce roku
  - z konference sestaveno DVD s vlastním ISBN
- Termín pro dodání návrhů přednášek: 4.9.2011
- Abstrakt přednášky zašlete: prednasky@linuxalt.cz
- Více informací: www.linuxalt.cz
- Organizátoři:

LINUX BRNĚ

LIBERIX
free & open source

Linuxové a open-source prohlížeče v červnu 2011

Jiří Macich

Červen 2011 byl pro tvůrce prohlížečů opravdu plodným měsícem. Vyšly totiž ostré verze prohlížečů Firefox 5, SeaMonkey 2.1, Opera 11.50 a Google Chrome 12. A vývoj jde dál. Konkrétní obrysy dostal Firefox 6 a začalo se nahlas hovořit už i o Firefoxu 7. Rovněž bylo zahájeno betatestování Google Chrome 13.

Mozilla Firefox nebude zatím podporovat WebP

[02.06.2011] Grafický formát WebP, se kterým před časem přišel Google, naráží na první vážnější problém ve svém rozšiřování ve webovém prostředí. Odmítavě se totiž k jeho podpoře staví tvůrce prohlížeče Mozilla Firefox. Zaznívají hlasy, že formát WebP je nedopředený a oproti tradičnímu JPEG má jen zlomek funkcí. Jeff Muizelaar z Mozilly zkritizoval například chybějící podporu EXIF informací a ICC barevných profilů.

Jeff Muizelaar také poukazuje na otazníky vznášející se nad výhodami WebP oproti JPEG. Hlavním plusem má být výraznější snížení datové velikosti obrázků bez další patrné ztráty kvality. Jenže studie, která to má dokazovat, je prý neprůkazná. Nezdá se tedy, že by pro tvůrce Firefoxu byla podpora WebP prioritou. Situace je jasná: pokud WebP nebudou podporovat všechny běžné prohlížeče, nemá na webovém trhu šanci.

WebP dnes z webových prohlížečů podporují Google Chrome (od verze 12) a Opera (od verze 11.10). Google svému grafickému formátu, který využívá stejné kompresní techniky jako zatím podstatně lépe přijímaný WebM, věří. Podporovat jej tak bude vedle Google Chrome také Gmail nebo Picasa. Až čas ukáže, jestli je Google dost silný, aby si svůj nový grafický formát dokázal protlačit.

Firefox 6 zvýší úroveň ochrany soukromí

[02.06.2011] Funkcionalita prohlížeče Mozilla Firefox 6 je hotova. Teď již zbývá jen ladění a testování

a my si můžeme udělat jasnější obrázek o tom, co šestá generace oblíbeného prohlížeče nabídne. Po zkráceném vývojovém cyklu nejsou novinky až tak závatné, ale nějaké se přece jen najdou a stojí za pozornost. Jako prvek ochrany před podvodnými webby bude adresní řádek zvýrazňovat doménu právě prohlížené webové stránky. S novou podobou přichází identifikace webu.

K vyšší bezpečnosti by měl přispět i navrácený odkaz pro zkontrolování aktuálnosti nainstalovaných pluginů. Za největší inovaci lze ale bez pochyb označit nového Správce oprávnění. Ten umožní z jednoho centrálního místa spravovat oprávnění jednotlivých webových stránek. Uživatelé zde budou moci určit, jestli daná stránka může otevírat vyskakovací okna, pamatovat si hesla, pracovat s cookies či získávat informace o poloze.

Mozilla Firefox 6 přinese také nový vývojářský nástroj Scratchpad, který usnadní život vývojářům pracujícím s kódem v jazyce JavaScript. Scratchpad má být údajně výhodnějším nástrojem než příkazová řádka populárního vývojářského rozšíření Firebug. Špatná zpráva ale je, že Mozilla Firefox 6 ještě nepřinese vylepšené stahování souborů nebo vylepšené našepťávání webových adres. Tyto funkce se odkládají do dalších verzí.

Google Chrome 12 posiluje bezpečnost a ochranu soukromí

[08.06.2011] Po několika týdnech testování byla vydána ostrá verze prohlížeče Google Chrome 12. Kromě

oprav řady chyb včetně několika bezpečnostních mezi novinkami nalezneme například novou ochranu před stahováním nebezpečných souborů. Nejedná se o aktivní antivirovou kontrolu, nýbrž o filtr pracující na základě průběžně aktualizované černé listiny. Podobně funguje filtr záškodnických a podvodných webů.

Google Chrome 12 také nově umožňuje smazat cookies uchovávané pluginem Flash Player přímo z prohlížeče. Novinkou je i hardwarově akcelerované vykreslování 3D CSS, vylepšená podpora screen readerů, nastavení synchronizace integrované na nové stránce s nastavením prohlížeče či možnost spouštět webové aplikace přímo z adresního řádku podle jejich názvu. Dle plánu byla také odstraněna podpora Google Gears, tedy technologie, od které se Google odklonil.

Finální SeaMonkey 2.1 přináší řadu zajímavých novinek

[14.06.2011] Vyšla ostrá verze balíčku SeaMonkey 2.1. Navzdory označení verze je seznam novinek velmi dlouhý. Nalezneme na něm například možnost využití hardwarové akcelerace pro navýšení výkonu prohlížeče. SeaMonkey 2.1 slibuje také lepší podporu HTML 5 a bez zajímavosti není ani podpora WebM pro přehrávání videí na webu.

Dále můžeme zmínit běh vybraných pluginů nezávisle v samostatném procesu, novou synchronizaci uživatelských dat mezi různými instalacemi, kompletně předělanou správu doplňků, možnost po-

užívat samostatné vyhledávací pole nezávislé na adresním řádku či předělané prohledávání textu zobrazené stránky.

Na seznamu novinek figuruje také celková optimalizace výkonu aplikace včetně zrychlení jejího nabíhání a obnovování předchozí relace. Uživatelé pracující s větším množstvím otevřených panelů najednou pak jistě ocení možnost rolovat obsah lišty s panely. V neposlední řadě přibyla podpora lehkých motivů vzhledu Personas.

Vyšel Mozilla Firefox 5 pro desktop i mobily

[23.06.2011] Díky zrychlenému vývoji a zkrácenému vývojovému cyklu nyní přichází ostrý Mozilla Firefox 5. Přestože se tvůrci chlubí více než tisícovkou úprav, nečekejte dlouhý seznam konkrétních novinek. Úpravy se děly pod pomyslnou kapotou. Uživatelům je slibováno například navýšení výkonu. Mozilla Firefox 5 také posiluje stabilitu a přináší osm bezpečnostních záplat, z nichž pět má být kritických.

Zároveň vyšel také Mozilla Firefox 5 pro mobilní zařízení se systémy Android a Maemo, který rovněž přináší nejrůznější optimalizace. Tou zřejmě nejzajímavější je zrychlení načítání stránek při připojení skrze mobilní síť třetí generace. Mobilní Firefox 5 také podporuje Do Not Track, takže uživatelé mohou webovým stránkám předávat informaci, že si nepřejí sledovat svůj pohyb na webu.

Google Chrome 13 Beta s podporou funkce Instant Pages

[24.06.2011] Prohlížeč Google Chrome 13 vstoupil do fáze betatestování. Tvůrci prohlížeče si konečně splnili rest a doplnili funkci pro náhled před tiskem. Jako hlavní novinku však Google Chrome 13 přináší podporu minulý týden představené funkce Instant Pages ve vyhledávači Google. Díky této funkci Google Chrome 13 dopředu načítá stránky odkazované z vý-

sledků vyhledávání. Pokud se pak uživatel rozhodne na ně skutečně přejít, nemusí čekat na jejich načtení.

Jon S. von Tetzchner definitivně opouští Opera Software

[28.06.2011] Norskou společnost Opera Software zřejmě definitivně opouští Jon S. von Tetzchner, jeden z otců zakladatelů, který byl do loňského roku šéfem firmy. I po opuštění tohoto křesla, které po něm převzal Lars Boilesen, zůstal na plný úvazek v roli strategického poradce firmy. Nyní se vzdává i této funkce.

Jak uvádí v e-mailu adresovaném zaměstnancům společnosti Opera Software, důvodem jsou neshody se současným vedením firmy. O co konkrétně jde, si Jon S. von Tetzchner nechává pro sebe. Obecně pouze poznamenal, že vyznává jiné hodnoty a má rozdílnou představu o udržení rozvoje společnosti.

Firefox 7 slibuje výrazné zrychlení spouštění

[29.06.2011] Firefox 6 se v těchto dnech připravuje pro proces betatestování a vývojáři již pracují na novinkách, které na podzim nabídne Firefox 7. Uživatelé zřejmě potěší výrazně rychlejším spouštěním. Nervy uživatelů má ušetřit i nová ochrana proti změně velikosti okna ze strany skriptů. Skripty nově nebudou moci měnit velikost již otevřeného okna.

Vývojáři rozšíření nyní dostanou možnost umístit předvolby přímo do detailu rozšíření ve Správci doplňků. Tvůrci rozšíření tak nebudou muset používat samostatné okno pro nastavení a uživatelům budou volby více po ruce. Firefox 7 také bude z menu prohlížeče směřovat webové vývojáře k zajímavým rozšířením pro ně určeným.

Opět se změní i způsob zobrazování adresy v řádku s adresou. Firefox totiž začne (stejně jako konkurenční prohlížeče Google Chrome nebo Opera) skrývat informaci o použitém protokolu HTTP. Místo <http://www.browser.y.cz> se zobrazí tedy jen

www.browser.y.cz. Toto chování ale půjde zase změnit zpět přes `about:config` na klasické zobrazování celé adresy včetně protokolu.

Google chce prosadit nový standard pro komunikaci v reálném čase

[30.06.2011] Google má velké plány s open-source projektem WebRTC. Cílem projektu je umožnit webovým vývojářům navrhnout komunikační nástroje s podporou přenosu hlasu a videa, které nebudou vyžadovat instalaci žádného speciálního doplňku do webového prohlížeče. Webovým vývojářům by pak měl stačit jen JavaScript v kombinaci s HTML 5.

Projekt WebRTC má kořeny už v loňském roce, kdy Google koupil společnost Global IP Solutions (GIPS). Google doufá, že se mu podaří takto iniciovat nový technologický standard pro komunikaci v reálném čase. Bez zajímavosti není, že WebRTC podporují i Mozilla Corporation a Opera Software, takže o širokou podporu ve webových prohlížečích by teoreticky nouze být neměla.

Opera 11.50 ladí design a umí synchronizovat hesla

[30.06.2011] Vyšla ostrá verze prohlížeče Opera 11.50 s kódovým označením Swordfish. Jednou z hlavních novinek je podpora rozšíření na obrazovce Speed Dial. Uživatelé si na ní kromě odkazů na oblíbené webové stránky mohou přidat třeba i nejrůznější informační rozšíření. Druhou zajímavější novinkou je podpora synchronizace uložených hesel skrze synchronizační službu Opera Link.

Nová Opera 11.50 také ladí vzhled uživatelského rozhraní. Vestavěný e-mailový klient Opera Mail přichází s vylepšením podpory protokolu IMAP u oblíbené služby Gmail. Vykrusovací jádro Presto 2.9 slibuje opět o něco lepší podporu HTML 5 a rychlejší zpracování CSS. Podrobnosti viz [oficiální changelog](#).

Jak se sází Československý šach

Jaroslav Poláček

V článku je stručně popsáno, jak se autor dostal k TeXu a k šachové sazbě a jak vzniká časopis **Československý šach** [1].

V sazbě až k TeXu...

Na začátku stálo sdružení Pražská šachová agentura (PŠA), do kterého jsem byl v roce 1990 přibrán jako programátor (analytik) a šachista – mezinárodní mistr (IM). V té době jsme spolupracovali s hamburskou firmou **ChessBase** [2] a především vydávali šachové knihy.

Podstatný mezník tvořila kniha „Novi Sad Ol 1990“ (Šachová olympiáda 1990) [3] – partie dodala ChessBase ve svém formátu `cbf`, samotnou knihu sázelo „DTP STUDIO s. s. r. o.“ (ve Ventuře). Kniha obsahovala všech čtyři sta partií olympiády včetně diagramů, dále tabulky, přehledy výsledků, rejstříky apod. Tehdy jsem vytvořil program v Pascalu, který z formátu `cbf` vygeneroval do textového souboru kompletní přípravu sazby: mimo jiné převáděl partie zadané v programu ChessBase (formát `cbf`) do šachové notace, na zadaných místech generoval diagramy (přímo ve fontech pro Venturu), připravil tabulky, rejstříky apod.

Ale kvůli externí sazbě to bylo zbytečně drahé, nepraktické a sazba byla navíc nekvalitní. Tehdy mne Eliška Richtrová (Klímová) upozornila na TeX, ve kterém sázela regionální šachový časopis „GARDE“ pro Jihočeský kraj. Zrcadlo pro sazbu a makra jí tehdy vytvořil Láďa Lhotka.

V tehdejší době mne TeX zaujal hned několika vlastnostmi:

1. šlo o velmi kvalitní sázecí program, který byl zadarmo, na rozdíl od tehdy velmi drahých DTP programů,
2. dal se přizpůsobit na míru a šachová sazba (diagramů) se v něm dala automatizovat.

Takže další knihu „Šachové koncovky“ [4] jsem už sázal v TeXu za vydatné pomoci Karla Horáka (šachisty a o rok staršího spolužáka z Matematicko-fyzikální fakulty Univerzity Karlovy). Pak jsme v TeXu vysázeli ještě několik šachových knih.

Další přelom nastal v prosinci 1991, kdy výběrové řízení na privatizaci časopisu Československý šach vyhrál Ivan Hausner, za kterým stála zkušenost PŠA v sazbě šachových knih. Od té doby se věnuji přípravě Československého šachu (cca na jednu osminu pracovního úvazku) jako mezinárodní mistr, programátor a „sazeč“ v jedné osobě.

Československý šach se sází v Plain TeXu. Grafik pan Ševčík navrhl na konci roku 1991 nový design časopisu a fonty. Karel Horák pak v Metafontu upravil podle tohoto návrhu stávající české fonty a vytvořil šablonu pro sazbu (output rutiny a sadu maker). Dále postupně podle našich požadavků – opět v Metafontu – upravil šachové fonty pro sazbu diagramů, viz str. 25 a 26 ve starším **Zpravodaji CSTUGu**.

Dlouhou dobu autoři jednotlivé články připravovali v populárním editoru T602. Za pomoci mého konvertoru `602tex` napsaného v Borland Pascalu se formát 602 převedl do TeXu a dále se použil balík EmTeXu pro vytvoření dvi a pomocí jeho driverů `dvi-cr/dvihplj` si autor mohl výsledek zobrazit na obrazovce či vytisknout. Šachové partie se zadávají v ChessBase, kde je autor většinou i okomentuje a označí místa pro diagramy. Můj konvertor `cbf602` pak partie převede do textové podoby. Veškerá editace pak probíhala v T602. Diagramy jsou uváděny ve standardní šachové notaci.

V Pascalu se mi programovalo daleko efektivněji než v TeXu. Program v Pascalu jde snadno a rychle odladit pomocí krokování. TeX jsem se proto snažil využívat jen pro vlastní sazbu a volil cestu konverze ze zdrojového kódu T602 do TeXu pomocí pascalovského programu. Např. diagram je zkonvertován přímo do šachového fontu již v Pascalu. Výsledný TeXový zdroják se nikdy needitoval a sloužil jen pro vytvoření `dvi` souboru.

Před několika lety jsme přešli pod Microsoft Windows. T602 nahradil editor UltraEdit (UE), ze kterého lze snadno vyvolávat externí program. Za pomoci předdefinovaných kláves se soubor sám zkonvertuje užitím `tec2tex.exe`, zTeXuje a zobrazí v programu DviOut. Z prohlížeče DviOut se lze dvojklikem dostat zpět do editoru na příslušnou řádku zdrojového souboru. Fonty používáme jen bitmapové `pk` (na vytvoření `ttf` neměl ještě Karel Horák čas), takže byl problém s převodem do `pdf`. Nakonec jsem konverzi do `pdf` uspokojivě vyřešil přes `ps` (pomocí `dvi2ps` z MiKTeXu) s následným použitím Acrobat Distilleru verze 7. Klíčové bylo předefinování tabulky pro `dvi2ps`, aby se ve výsledném `pdf` daly vyhledávat i výrazy v češtině.

Na dalších stranách naleznete náhled na zdrojový kód souboru, který řídí – `sofie.tec` a individuálního článkového souboru – `sofie.tex` v editoru UltraEdit.

Jako ukázkou sazby přikládám úvodní list se souhlasem vydavatele Ivana Hausnera, dále pak otevřenou dvoustranu z dřívějšího čísla Československého šachu 6/2009 a na závěr přikládám rubriku Šachové umění z čísla 3/2009, kde jsou použity exofigury.

Seznam literatury

- [1] Československý šach. [Czechoslovak Chess.] Ivan Hausner – Šachové zpravodajství. Zástupce vydavatele Růžena Příbylová, e-mail: obis64@login.cz. ISSN 0009-0743. URL: <http://www.sach.cz/sach.php>
- [2] ChessBase GmbH, Hamburg, Germany. Publisher of high quality chess programs and databases. Domovská stránka dostupná z URL: <http://www.chessbase.com/>
- [3] Ftáčnik, Lubomír. *Novi Sad Ol 1990*. Novi Sad: 29. šachová olympiáda. [The 29th Chess Olympiad.] 1. vyd. Pražská šachová agentura, Praha 1990. Brožovaná vydání, 224 stran. ISBN 80-900172-3-1.
- [4] Balašov, Jurij; Prandstetter, Eduard. *Šachové koncovky*. [Chess Endgames.] 1. vyd. Pražská šachová agentura, Praha 1991. 287 stran. ISBN 80-900172-9-0.

Přílohy

```
UAL.TEC 06.cb.wri SACH.PAR* SOFIE.TEC
\rok=2009 \mesic=06 \rocnik=103 \cena=55 \pagezero=140
\foliettrue\fofotoinset
\input sach.mac
%set plain-cssach
%% !!! predchodni radek obsahuje nastaveni plainu !!!! - musi by
%% Pouziva se totiz i v sestaveni celého cisla -> par.exe ho z

\journal %% opet pro cele cislo
\file(aktual) \pageoffset=01 \column=2 \rubr 01 \go %
%% + Ivanova reklama - antikvariát ll.1 cm
%% + Vaněk
\file(sofie) \pageoffset=02 \column=3 \rubr 02 \go % 1 str.
\file(sarajevo) \pageoffset=03 \column=3 \rubr 02 \go % 1 str.
\file(mitropa) \pageoffset=04 \column=3 \rubr 03 \go % 2 str.
\file(prievidz) \pageoffset=06 \column=3 \rubr 04 \go % 2 str.
\file(ostrava) \pageoffset=08 \column=3 \rubr 04 \go % 4 str.
\file(filip) \pageoffset=12 \column=2 \rubr 14 \go % 2 stran
\file(reti) \pageoffset=14 \column=2 \rubr 25 \continue % 2
\file(aktual2) \pageoffset=15 \column=2 \rubr 19 \go % 1/2 str
\file(kozna) \pageoffset=16 \column=2 \rubr 14 \go % 1 stran
\file(ssz) \pageoffset=17 \column=2 \rubr 20 \go % 1 str.
\file(teorie) \pageoffset=18 \column=2 \rubr 06 \go % Teorie
%% + reseni zabavy
%% + zebra 5.6cm + 0.4cm
%% + Kijac 7cm
\file(umeni) \pageoffset=22 \column=2 \rubr 09 \go % Umeni 1
\file(kor) \pageoffset=23 \column=3 \rubr 08 \go % Kor 1
\file(studie) \pageoffset=24 \column=2 \rubr 10 \go % Studie 1
\file(kal) \pageoffset=25 \column=2 \rubr 11 \go % Kalendar
%% + inzerat optika Visus 1/4 strany (13.1 cm)
%% 1/2 str. ChessAssistant 12.4cm !!!
%% + hanel (www.sachy.biz) 6.75cm - novy od cisla 5/2007
\file(zahava) \pageoffset=28 \column=1 \rubr 24 \go %
\endjournal %% Ukoncuje cele cislo
```

UAL.TEC 06.cb.wri SACH.PAR* SOFIE.TEC

Vnc2 25.Vnc2 ash5 26.Jc6! Vh6 27.F4 Da8 28.Je7+ Kh7 29.h5
Vbfe Had královskym křídlem černého se stahuji araky. **Vbfb 29...Va6 Vbfe** Po
 29...Dd8 by přišlo 30.hxg6+ Ekx6 31.Jxg6! Kxg6 32.Dd3 Kf7
 33.Vd2 a-bílý by získal materiál (václvo by 33...Vb7 na
 34.Jd6+). **Vbfb 30.hxg6+ Ekx6 31.Vc7! Vbfe**

5B Kgi,De2,Je4,e7,Vc7,Ph2,e5,f4,g2
 5C Kh7,Da8,Jd7,sg7,Va6,Ph5,e6,g6,h6

Vbfb 31...Val+ **Vbfe** Tentokrát měl Carlsen po 31...Dd8 připraveno
 32.Dd3!! a-černý, nechtěl-li by stratiť zadarmo jezdeck d7,
 musel by sebrat na c7 nebo e7, ovšem s-tragickým následky:
 a) 32...Dxc7 33.Jg5+! Kxg5 34.Kxg6+ Kh8 35.Dh5+ Sh6
 36.Dxb6-mat. b) Po 32...Dxe7 by byl kódo bílého o-něco
 složitější: 33.Vxd7 Val+ litb (33...Df8 34.Jf6+ Kh8 36.Dxg6)
 lite 34.Kf2 Dh4+ 35.Kf3 Kh8 litb (35...Lh5+ 36.Kg3) lite 36.Vxg7 Kxg7
 37.Jf6 Va7 38.Dd8 a-bílý vyhraje. **Vbfb 32.Kf2 Dd8? Vbfe** Okamžitě
 průběh mohl černý zabránit po 32...Va4!, protože po 33.Jf6+
 Jxf6 34.exf6 by následovalo 34...Vxf4+. Bílý by ovšem
 pokračoval 33.Jc6 s-velkou výhodou. **Vbfb 33.Dd3 Vbfe** Tento motiv již
 známe z-postavení po poslední diagramu. **Vbfb 33...Dxe7 34.Vxd7**
Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3 a-černý se vzdal. **Vbfe**

\fotofile s4scw
 \fototext 5.45cm Alexej Širov (foto Růžena Příbylová)

SPH Širov -- Carlsen
 SPI B33/Sicilská
 -Vbfb 1.e4 e5 2.Df3 Jc6 3.d4 cxd4 4.Jxd4 Jf6 5.Jc3 e5 6.Jhd5 d6
 7.Sg5 a6 8.Ja3 h5 9.Sxf6 gxf6 10.Jd5 Sg7 11.Sd3 Jc7 12.Dxe7

ČESKOSLOVENSKÝ 6/09

šach

ŠIROV SE SMÁL V SOFII • JELIANOV STRÍLEL V SARAJEVU • VELMISTROVSKÉ NORMY
 KREJČIHO A HAUSNERA • ZÁPAS IVANČUK - NAVARA • BARTEL OVLÁDL PŘIEVIDZU

ROČNÍK 103 / ČERVEN 2009 CENA Kč 55

SACHOVÉ UMĚNÍ

Skladatelé soutěže SU
 Klubové šachy byly v roce 2009 velmi úspěšné. Všechny soutěže byly úspěšně zakončeny. Všechny soutěže byly úspěšně zakončeny. Všechny soutěže byly úspěšně zakončeny.

Úspěchy našich šachistů
 V roce 2009 se v šachovém světě událo mnoho zajímavých věcí. Všechny soutěže byly úspěšně zakončeny. Všechny soutěže byly úspěšně zakončeny.

Časová tabule
 2. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 3. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 4. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 5. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 6. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 7. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 8. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 9. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 10. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 11. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 12. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 13. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 14. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 15. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 16. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 17. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 18. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 19. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 20. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 21. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 22. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 23. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 24. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 25. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 26. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 27. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 28. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 29. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 30. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 31. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 32. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 33. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 34. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 35. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 36. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 37. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 38. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 39. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 40. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 41. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 42. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 43. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 44. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 45. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 46. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 47. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 48. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 49. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 50. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 51. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 52. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 53. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 54. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 55. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 56. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 57. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 58. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 59. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 60. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 61. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 62. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 63. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 64. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 65. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 66. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 67. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 68. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 69. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 70. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 71. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 72. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 73. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 74. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 75. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 76. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 77. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 78. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 79. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 80. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 81. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 82. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 83. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 84. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 85. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 86. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 87. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 88. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 89. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 90. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 91. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 92. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 93. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 94. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 95. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 96. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 97. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 98. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 99. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

Časová tabule
 100. čtení: Vbfb 31...Val+ Vbfe 32.Kf2 Dd8? Vbfe 33.Dd3 Vbfe 34.Vxd7 Dh4+ 35.Kf3 Dh5+ 36.Kg3

78 ČESKOSLOVENSKÝ ŠACH 6/09

Třetí se smí
 ...

Je šachová síla v Sarajevu
 ...

ZE ZAHRAŇICÍ
 ...

ZE ZAHRAŇICÍ
 ...

Linux v internetové kavárně Oceán Café

Vojtěch Trefný

Jsou místa, kde nasazení svobodného softwaru nemusí představovat nejlepší volbu a jsou zde naopak místa, kde je svobodný software číslem jedna zcela bez diskusí (a takových je doufám více). Jedním z míst, která rozhodně patří do druhého seznamu, jsou i internetové kavárny, které po svobodném řešení přímo volají, což si ukážeme na příkladu pražské internetové kavárny Oceán Café.

Internetové kavárny sice mají své „nejslavnější“ období již za sebou, ale stále mají svůj smysl a stále je můžeme občas potkat. Jak jsem již psal v úvodu, internetové kavárny jsou pro nasazení svobodného softwaru (a tím myslím především Linuxu) ideálním místem. Již z „definice“ zde neočekáváme žádné speciální potřeby uživatelů, ale naopak se u systému počítá jen se základním využitím (prohlížení Internetu, komunikace, práce s dokumenty atd.) a není se tedy třeba obávat problémů s nekompatibilitou speciálních aplikací. I hardware bývá jednodušší (a starší) bez různých podivných periferií s ještě podivnější podporou apod.

Internetovou kavárnu Oceán Café naleznete v Praze na Vinohradech v Jugoslávské ulici 10 (mezi I.P. Pavlova a Náměstím Míru). Kavárna skrývá celkem dvacet klientských počítačů a jeden hlavní fungující jako server. Svobodný software (zastupovaný linuxovou distribucí Ubuntu) zde byl postupně nasazován již od loňského roku.

Oceán Café

Přechod kavárny provedla společnost **EliteChoice**, která se specializuje na komerční podporu pro Ubuntu a je také partnerem společnosti Canonical. Její zástupce David Strnad také odpovídal na první sadu otázek, které se týkaly především technického řešení přechodu. Na druhou část otázek týkající se zkušeností se samotným provozem odpovídal majitel kavárny Rudolf Válek.

Technické řešení

V jakém „stavu“ byla kavárna (po softwarové a hardwarové stránce), když jste začali pracovat na nasazení Ubuntu?

V kavárně funguje pestrá směsice počítačů, z nichž prakticky žádný není totožný. Průměrný věk strojů je cca pět let, nejmladšímu stroji jsou tři roky, nejstarší má osm let. Většina strojů má 512 MB operační paměti a procesory od Intelu a AMD běžné v době výroby. Jsou tu značkové stanice i skládané „noname“ stroje. Na všech byly nainstalovány Windows XP, antivirový software a kancelářský balík.

Proč jste se rozhodli nasadit do kavárny zrovna Ubuntu? Zvažovali jste i nějaké jiné distribuce nebo jiné operační systémy?

Ubuntu jsme se rozhodli nasadit hned z několika důvodů. Prvním důvodem bylo jeho zaměření na desktopové uživatele – jeho vzhled a způsob ovládání je velmi intuitivní a je podobný jako u ostatních široce

užívaných desktopových operačních systémů. Z tohoto důvodu nemívají uživatelé velké potíže při jeho používání, i když jej vlastně nikdy neviděli. Druhým důvodem naší volby je vysoká úroveň podpory výrobce tohoto operačního systému a široká paleta hardwaru, na kterém je možné jej provozovat. Třetím důvodem bylo samozřejmě množství softwaru, který je pro Ubuntu udržován v repozitářích. O jiné distribuci jsme neuvažovali, neboť Ubuntu vychází z léty prověřeného praotce Debianu.

Klientský počítač s Ubuntu 10.04

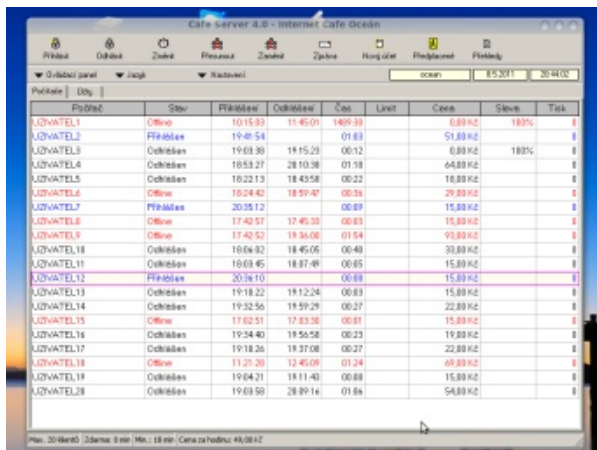
Je Ubuntu (a Linux obecně) dobře připraven pro nasazení v internetové kavárně? Jsou k dispozici přímo nějaká hotová řešení (programy) pro stanice a server?

Linux je obecně dobře připraven na provoz v internetových kavárnách, ale je samozřejmě nutné mo-

difikovat základní konfiguraci systému pro konkrétní potřeby. Linux je obecně velmi tvárný operační systém a efektivita jeho nasazení závisí velkou měrou i na schopnostech administrátorů. V současné době připravujeme náš vlastní kavárenský systém, který by měl pokrýt většinu požadavků na aplikaci pro provoz internetových kaváren.

Jaké řešení jste nakonec zvolili?

Jako operační systém je použito Ubuntu 10.04 LTS 32bit. Na strojích je standardní instalace z originálního CD doplněna o vybraný další software. K dispozici je tedy Mozilla Firefox, Chrome, OpenOffice.org, GIMP, Skype a další. Z důvodů častého vrtání zákazníků do systémových částí byly schovány a omezeny ovládací panely a nástroje pro uživatelský účet. V současné době provozujeme v kavárně původně používaný Cafeserver, nicméně ten bude velmi brzy nahrazen naším vlastním systémem EliteCafe. Systém je psaný v Javě, takže je multiplatformní a nasadit jej půjde prakticky kdekoli.

Příkaz	Stav	Průběh	Čas	Link	Čas	Stav	Tab.
UŽIVATEL1	Offline	10:15:03	15:45:01	1409:03		0,88 Kč	183%
UŽIVATEL2	Offline	19:48:54		01:03		51,88 Kč	
UŽIVATEL3	Online	19:03:30	18:15:23	00:12		0,88 Kč	183%
UŽIVATEL4	Online	18:53:27	28:10:38	01:18		04,88 Kč	
UŽIVATEL5	Online	18:22:13	18:43:58	00:22		18,88 Kč	
UŽIVATEL6	Offline	18:24:42	18:59:47	00:35		29,88 Kč	
UŽIVATEL7	Offline	20:29:12		00:09		15,88 Kč	
UŽIVATEL8	Offline	17:43:01	17:46:33	00:03		15,88 Kč	
UŽIVATEL9	Offline	17:40:52	18:34:08	01:54		93,88 Kč	
UŽIVATEL10	Online	18:04:02	18:45:05	00:40		38,88 Kč	
UŽIVATEL11	Online	18:03:45	18:07:49	00:05		15,88 Kč	
UŽIVATEL12	Offline	20:38:10		00:08		15,88 Kč	
UŽIVATEL13	Online	19:18:22	19:12:24	00:03		15,88 Kč	
UŽIVATEL14	Online	19:32:56	19:59:29	00:27		22,88 Kč	
UŽIVATEL15	Offline	17:02:51	17:03:38	00:01		15,88 Kč	
UŽIVATEL16	Online	19:34:40	19:55:58	00:23		19,88 Kč	
UŽIVATEL17	Online	19:18:34	19:37:08	00:27		22,88 Kč	
UŽIVATEL18	Offline	11:25:28	12:45:09	01:24		68,88 Kč	
UŽIVATEL19	Online	19:04:21	19:11:43	00:08		15,88 Kč	
UŽIVATEL20	Online	19:03:50	28:09:14	01:04		54,88 Kč	

Server s aplikací na monitorování klientů

Na jednom z počítačů zůstaly původně nainstalované Windows XP – stroj je tak starý, že jsme se do něho už nechtěli pustit. Jeho pád by mohl být vnímán jako vina systému, i když by to bylo dosloužením hardwaru.

Narazili jste při realizaci na nějaké problémy?

Při realizaci docházelo k problémům spíše hardwarového rázu. Vzhledem ke stáří strojů občas nefungovala CD-ROM mechanika, stroje neuměly bootovat z USB apod. Se samotnou instalací a provozem již problémy nebyly.

Řešili jste nějaké problémy i po skončení realizace (při běžném provozu)?

Při běžném provozu jsme již víceméně doladovali detaily, které vycházely z potřeb uživatelů a obsluhy kavárny. Pokud se objevil problém, jeho příčina byla vždy hardwarového rázu.

David Strnad

Praktické použití

Pro Ubuntu/Linux jste se rozhodl vy sám? Pokud ano, co vás k tomu vedlo? Pokud ne, co vás přesvědčilo, že zrovna Ubuntu je to pravé?

V kavárně těžko uhlídáme, kdo si co stahuje. Často jsme řešili problémy s viry. Na doporučení EliteChoice jsme zkusili nasadit Ubuntu na první dva stroje, které se právě zhroutily pod virovou nákazou. Oba stroje se ukázaly jako stabilní a odolné vůči virům. Byli i o něco rychlejší. Našli se i zákazníci, kteří změnu uvítali. Nakonec jsme Ubuntu nainstalovali na všechny stroje v kavárně.

Jak jste vy sám s Ubuntu spokojen? Můžete jej porovnat s dříve použitým řešením postaveným na produktech Microsoft Windows?

Je rychlejší a určitě funguje lépe. Ušetřili jsme i nějaké peníze, protože už nemusíme platit za licence Office, antivirů atd. Není potřeba stroje neustále kontrolovat na přítomnost malwaru a virů.

Co zákazníci? Máte od nich nějakou zpětnou vazbu (míněno směrem k použitému operačnímu systému)? Měl někdo někdy s Ubuntu problémy?

Ano, zákazníci si změny všimli. Pochvalují si rychlost počítačů. Někteří, evidentně méně zkušení (ptají se na obecně platné klávesové zkratky), si chvíli zvykali na nové prostředí. Ale i ti se zorientovali.

Používáte vy sám Ubuntu i doma?

Ano, po zkušenostech v kavárně jsem si nechal nainstalovat Ubuntu i doma.

Je něco, co se vám na Ubuntu líbí nebo naopak nelíbí? Jste se současným stavem spokojen? Co byste rád změnil/zlepšil?

Líbí se mi jeho hladký chod a zajištěný servis.

Rudolf Válek

DraftSight – Profesionální 2D CAD nejen pro Linux

Václav Hejda

DraftSight je bezplatný, profesionální produkt pro 2D CAD. Jeho výhodou je možnost stažení produktu pro různé operační systémy včetně Linuxu. Výkresy můžete ukládat ve formátech dwg, dxf a dwt.

Instalace? Jednodušší již nemůže být

Aplikaci stáhnete na stránkách společnosti **Dassault Systemes**. Společnost stojí za týmem vývojářů, kteří mají na svědomí právě DraftSight. Stačí pouze na kartě **download** vybrat požadovanou verzi.

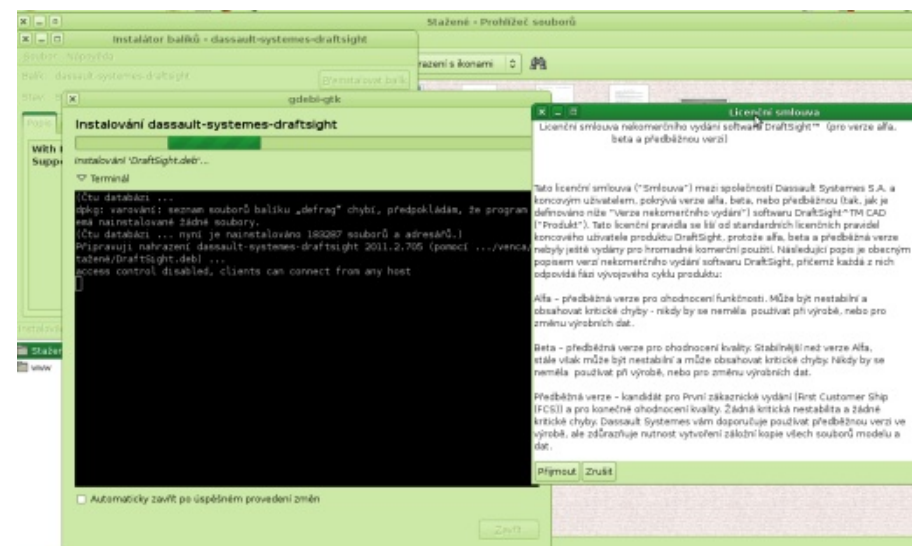

Každý si vybere svou verzi

Samotné stažení je již pouhou triviální záležitostí, na jejímž konci můžete přistoupit k instalaci samotné aplikace. Průběh instalace je samozřejmě závislý na druhu operačního systému, který používáte. V jedné věci se však instalace shoduje u všech verzí - a tou je nutnost odsouhlasení licenční smlouvy. Teprve po tomto kroku dojde ke kompletnímu dokončení instalace.

***Poznámka redaktora:** Licence je napsána velmi krkolomně a často se v ní vyskytují velice nepravděpodobné pasáže (například nesmíte tento software překládat z lodě na*

*lod' nebo ho používat na Kubě). Pokud jsem licenci dobře pochopil, nesmíte vyrazovat nikomu její obsah, který je totiž považován za důvěrný, to ale platí pouze pokud s licenci budete souhlasit, což jsem neučinil, takže předpokládám, že je v pořádku, pokud ještě uvedu, že k odsouhlasení licence musíte mít alespoň osmnáct let a software nesmíte vypáčet ze země, ve které jste jej pořídili. Zároveň jste povinni (sic!) hlásit nalezené chyby a navrhnout případná zlepšení. Kromě běžných záležitostí, jako že software nesmíte šířit, upravovat, ani analyzovat, je pro vás důležitá jedna věc: Přestože má licence v názvu uvedeno sousloví „pro nekomerční použití“, samotné komerční použití není nikterak zakázáno, což **potvrdil i výrobce programu.***

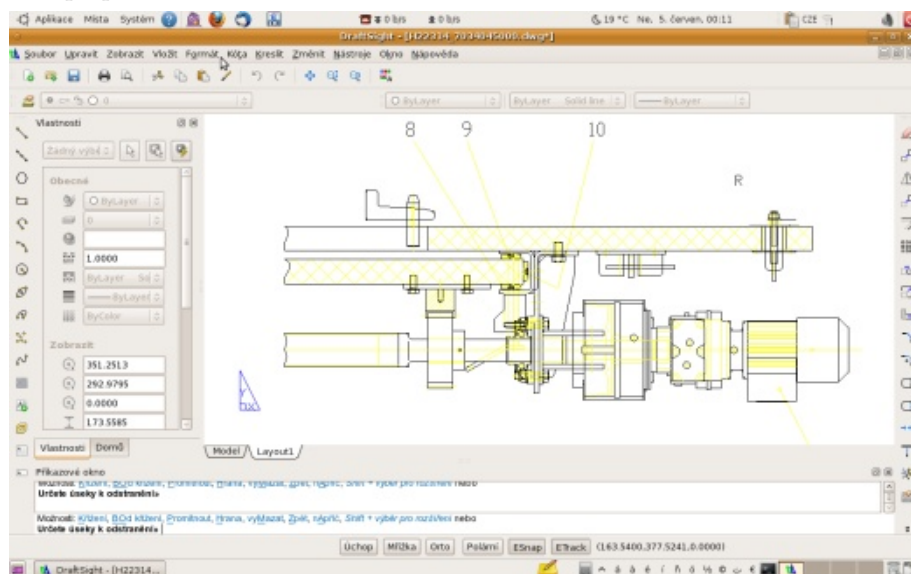
Poslední krok k úspěšnému dokončení instalace

Přehledný a osvědčený vzhled

Program spustíte jednoduše kliknutím na ikonu programu v nabídce aplikací. Po spuštění aplikace se otevře prostředí, které je velmi podobné ostatním CAD

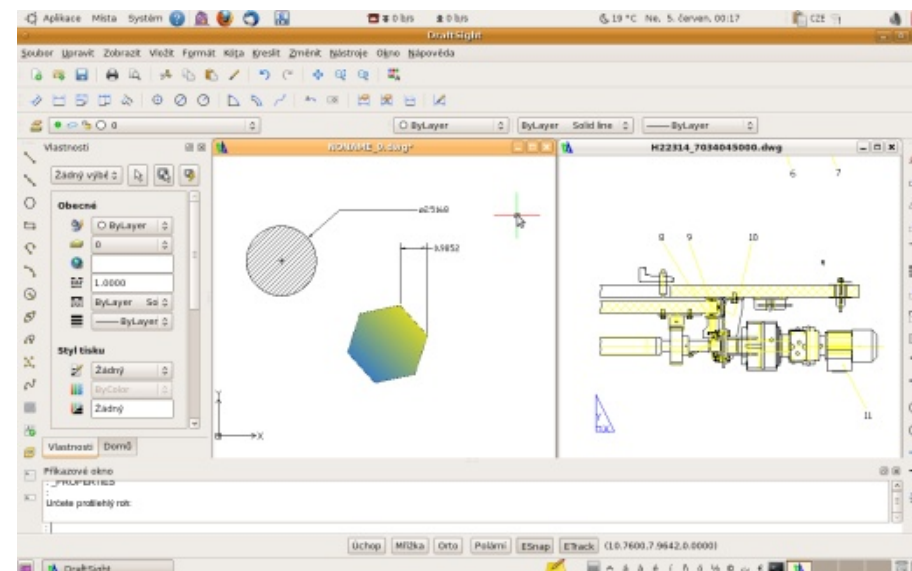

programům a pro mnohé z vás bude velmi snadné zorientovat se v nové aplikaci a zahájit první kroky práce. V horní části obrazovky je umístěné roletové menu a pod ním panely nástrojů. Jednotlivé panely se dají dalším nastavením programů přidávat a ubírat, přesouvat a přenastavovat. Nástroje pro editaci a kreslení jsou umístěny po stranách a ve spodní části obrazovky je příkazový řádek, který se dá také vypnout nebo přesunout na jiné místo. Dle mých zkušeností bych ale toto nedělal, a to ani v případě, že nemáte ve zvyku tento řádek používat, jelikož při některých krocích se bez něj prostě neobejdete. Mimo tohoto příkazového řádku je ve spodní části umístěno několik přepínačů zobrazovacího módu, uchopovacího módu a přepínače modelu a rozvržení.

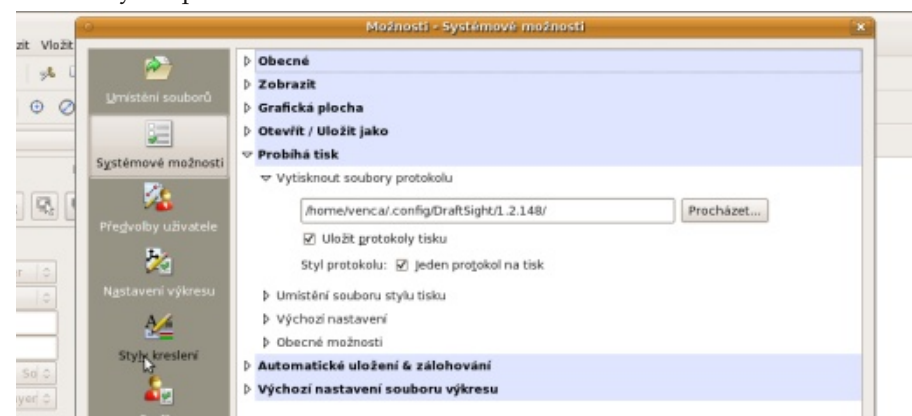
Pracovní prostředí je rozvrženo přehledně a účelově

Co se týká vzhledu samostatné aplikace, je nutné připomenout, že se bez problémů plně přizpůsobí vzhledu vašeho GTK prostředí a tak skvěle zapadne do GNOME nebo Xfce. Toto ale platí pouze, pokud budete instalovat přes balíček pro Ubuntu. RPM balíček obsahuje DraftSight využívající Qt, které se hodí spíše pro prostředí KDE. Pokud tedy používáte RPM distribuci a GNOME, nebo naopak třeba Kubuntu, máte docela problém a nezbude vám než překousnout odlišnost vzhledu programu. Oproti tomu výhodou je, že aplikace je ihned po instalaci plně lokalizována do českého jazyka a pouze nápověda je v angličtině.

Můžete pracovat třeba s několika panely vedle sebe, záleží jen na vaší potřebě

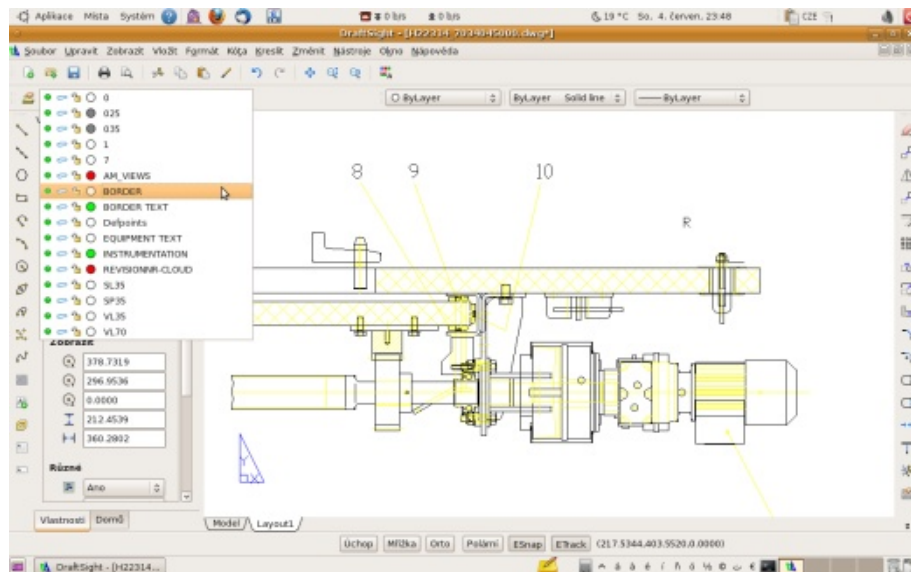
Pokud by vám program ve výchozím nastavení nevyhovoval, je velice snadné vlastnosti změnit pomocí položky **Nástroje** v nabídce aplikace. Možnosti nastavení jsou opravdu široké a v ničem neztrácí na své větší konkurenty, jako jsou například AutoCAD, ProgeCAD a další. Měnit zde můžete třeba nastavení barvy rýsovacích potřeb, vytvářet si vlastní příkazy, měnit uživatelské rozhraní a funkce myši nebo editovat další více či méně potřebné nastavení, které aplikaci přizpůsobí vašemu osobitému stylu a potřebám.

Možnosti nastavení jsou opravdu rozsáhlé

Za konkurencí nezaostává

Samotná práce v programu je snadná a zakreslení základních útvarů je rychlé. Pomocí nástrojů v levém panelu zvolíte položku geometrického tvaru, který chcete zakreslit, a způsob, kterým chcete jeho tvar určit. Následně je možné tento náčrtek dále editovat, zvolit možnost šrafování nebo barevného rozlišení. Stačí vybrat požadovanou entitu, zvolit druh šrafování dle přednastavených norem a kliknout na OK. Stejně snadno vkládáte kóty a odkazové čáry.

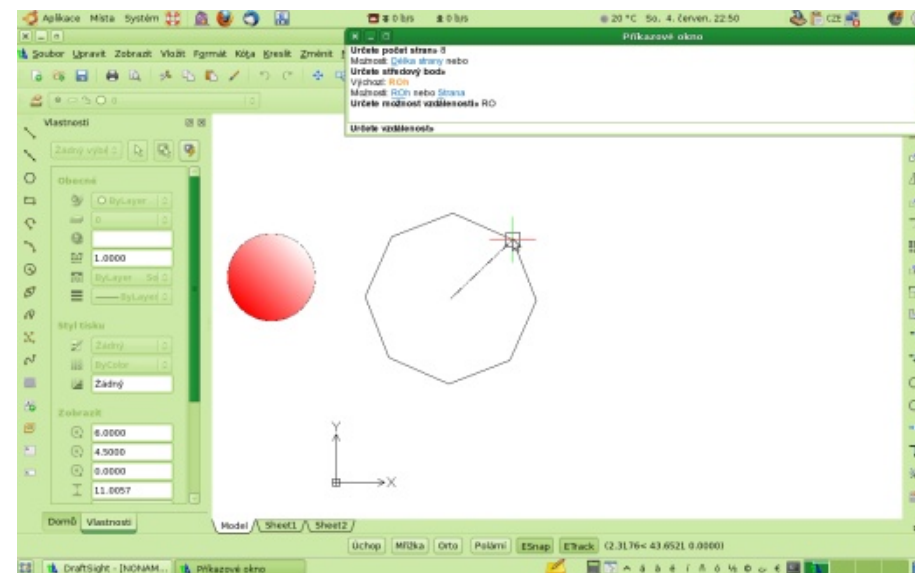

Správce hladin je přehledný a dobře zpracovaný

Pro lepší rozlišení je možné používat dobře zpracovaného správce hladin a dělit tak obrázek do několika úrovní, které se pak dají samostatně přepínat a vypínat, a to i v jednotlivých výřezích.

Je dále možné tvořit a editovat jednotlivé bloky, které pak můžete ukládat a dále je využívat při kreslení dalších výkresů. Vkládání bloků je umožněno pomocí nástroje **Vložit** v nabídce aplikace. Bloky a hotové výkresy pak můžete ukládat ve formátech dwg, dxf a dwt.

Nesmím zapomenout ani na nástroj určený pro čištění, kontrolu chyb a opravu poškozeného výkresu. Díky tomuto nástroji má uživatel možnost větší ochrany svých dat v podobě vytvořených nebo dříve uložených výkresů.

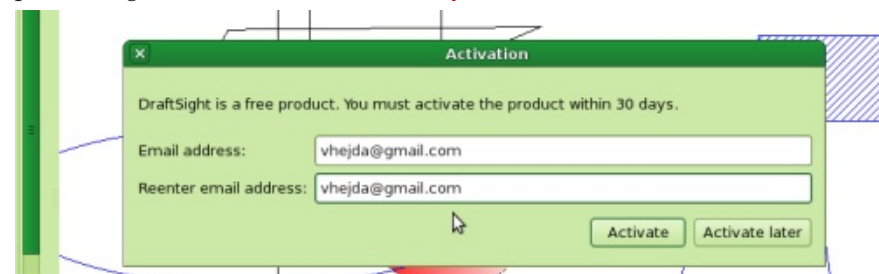

Základní entity, kóty a šrafy nakreslíte rychle a snadno pomocí výběru a příkazového řádku

Free verze bude běžně stačit

Když už jsme se dostali k bodu ukládání hotových výkresů, je nutné podotknout, že při prvním uložení díla budete vyzváni k registraci produktu. Tu provedete pomocí platné e-mailové adresy. Od této doby je vaše aplikace aktivovaná a platnost aktivace je šest měsíců. Poté bude nutné provést reaktivaci produktu a následně každých dvanáct měsíců aktivaci obnovit. K produktu máte dále možnost předplacení volitelné podpory, která zahrnuje telefonickou podporu (zdarma pouze v USA a Kanadě), e-mailovou podporu, vzdálenou pracovní plochu a webovou podporu nebo využití aplikace pro práci v síti.

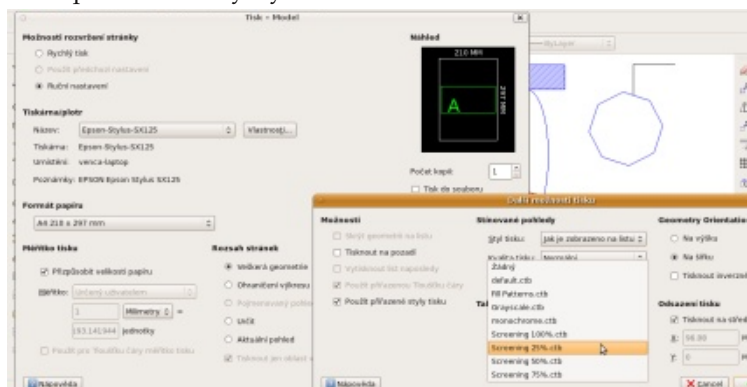
V neplacené verzi je možné využít podporu široké komunity uživatelů. Stačí provést registraci na [stránkách komunity](#)

Při prvním uložení budete vyzváni k aktivaci produktu

Pokročilé nastavení i v tisku

Vraťme se ale zpět k práci v aplikaci. Výkres už máte hotový a uložený, tak ho možná budete chtít vytisknout. Aplikace nabízí dvě možnosti nastavení tisku. První možnost je „rychlý tisk“, kdy je soubor bez možnosti úprav a nastavení odeslán na tiskárnu. Druhou možností je tisk s pokročilým nastavením, kdy můžete soubor tisknout do souboru PDF nebo třeba JPG a PNG, jedná se tedy v podstatě o export. Další možností je odeslat soubor na tiskárnu a opravit před tím velikost tištěné stránky nebo tisk výřezu. Toto je možné nastavit pomocí tabulky stylů.

Možnosti nastavení tisku jsou opět rozšířené, možná zbytečně ve dvou oknech

Konečně kvalitní nástroj zdarma

DraftSight je svými možnostmi opravdu zajímavý nástroj pro 2D CAD. Zcela určitě se nejedná jen o pouhou hračku určenou pro domácí kreslení, ale o propracovaný a spolehlivý profesionální nástroj. Díky podpoře několika platforem se může stát opravdu velkou konkurencí pro dnešní velikány v 2D CADu. Jeho bezproblémová instalace, multijazyčná podpora a hlavně cena bude asi pro mnohé lákadlem. Složitá licence by neměla být překážkou, pokud často necestujete na lodích :)

Pracovní prostředí si s ničím nezadá s konkurencí a o možnostech nastavení je opravdu zbytečně se znovu zmiňovat. Po dobu dvou týdnů, kdy jsem se mohl s tímto nástrojem seznámovat, jsem nezaznamenal žádný pád, zamrznutí či nucený restart, a to vše na produktu, který je zatím označen jako betaverze pro Linux.

6. až 9. října 2011

Hotel Grádl, Železná Ruda

www.hotelgradl.cz Klatovsko

NOVĚ! Přidružila se konference STAKAN – STATističtí KANtoři, o výuce a pro výuku statistiky a matematiky

Přednášky a tutoriály:

Karel Piška

O tvorbě, testování a použití složitých OpenType fontů.

Zdeněk Wagner

Daňová evidence pomocí L^AT_EXu, XML, Tcl/Tk a Subversion.

Karel Horák

Cvičení s MetaType1 (tutoriál).

Jaroslav Hajtmár

O knihovně ScanCSV.lua.

Martin Krčál

Technické řešení a nové služby projektu Citace Pro.

Michal Mádr, Pavel Stríž

Doplňování překladu The Not So Short Introduction to L^AT_EX2ε po 10 letech (zpráva).

Československé sdružení uživatelů T_EXu

Fakulta managementu a ekonomiky
Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně

Vás srdečně zvou
na čtvrtý ročník konference

T_EXperience

Detaily a aktuality naleznete na:
<http://striz9.fame.utb.cz/texperience/>

Konferenční motto:

Učíme (se) typografii a T_EX!

David M. Strnad: Jak Skalica k Ubuntu přišla

Václav Hejda

Není to tak dlouho, co jsme mohli na stránkách společnosti Canonical, která stojí za jednou z nejoblíbenějších linuxových distribucí – Ubuntu, číst článek o zajímavém počínu ve slovenské Skalici. Zeptali jsme se pana Strnada, jak to vlastně bylo.

Jedná se o přechod sto dvaceti počítačů z Microsoft Windows XP na Ubuntu. Díky tomuto přechodu dnes skalická radnice ušetří až sedmdesát procent nákladů na IT. Celý článek si můžete přečíst [v angličtině na stránkách Canonicalu](#) a sami tak posoudit, o jak velký úspěch se jedná. Pokud jsem už ale napsal, že se jedná o úspěšný počín, musím podotknout, že za tímto úspěchem nestojí samotný Canonical, ale tuzemský smluvní partner [Elite Choice](#).

A tak není nikdo oprávněnější, kdo by nám mohl zodpovědět pár dotazů ke skalickému úspěchu (a nejen k němu) než pan David M. Strnad – člověk, který o tom ví nejlépe.

Dobrý den, děkuji za ochotu zodpovědět nám několik otázek. A začneme hned od samého prvopočátku. Kdy a jak jste se vy osobně dostal k Linuxu a co to pro vás znamenalo? Byla to taková „láska na první pohled“ nebo například studijní nutnost?

No, už je to cca sedm let, Windows XP mi padaly, stále jsem řešil nějaké viry, technická podpora Microsoftu mi neodpověděla na můj dotaz (do dnešního dne). Začal jsem hledat řešení. Narazil jsem na informace o Linuxu, který měl být lepší. Zkoušel jsem nejprve Mandrake respektive Mandriva Linux, později jsem si koupil SUSE... to celé trvalo asi tři měsíce. Pak jsem narazil na Ubuntu. A to byla láska na první pohled. Co jsem hledal, jsem našel v Ubuntu: rychlost, přehlednost, bez virů... a něco navíc. Přehlednou wiki, fórum, kde mi odpověděli slušně a věcně, a navíc jsem zjistil, že Ubuntu je víc než software. Od té doby mě srdce tluče pro Linux, ale hlavně pro Ubuntu.

Kdy vás napadla myšlenka, že byste mohl v oblasti Linuxu a open source podnikat?

Vlastně dost záhy. Jeden z posledních útoků moje tehdejší Windows XP nepřezily. Uvědomil jsem si, že bez live CD bych svá data nezachránil sám a že do podobné situace se dostávají denně desítky ba stovky lidí. Začalo mi bytostně vadit, že lidé jsou už od školy

manipulováni k užívání jediného systému, který je uzavřený... vlastně nikdo neví, co všechno se v něm děje. Mě ve škole naučili klást důležitou otázku: „Proč? Komu to slouží?“ A tak rozhodnutí propagovat Linux bylo na světě a k podnikání už to nemělo daleko.

Můžete nám trochu přiblížit společnost Elite Choice? Čím vším se společnost vlastně zabývá a kolik zaměstnanců máte?

Mateřská společnost je slovenská společnost, kterou jsme založili především s cílem propagovat Ubuntu a poskytovat služby jako technickou podporu, prodej ověřeného hardwaru atp. V tuto chvíli jsou to desítky lidí, ale díky marketingu, který jsme použili, narůstá číslo uživatelů Ubuntu i našich spolupracovníků docela rychle.

Dceřiné společnosti, včetně těch českých, pak zajišťují účetní služby (multiplatformně díky FlexiBee), vývoj softwaru, poradenství, implementaci hardwaru a softwaru s Ubuntu na úřadech, ve firmách...

O přechodu ve Skalici už víme, ale proč zrovna Skalica? Já o vás vím, že jste nějaký čas na Slovensku pobýval, je to takový váš návrat?

Je to prostinké. Tuto realizaci zajišťoval náš smluvní partner, který je přímo ze Skalice. Je to významný krok a určitě ne poslední. „Východní obce a města“ nejsou ještě dokončeny, proto o nich nemluvíme. V mém srdci je stále Československo... Slovensko mám rád a díky svým obchodním vazbám se tam i vracím.

Kolik lidí se na tak velkém přechodu (sto dvaceti uživatelů) podílelo a jak to vše dlouho trvalo?

Velký přechod? Během následujících čtyř let by měl vzrůst počet uživatelů z cca patnácti milionů (na světě) na dvě stě milionů uživatelů, jak řekl Mark Shuttleworth 9. května 2011 v Budapešti. To je velký přechod. Ve Skalici přechod zajišťovali čtyři lidé. Příprava zabrala cca devět měsíců. Ale díky zkušenostem za Skalici je možné dnes přechod podobně velké organizace zajistit během jednoho až dvou měsíců, včetně přeškolení uživatelů na nové prostředí.

Skalica není určitě jediná. Kolik podobných přechodů již máte za sebou? A jaký je vlastně rozsah klientů? Myslím tím počet počítačů a serverů, které průměrně u jednotlivých klientů převádíte?

Skalica je zatím největší. I když se připravují mnohem větší organizace a územní celky. Prvenství Skalice je zřejmě a úžasné díky Martinu Andělovi, který celou věc organizoval a realizoval. Ostatní přechody jsou zatím malé firmy a obce. Nic náročného. Většinou do dvaceti desktopů s jedním serverem. Takových jsou dnes už desítky.

ubuntu

Je dnes těžké sehnat klienta, který chce změnu v oblasti IT, nebo se potenciální klienti hlásí sami?

Jak se to vezme. Vzhledem k neznalosti uživatelů je potřeba aktivního marketingu. Asi se to dá nazvat přímým prodejem. Ve chvíli, kdy se vysvětlí výhody přechodu a důsledky EULA (často z nevědomosti porušované), je pak snadné dohodnout se na přechodu a souvisejících službách.

Pracujete vždy se stávajícím zařízením, nebo provádíte přechod kompletně včetně hardwarové výbavy?

Ne, často se setkáváme s tak starým hardwarem, že nemůžeme doporučit jeho setrvání ve „službě“. Ale tomu vždy předchází analýza a otestování stávajícího hardwaru. Naším cílem je doporučovat co nejoptimálnější řešení. Bývá to tak padesát na padesát.

Docela dobře si dovedu představit přechod u počítačů pro běžnou kancelářskou práci, ale co klienti, kteří využívají nějaký specifický software, který není možné pod Linuxem použít? Hledáte nějakou svobodnou alternativu, nebo tyto situace řešíte například emulací?

Ano, naše první snaha je najít alternativu, až potom hledáme možnost emulace a u některých strojů dokonce zachováme Windows. Ve Skalici například zůstaly dva desktopy se systémem od Microsoftu (než vyvineme software, který bude moci nahradit speciality těchto strojů). Takových specialitek, které by neměly alternaci nebo by nešly virtualizovat, naštěstí není moc.

Jak si budou „obyčejní uživatelé“ zvykat na změnu zvanou Unity?

Zatím je možné prostředí Ubuntu Classic nastavit pro uživatele, takže pokud by to měla být překážka, dá se snadno odstranit. Myslím si, že Unity dělá více potíže uživatelům, kteří již nějakou dobu pracují s Ubuntu. Sám jsem si na něj zvykal asi tři dny, ale teď už bych ho nevyměnil. Je sexy, je rychlé a neskutečně pohodlné. Navíc se líbí. Byl jsem teď školit na Slovensku a měl jsem tu možnost vidět prodejní rozhovor se zákazníkem. Unity bylo to, co ho přesvědčilo. Myslím si, že je to krok správným směrem.

Je možné, že po přečtení tohoto článku se najdou lidé, kteří by chtěli ve své firmě či společnosti prostřednictvím Ubuntu také šetřit, ale neví, jak na to. Co byste jim poradil?

Ať nám zavolají :-). A teď vážně, v první řadě by si měli ujasnit, co od svých počítačů chtějí. Často se setkáváme se stroji, které, vzhledem k tomu co pět až sedm, i osm let dělaly, byly zbytečně silné, se spoustou periférií, které nikdy nikdo nevyužil. Je to škoda. Právě tam začíná optimalizace nákladů. Pak je potřeba si ujasnit, jaké aplikace se používají a jestli mají alternace... případně jestli se dají bez potíží používat v Linuxu (ve Wine nebo emulované).

Dá se to hravě zvládnout, ale logicky tady vidím místo pro firmy, jako jsme my. Zajistit profesionální technickou podporu jak při přechodu, tak pro plynulý provoz. Aby uživatelé mohli mít jedinou starost – svou práci.

A jak na tuto změnu reagují uživatelé?

Primátor města Skalica je nadšeným uživatelem. Do nedávna počítače moc nemusel. Ale od chvíle, kdy má Ubuntu, říká: „Je to jednoduché, vždyť jsem se to naučil i já.“

A pan primátor má pravdu. Všichni uživatelé ve Skalici přešli na Ubuntu rychle a snadno, zvláště pak ti dříve narození, kteří neměli moc návyků z Microsoft Windows.

Děkuji za rozhovor.

Vydali jsme se cestou Linuxu, říká ekonomický ředitel stavební firmy

Vlastimil Ott

Existuje množství společností, které používají Linux a svobodný software. Často se jedná o technologické firmy, které dovedou uchopit čtyři známé pilíře svobodného softwaru a vybudovat na nich svůj byznys. Existují také firmy, které neobchodují s bity a bajty, ale vozí štrk, staví domy nebo zaměstnávají bagristy. A používají Linux. Třeba Stavebniny u komína v Olomouci.

Zmiňované čtyři „pilíře“ – neboli svobody – určují, že software lze jakkoliv používat, studovat, distribuovat a vylepšovat. Další informace najdete na webu Liberix.cz.

Olomoucké Stavebniny u komína jsou v nejlepší slova smyslu běžnou firmou – provozují nákladní dopravu, samozřejmě stavební činnost, půjčovnu náradí. Mají prodejny v Olomouci, Prostějově a Lutíně, které jsou obsluhovány v rámci firemní počítačové sítě. Firma dává práci osmdesáti pěti lidem, přičemž tržby za rok se pohybují kolem sto padesáti milionů, které jsou rovnoměrně rozloženy mezi nákladní dopravu, stavební činnost a stavebniny.

Na dotazy Vlastimila Otta odpovídal Ing. Robert Křenek, ekonomický ředitel, a Petr Hroch, IT správce.

Přechod na Linux – důvody a rozhodnutí

Proč jste se rozhodli použít Linux a jaká motivace vás k tomu rozhodnutí vedla?

V roce 2005 jsme předělávali počítačovou síť a rozšiřovali přípojná místa. Také se dá říci, že jsme budovali novou pobočku. Stáli jsme před rozhodnutím, co dál. Uvažovali jsme o nabídce Windows, ale dostali bychom se při počtu tehdejších stanic na částku 300 až 400 tisíc Kč. Proto jsme tuto možnost zavrhlí a uvažovali jsme o operačním systému Linux s kancelářským balíkem OpenOffice.org.

Samozřejmě že některé aplikace jedou pod operačním systémem Windows, protože nejdou spustit pod Linuxem, ale to je pouze okrajová záležitost. To byla hlavní motivace – peníze. Okamžitá investice, která by byla v případě Windows, nebo nebyla v případě Linuxu.

OpenOffice.org jste zvolili kvůli úspoře financí?

Přesně tak. Uspořili jsme za licence operačního systému Windows a také za Microsoft Office.

Hrála při rozhodování roli také robustnost Linuxu a jeho odolnost vůči virům?

Určitě. Ve Windows je potřeba mít antivirové programy. Ale nedokážu posoudit náročnost údržby počítačů s Windows a s Linuxem. Nemáme srovnání, jaká je cena práce IT správce s počítači Windows a kolik s Linuxem. Linux je snad náročnější na údržbu, znalosti a konfiguraci. Ale opakují, že nemáme srovnání, protože už jsme se vydali cestou Linuxu.

Když jste tedy v roce 2005 přešli na Linux a OpenOffice.org, bylo nutné nějak upravit firemní procesy?

Před rokem 2005 i po něm byl informační systém stejný a terminály také. V tomto ohledu to nebylo nic zásadního. Změnilo se trochu uživatelské prostředí. Devadesát procent naší práce probíhá v softwaru OBIS od firmy EPOS. A zbývajících deset procent práce je ve Wordu, Excelu, ale teď už i ve Writeru a Calc z OpenOffice.org. Problémy ale byly minimální.

Který linuxový systém používáte?

Na serveru je Ubuntu, který spravuje firma EPOS a na desktopech je od firmy Novell openSUSE a SLED.

Měli uživatelé nějaké požadavky na funkčnost nebo projevovali odpor vůči novinkám?

Lidé samozřejmě při každé změně brblají a něco takového se projevilo, ale nic zásadního. Řekl bych, že oproti Windows je tam více uživatelských problémů, protože Linux není tak úplně intuitivní. I pro správce sítě je náročnější dávat instrukce uživatelům, kteří se systémem mají pracovat.

Proběhlo nějaké školení uživatelů?

Dnes je to už šest let. Ale pokud si pamatuji, během půl až jedné hodiny se jednotliví lidé seznámili

se změnami a vysvětlilo se jim, jak se systémem pracovat. Drtivá většina lidí potřebuje vědět, jak se dostat k OBISu a jakmile se k němu dostanou, pak už pracují s ním.

Stav po přechodu na Linux

Jakou strukturu má počítačová síť v současnosti?

Máme dva linuxové servery, z toho jeden je NFS. Všechny uživatelské účty jsou na serveru a všechny jsou na OBISu, plus terminály na jednotlivé externí prodejny. Dále máme e-mailový linuxový server a pak ještě Windows server, ve kterém jedou všechny programy, bez kterých se neobjedeme a které fungují pouze v tomto operačním systému.

Firma má tři pobočky, které také patří do topologie sítě. V Olomouci u Baumaxu, ta má deset až dvanáct počítačů, pak ještě pobočky v Prostějově a Lutíně.

Celý systém spravuje pan Petřů z firmy EPOS, který nám serverové řešení navrhl, produkoval ho a v současné době se o něj stará. Prodejny jedou na terminálech v hlavním programu OBIS. Mají záložní variantu a když síť vypadne, pak mají možnost fungo-

vání na lokálním OBISu. Na síť jsme připojeni přes wifi, protože nemáme možnost se připojit kabelem.

Které programy používáte kromě zmiňovaného OBISu?

Kromě psaní dopisů, vytváření pomocných tabulek a e-mailů se vše odehrává v OBISu.

Máte nějaký hardware, který potřebuje speciální ovladač?

Máme barevnou tiskárnu od Brotheru, která potřebuje zvlášť nainstalovat speciální ovladač. Ostatní hardware nemá originální ovladače a musíme s nimi trochu laborovat a zkoušet je. Ale např. na Hewlett-Packard se použije ovladač a tiskárna funguje.

Téměř všechny tiskárny jsou zasíťovány. Objevují se občas běžné problémy: spadne tiskový server u stanice nebo se nenačte seznam tiskáren. Ale zásadní problémy s hardwarem nebo tiskem nemáme.

Chybí vám řešení nebo nástroj, který by vám usnadnil konfiguraci nebo správu?

Ne, žádný nástroj nám nechybí. Pouze některé programy jedou jen ve Windows a tak potřebujeme půl minutky navíc, abychom se dostali k jeho terminálu. Některé programy se ale dají rozjet pod Wine, to není problém. Naproti tomu máme např. program pro sledování aut, který se nedá rozjet v Linuxu, proto je na serveru s Windows.

Koncepční rozhodnutí směřuje firmu na dlouhá léta

Jaké máte další plány pro rozvoj IT struktury ve firmě?

Aktuálně se do praxe začíná zavádět sledování dopravních prostředků. Do strojů a aut se instalují informační systémy na sledování nádrže nebo sledování formou GPS, kde se auto pohybuje. Dále se do některých vybraných aut montují i klávesnice a do někte-

rých i malé tiskárničky s tím, že by následné zpracování knih jízd vyřídil řidič sám a bezdrátovým přenosem by se data automaticky dostala např. k fakturaci do informačního systému.

Dělali byste něco jinak, kdybyste se znovu rozhodovali, zda přejít na Linux? Hodnotíte rozhodnutí jako správné, nebo špatné?

Správné – pořad vidíme tu úsporu. Tenkrát to bylo řádově tři sta tisíc korun. Dnes (březen 2011, pozn. aut.) máme o padesát procent počítačů více, takže postupně by se dokupovalo a úspora by byla třeba 450 tisíc Kč. Na druhou stranu nedokážu poměřit to, kdyby tu bylo Windows a správce IT by přišel např. na dvě hodiny týdně a bohatě by to stačilo. Nemusel by se platit komplet IT správce.

Už jsme se jednou cestou vydali a nepídili jsme se po tom, co by to stálo, kdybychom se rozhodli jinak. Dnes máme dvacet pět stanic, a kdybychom měli Windows, přesto by systém potřeboval několikahodinový týdenní servis. Vydali jsme se cestou Linuxu.

Ze světa aplikací Mozilla

Pavel Cvrček, Michal Stanke

Twitter nabízí Address Bar Search pro Firefox. Webian, experimentální webový prohlížeč pro zařízení bez desktopu. Pošťák Postbox 2.5 v neveřejné betaverzi. Co je nového? Server SpreadFirefox ukončil svou činnost. Novinky vydaného SeaMonkey 2.1 by se vám mohly líbit. V Mozille pracují na PDF prohlížeči v HTML5 pro Firefox. Instantbird 1.0 vydán dle plánu. Vyšel Thunderbird 5 s novými funkcemi. Vyšel Firefox 5 pro desktop a mobily.

Twitter nabízí Address Bar Search pro Firefox

Twitter ve spolupráci s Mozillou **uvolnil rozšíření Twitter Address Bar Search**. Jedná se o doplněk, který s adresním řádkem prohlížeče integruje možnost snadného vyhledávání na Twitteru. Pomocí klíčových znaků @ či # máte možnost snadno vyhledat uživatele na Twitteru či poslední příspěvky s konkrétním hashtagem.

Vedle toho doplněk přidává do pole hledání vyhledávací modul pro Twitter a automaticky též „založí“ panel aplikace (app tab) pro Twitter. Rozšíření je dostupné na webu [Doplňky Mozilly](#), případně na webu [Twitteru](#). Jedná se patrně o první oficiální doplněk Twitteru pro Firefox a je určen „pouze“ pro vyhledávání. Pokud hledáte doplněk i pro přidávání příspěvků na Twitter, můžete vyzkoušet [Echofon for Twitter](#), [Hootbar](#) (dříve [TwitterBar](#)) a další.

Webian, experimentální webový prohlížeč pro zařízení bez desktopu

Koncept **Mozilla Chromeless**, který si pohrává s ideou rozhraní webového prohlížeče, které bude plně stavěno na webových technologiích jako HTML, CSS či JavaScript, má první stáhnutelnou variantu. Ne-

se název **Webian Shell** a stojí za ní **Ben Francis**. Ideou tohoto projektu je celoobrazovkový prohlížeč postavený na webových technologiích pro zařízení, která nepotřebují desktop.

Ale nemusíte se bát, pro vyzkoušení nepotřebujete nic zvláštního. Postačí si stáhnout verzi pro Windows, Linux či Mac OS X. Prohlížeč se ihned po spuštění přepne do celé obrazovky. K prohlížeči je nutné zdůraznit, že se jedná o experiment, jehož první

verze ukazuje, kudy se bude projekt ubírat. V žádném případě tedy nečekejte něco, co se blíží plnohodnotnému prohlížeči. Nakolik se idea ujme a získá si popularitu, ukáže až čas.

Webian Shell si **můžete volně stáhnout**. Vzhledem k několika článkům na webu stojí za to zdůraznit, že za projektem Webian Shell nestojí Mozilla. A už vůbec se nejedná o operační systém.

Pošťák Postbox 2.5 v neveřejné betaverzi. Co je nového?

Poštovní klient Thunderbird, který je nyní **k dispozici ve verzi 5.0 Beta**, by měl vyjít krátce po vydání Firefoxu 5.0. Jedním z populárních „klonů“ Thunderbirdu je bezesporu **Postbox**, za kterým stojí Scott McGregor, jeden z bývalých hlavních vývojářů Thunderbirdu. A právě Postbox by měl letos v létě vyjít ve verzi 2.5. Ta je s v současné době v neveřejné betaverzi a my tu máme jeden exemplář na vyzkoušení. Na co se tedy mohou uživatelé těšit?

Novinek se chystá jako vždy hodně. Řadu z nich přitom již vývojáři **představili ve svém blogu**. První ze zajímavých novinek je **vertikální rozestavení částí okna**. Jedná se o nové výchozí rozestavení, v rámci kterého jsou seznam zpráv a náhled umístěny vedle sebe. Mezi jednotlivými režimy rozestavení lze samozřejmě přepínat podobně jako v Thunderbirdu.

Další novinkou Postboxu 2.5 je **redesign okna se zprávou**. Jak vývojáři uvádí, jedním z cílů Postboxu 2.5 bylo zjednodušit grafické rozhraní. Novinkou je též **vylepšený formulář rychlé odpovědi** či **vizuální úprava informace o počtu zpráv ve složce**. Vedle toho si můžete povšimnout úpravy práce s přílohami, podporu IMAPu na **Yahoo Mail!** či například zrušení stavového řádku. Kompletní přehled novinek a úprav je **k dispozici na stránce informací o betaverzích**.

Postbox 2.5 bude ve finální verzi k dispozici v průběhu léta a jako vždy „pouze“ pro Windows a Mac OS X. Připomínáme též, že se jedná o placeného poštovního klienta. Zda za to stojí, záleží na vás. Zkušební verze je k dispozici.

Server SpreadFirefox ukončil svou činnost

Celkem potichu **ukončil začátkem června 2011 činnost** server SpreadFirefox.com. Tento server, který od roku 2004 propagoval **Firefox**, byl zejména ze začátku své existence unikátní a byl vzorem pro řadu podobných marketingových projektů. Zejména s nástupem sociálních sítí však ztratil na své důležitosti a nyní se jej Mozilla rozhodla ukončit. Pokud zadáte adresu webu do prohlížeče, budete přesměrováni na **stránku Get Involved** (Jak se zapojit).

Mozillu dnes naleznete na několika sociálních sítích (jmenujme například **Twitter** a Facebook). **Stránku na Facebooku** dnes sledují více než čtyři milióny uživatelů. Podle **zveřejněných statistik** stránku sleduje více než 45 000 uživatelů z České republiky.

Novinky vydaného SeaMonkey 2.1 by se vám mohly líbit

Balík webových aplikací **SeaMonkey vyšel ve verzi 2.1**. Po roce a půl je zde nová verze, která opět přináší řadu novinek, se kterými se dosud mohli setkávat pouze uživatelé Firefoxu. Balík **SeaMonkey 2.1** je založen na stejném základu jako Firefox 4.

Co je tedy nového?

- **Podpora synchronizace dat.** Nyní můžete synchronizovat svá data v SeaMonkey mezi jednotlivými instalacemi, a to i mezi Firefoxem a SeaMonkey.
- **Nové vyhledávání na stránce.** Modální dialog byl nahrazen lištou vyhledávání podobně, jako je ve Firefoxu. Na rozdíl od něj je umístěna v horní části okna prohlížeče.

- **Podpora OpenSearch a volitelné pole vyhledávání.** Nově máte možnost si na lištu v prohlížeči přidat pole vyhledávání, jaké je ve Firefoxu. Spolu s tím přibyla podpora pro vyhledávací moduly ve formátu OpenSearch, které jsou používány ve Firefoxu a v jiných prohlížečích.
- **Podpora Personas.** U SeaMonkey si nově můžete nastavit lehký motiv vzhledu podobně jako ve Firefoxu.
- **Nový Správce doplňků.** SeaMonkey 2.1 obsahuje nový Správce doplňků, kterého můžete znát například z Firefoxu 4 či připravované verze Thunderbirdu.
- **Nový Správce dat.** Novinka, která vám umožňuje spravovat uložená data pro jednotlivé navštívené weby z jednoho místa.
- **Zásuvné moduly běží odděleně.** Zásuvné moduly nyní běží odděleně od hlavního procesu balíku, takže pád některého z nich nezpůsobí pád celého prohlížeče. Nově zásuvné moduly fungují i v poštovním klientu (např. v RSS čtečce).
- **Nové stránka s technickými informacemi.** Podobně jako ve Firefoxu či v Thunderbirdu se v SeaMonkey 2.1 setkáte s novou stránkou s technickými informacemi o balíku. Naleznete ji v nabídce Nápověda.
- **Lišta s panely je rolovací.** Pokud máte otevřeno větší množství panelů, budete v nich mít lepší přehled. Nově je na liště umístěna i nabídka se všemi panely pro snadné přepínání.
- **Zabudovaná rozšíření jsou součástí uživatelského profilu.** Rozšíření jako **ChatZilla**, JavaScript Debugger či DOM Inspektor jsou nově součástí uživatelského profilu, takže je můžete snadno zakazovat či odinstalovávat.
- **Celý balík by měl startovat rychleji, rychleji obnovovat předchozí relaci a poskytovat lepší informace o využití paměti (stránka about:memory).**

Co se týče podpory operačních systémů, byla ukončena podpora Mac OS X 10.4 a architektury PPC. Nově je pro Mac OS X k dispozici kombinovaný balíček s podporou 32 i 64 bitů. V Linuxu se setkáte s nativními notifikacemi, přibyla podpora Seznamu odkazů (Jumplist) či ukazování průběhu stahování přímo v ikoně aplikace na hlavní liště Windows 7. Weboví vývojáři se mohou setkat s podporou stejných novinek, jako byly ve Firefoxu 4. Bližší přehled dalších novinek naleznete v [poznámkách k vydání](#).

Co dále? SeaMonkey 2.1 si můžete [volně stáhnout](#) a začít používat. Jako vždy je k dispozici i česká verze.

V Mozille pracují na PDF prohlížeči v HTML5 pro Firefox

Jedna z uvažovaných funkcí pro budoucí verze Firefoxu, kterým je integrovaný PDF prohlížeč, dostává reálnější obrysy. Andreas Gal z Mozilly [představil projekt pdf.js](#), na kterém již přibližně měsíc pracuje. Jedná se o PDF prohlížeč postavený na HTML5 a JavaScriptu, tj. na otevřených technologiích. Jak uvádí, jeho cílem je, aby se dostal přímo do Firefoxu.

Dle svých slov odhaduje vývoj ještě tak na tři měsíce a díky volné licenci zdrojového kódu se předpokládá, že bude využit i v jiných projektech, než je Firefox. Nejprve by měl být dostupný jako rozšíření pro Firefox. Až bude k dispozici, určitě se o něm zmíníme.

Instantbird 1.0 vydán dle plánu

Jak bylo oznámeno, vyšel Instantbird 1.0 (původně označen jako 0.3) v jedenácti jazycích včetně češtiny a slovenčiny.

Kdo zná Firefox nebo Thunderbird od Mozilly, jistě si všimne podobného rozhraní – Instantbird je také postaven na jádře Gecko. Díky tomu je možné jeho funkčnost [rozšířit pomocí doplňků](#).

Jedním z [přívlastků](#) Instantbirdu je podpora více IM protokolů, uvedme např. ICQ, IRC, MSN nebo Jabber a Facebook chat.

K vydání tvůrci napsali tiskovou zprávu, kterou si můžete [přečíst zde](#). Poznámky k nové verzi jsou dostupné [na oficiálních stránkách](#) zatím v angličtině.

Českou verzi Instantbirdu si můžete [stáhnout](#) přímo z oficiálních stránek.

Vyšel Thunderbird 5 s novými funkcemi

Poštovní klient [Mozilla Thunderbird vyšel ve verzi 5](#). Jak jsme již dříve zmiňovali, je postaven na stejném základu jako nedávno vydaný [Firefox 5](#), čemuž i odpovídá jeho verzování. Jako již tradičně je k dispozici i v české verzi a novinek je celá řada. Následuje výčet asi těch nejvýraznějších:

- Nový Správce doplňků v panelu, který znáte z Firefoxu 4/5.
- Byla přidána [možnost přeskupovat otevřené panely](#) se zprávami.
- Průvodce založením nových poštovních účtů [doznal několika vylepšení](#).
- Vylepšení doznaná práce s přílohami zpráv.
- K dispozici je [nová stránka s technickými informacemi](#) pro snadné řešení problémů.
- V RSS čtečce jsou nově ve výchozím nastavení zapnuty zásuvné moduly.
- Byl upraven vzhled (zejména pro Windows Vista/7).
- Pro Mac OS X je k dispozici kombinovaná verze zahrnující 32/64bitové varianty.

Výčet novinek tím však nekončí. Na Mozilla.cz jsme z dalších novinek zmiňovali například [snadné přesouvání kontaktu mezi složkami](#), [konfiguraci funkce Archivace](#), [konfiguraci globálního vyhledávání](#) či [import kontaktů z vCard](#). Nová verze Thunderbirdu je jako vždy [volně ke stažení](#).

V souvislosti s vydáním Thunderbirdu 5 se také mění domovská stránka produktu. Ta je nově [na webu Mozilla.org](#). Jak se [zmiňuje David Boswell](#), je to součástí plánu, kdy budou všechny produkty dostupné

v rámci jednoho webu. Na stejný web by se měla brzy přesunout i domovská stránka Firefoxu.

Vyšel Firefox 5 pro desktop a mobily

Tak jak bylo naplánováno, [vyšel Firefox 5 pro desktop a mobily](#). Tři měsíce po vydání Firefoxu 4 je tu nová verze, která je jako první výsledkem [krátkých vývojových cyklů](#), v rámci kterých vychází nová verze Firefoxu v pravidelných a předem daných intervalech. Zapomeňte tedy na několikrát odložené verze, nyní mají nové verze časově ohraničený vývojový cyklus.

Firefox 5 obsahuje více než tisíc úprav a vylepšení, z nichž byla řada vytvořena již před vydáním Firefoxu 4, ale nakonec se do něj nedostala. Setkáte se například s upraveným chováním lišty s panely, podporou [CSS animací](#) a řadou úprav, které zrychlují prohlížeč. Bližší informace jsou [dostupné v poznámkách k vydání](#). Nová verze je nabízena v rámci automatických aktualizací, případně si ji [můžete volně stáhnout](#).

Spolu s desktopovou verzí Firefoxu 5 vyšla i [verze pro mobily](#), která je k dispozici pro platformy Android a Maemo. V nové verzi naleznete řadu úprav souvisejících s rychlostí prohlížeče či podporu funkce [Do Not Track](#).

Spolu s vydáním Firefoxu 5 [vyšel Add-on SDK 1.0](#). Jedná se o sadu nástrojů a API pro snadné vytváření rozšíření pro Firefox. Bližší informace o Add-on SDK si můžete [přečíst v článku](#) na serveru Zdroják.cz.

Tlačenie štítkov a obálok v LibreOffice 3.3 a jeho ďalšie možnosti

Peter Gažo

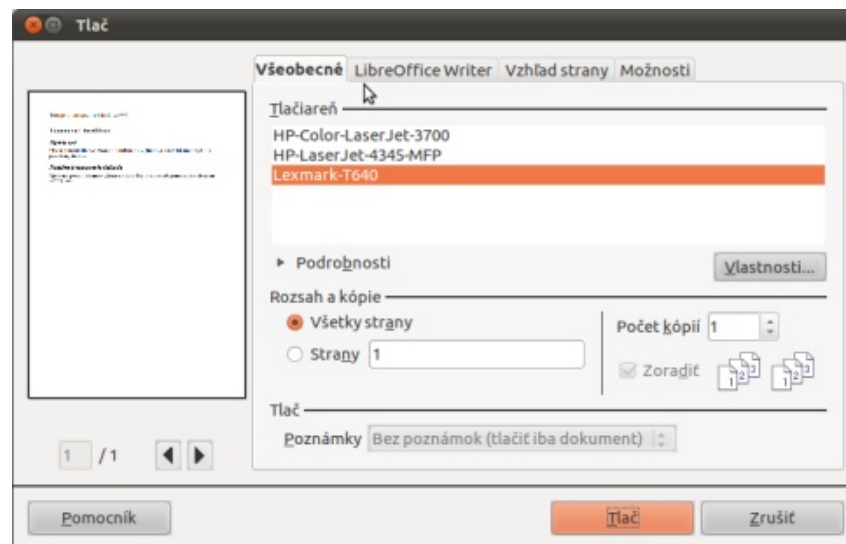
Potrebujete si vytlačiť dokument vo Writeri a nevíete ako? Prečítajte si nasledujúci článok. Okrem toho sa dozviete, ako si vytlačiť štítky a obálky a ďalšie možnosti tlače.

Rýchla tlač

Kliknutím na tlačidlo Tlač súboru na paneli nástrojov (tlac.png) sa celý dokument vytlačí na predvolenej tlačiarňi. No táto voľba nemá žiadne nastavenia.

Rozšírené nastavenie tlačenia

Upravenie spôsobu tlačenia sa vykonáva v Okne **Tlač**, ktoré otvoríte pomocou hlavného menu **Súbor | Tlač...** [Ctrl+p].

Okno Tlač

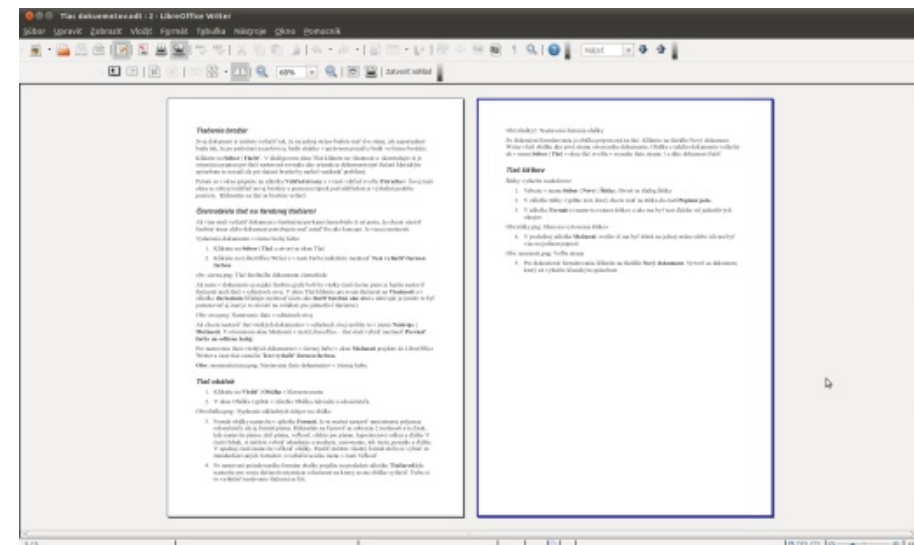
V tomto okne je možné zvoliť, ktorú tlačiarňu použijete na tlačenie (v prípade, ak ich máte viac nainštalovaných), nastavíte jej rôzne vlastnosti napr. orientácia papiera, ktorý zásobník sa má použiť, veľkosť papiera na tlač apod. Niektoré vlastnosti tlačiarne sa menia v závislosti od jej typu. Taktiež môžete zvoliť počet kópií a v akom poradí sa majú stránky tlačiť. Rozsah strán môžete zadať po jednej alebo zadať rozsah oddelený pomlčkou a jednotlivé rozsahy od seba oddelíte čiarkou alebo bodkočiarkou napríklad: 2, 8, 15-22, 33-45.

Keď píšete dokument vo Writeri, aplikácia vám zobrazuje náhľad tlače po jednej strane dokumentu. Ak chcete vytlačiť dokument obojstranne a zaujíma vás, ako budú protilahlé strany dokumentu vyzeráť, Writer nainštalovaný má dve možnosti.

- Zobrazit rozloženie (editovateľný pohľad).
- Náhľad stránky (pohľad len na prezeranie), z ktorej si môžete vytlačiť viac strán na jeden hárok papiera.

Náhľad stránky

Kliknite v paneli nástrojov na **Náhľad strany** alebo v hlavnom menu zvolte **Súbor | Náhľad strany**.

Náhľad stránky

Writer okno prepne do náhľadu aktuálnej a ďalších stránok a namiesto panela Formát sa zobrazí panel Náhľad strany.

Panel náhľad strany

Kliknutím na ikonu **Náhľad knihy** v tomto paneli sa stránky zobrazia vľavo a vpravo tak, ako sa v skutočnosti vytlačia. Na ďalšie strany sa presuniete kurzorovými šípkami alebo pomocou ikon **Predchádzajúca a ďalšia strana**. V tomto náhlade je možné dokument aj vytlačiť. Kliknutím na ikonu **Tlač dokumentu** sa otvorí okno **Tlač**. Vyberte si požadované parametre a kliknutím na **Tlač** sa dokument vytlačí. Kliknutím na **Zatvoriť náhľad** sa vrátite k editovaniu dokumentu, ale na zavretie je možné použiť aj klávesu [Esc].

Tlačenie brožúr

Svoj dokument si môžete vytlačiť tak, že na jednej stránke budete mať dve strany, ale usporiadané budú tak, že po preložení na polovicu, budú stránky v správnom poradí a budú vo forme brožúry.

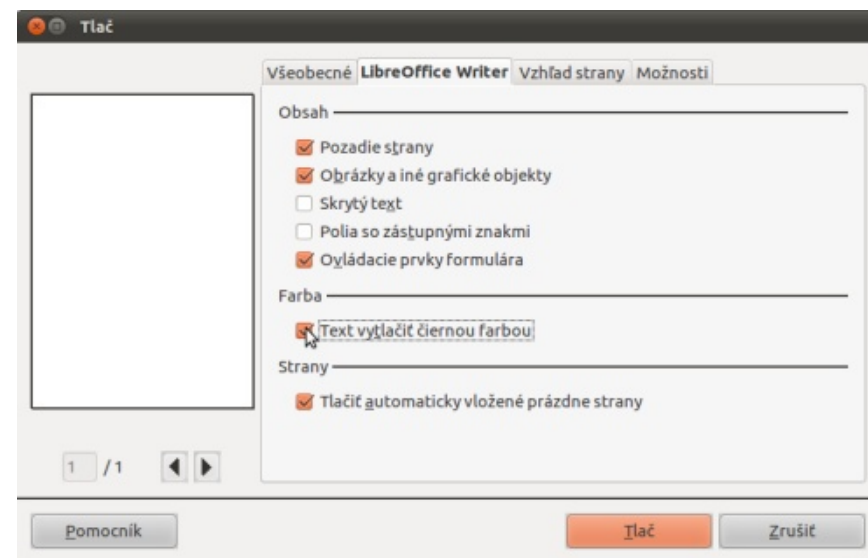
Kliknite na **Súbor | Tlačiť**. V dialógovom okne **Tlač** kliknite na **Vlastnosti** a skontrolujte, či je orientácia papiera pri tlači nastavená rovnako ako orientácia dokumentu (pri tlačení klasickým spôsobom to nevedí, ale pri tlačení brožúr by mohol vzniknúť problém). Potom sa v okne prepnete na záložku **Vzhľad strany** a v časti vzhľad zvolíte **Príručka**, v ľavej časti okna sa zobrazí náhľad novej brožúry a pomocou šípok pod náhľadom si výslednú podobu pozriete. Kliknutím na tlač sa brožúra vytlačí.

Čiernobiela tlač na farebnej tlačiarni

Ak vám stačí vytlačiť dokument s farebnými prvkami čiernobielo, či už preto, že chcete ušetriť farebný toner alebo dokument, potrebujete mať zatiaľ iba ako koncept. Je viacero možností.

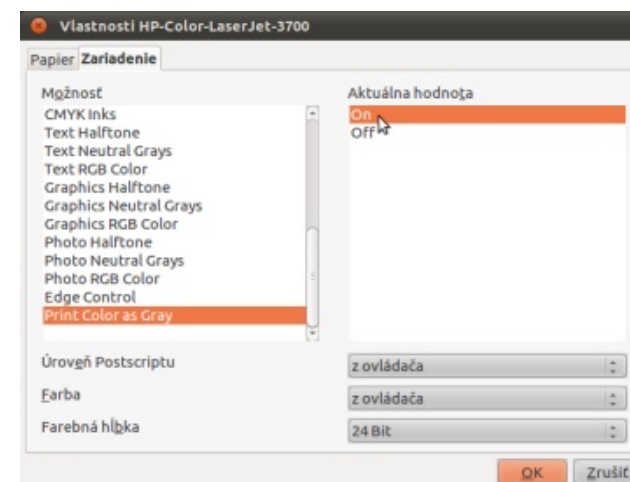
Vytlačenie dokumentu v čiernej farbe:

1. Kliknite na **Súbor | Tlač** a otvorí sa rovnomenné okno.
2. Kliknite na LibreOffice Writer a v časti **Farba** zaškrtnite možnosť **Text vytlačiť čiernou farbou**.

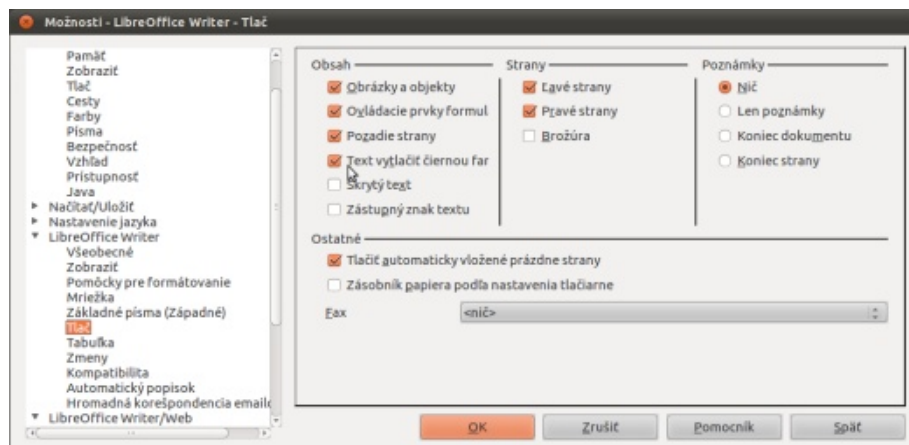
Tlač farebného dokumentu čiernobielo

Ak máte v dokumente aj nejaké farebné grafy, boli by všetky časti čierne, preto je lepšie nastaviť tlačiareň, nech tlačí v odtieňoch sivej. V okne **Tlač** kliknite pre svoju tlačiareň na **Vlastnosti** a v záložke **Zariadenie** hľadajte možnosť niečo ako **tlačí farebné ako sivé** a aktivujte ju (môže to byť pomenované aj ináč, je to závislé na ovládači pre jednotlivé tlačiarene).

Nastavenie tlače v odtieňoch sivej

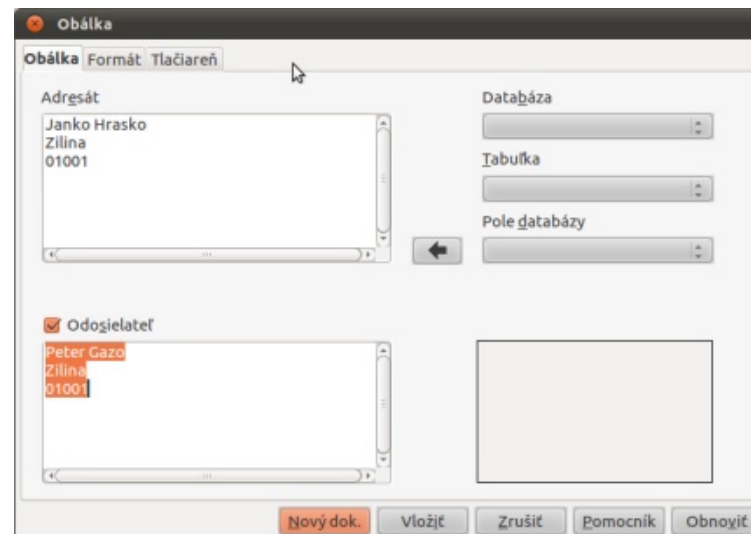
Ak chcete nastaviť tlač všetkých dokumentov v odtieňoch sivej, urobíte to v menu **Nástroje | Možnosti**. V otvorenom okne v časti LibreOffice | Tlač stačí vybrať možnosť Previesť farby na odtiene šedej. Pre nastavenie tlače všetkých dokumentov v čiernej farbe urobíte nasledovné: V okne **Nástroje | Možnosti** prejdete do LibreOffice Writer a v časti Tlač označíte Text vytlačiť čiernou farbou.

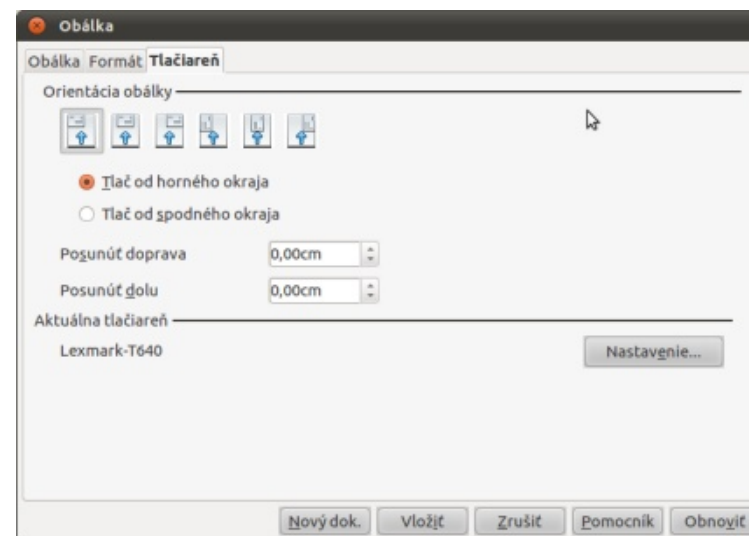
Nastavenie tlače dokumentov v čiernej farbe

Tlač obálok

1. Kliknite na **Vložiť | Obálka** v hlavnom menu.
2. V okne vyplňte v záložke **Obálka** sekciu Adresát a Odosielateľ (ale ten sa vyplní automaticky, pokiaľ máte v menu **Nástroje | Možnosti | LibreOffice | Dáta užívateľa** vyplnené polia).
3. Formát obálky nastavíte v záložke **Formát**. Je tu možné nastaviť umiestnenie príjemcu, odosielateľa, ale aj formát písma. Kliknutím na Upraviť sa zobrazia dve možnosti: Za prvé Znak, kde nastavíte písmo, štýl písma, veľkosť, efekty pre písmo, hypertextový odkaz a ďalšie. Za druhé Odsek, kde si môžete vybrať odsadenie a medzery, zarovnanie, tok textu, pozadie a ďalšie. V spodnej časti hlavného okna Obálka nastavíte jej veľkosť. Použiť môžete vlastný formát alebo si vybrať zo štandardizovaných formátov z rozbaľovacieho menu v časti Veľkosť.
4. Po nastavení požadovaného formátu obálky prejdite na poslednú záložku **Tlačiareň**, kde nastavíte pre svoju tlačiareň orientáciu a tlačiareň, na ktorej sa ma obálka vytlačiť. Treba si to vyskúšať, pretože nastavenie tlačiarne sa líši.

Vyplnenie základných údajov na obálke

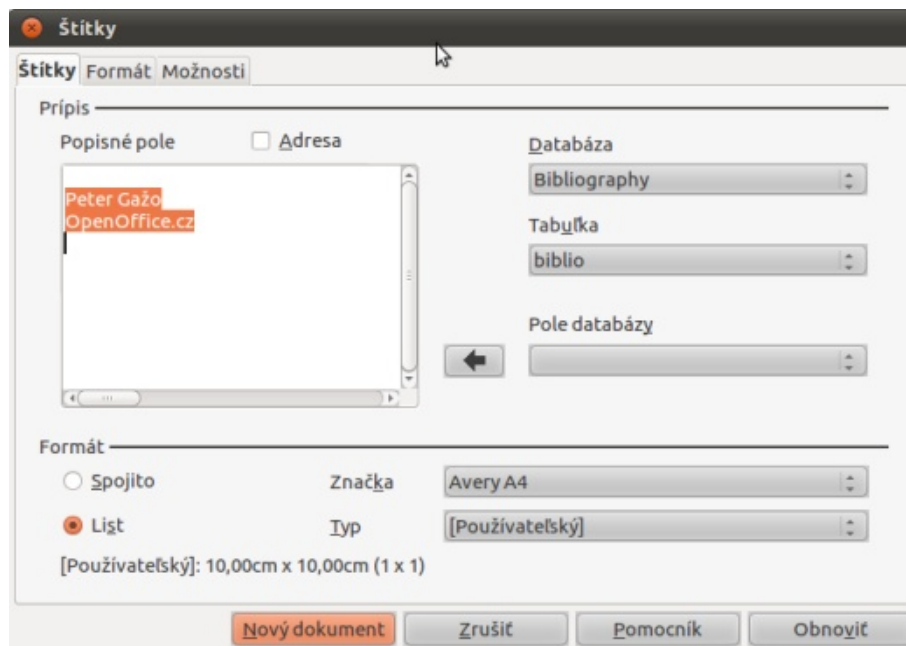
Nastavenie tlače obálky

Po dokončení formátovania je obálka pripravená na tlač. Kliknite na tlačidlo **Nový dokument**. Writer vloží obálku ako prvú stranu otvoreného dokumentu. Obálku z takého dokumentu vytlačíte, ak v menu **Súbor | Tlač** zvolíte v rozsahu tlače stranu 1 a dáte dokument tlačiť.

Jednoduchý tlač štítkov

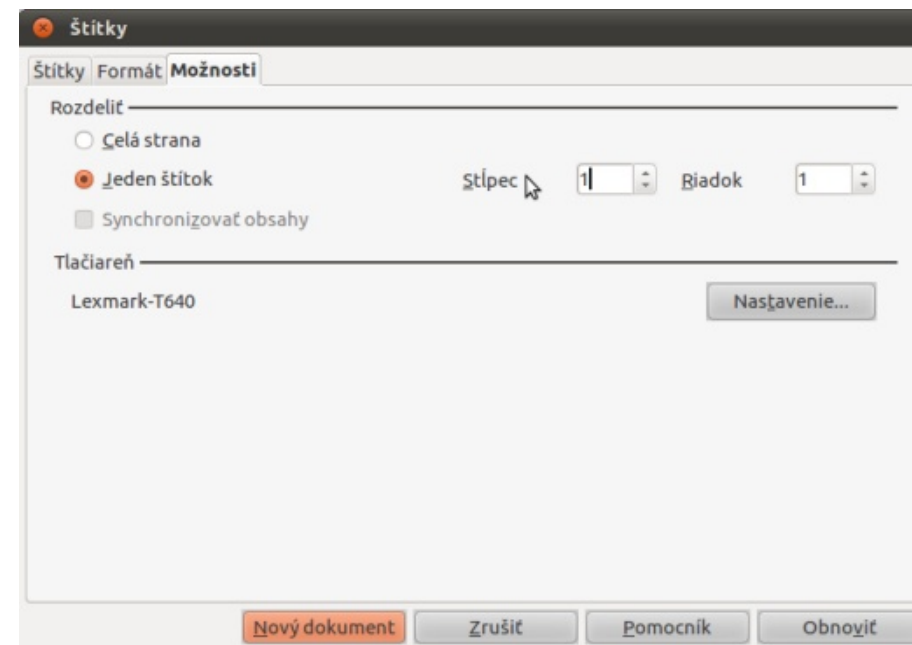
Štítky vytlačíte nasledovne:

1. Vyberte v menu **Súbor** | **Nový** | **Štítky**. Otvorí sa rovnomenný dialóg.
2. V záložke **Štítky** vyplňte text, ktorý chcete mať na štítku do časti Popisné pole.
3. V záložke **Formát** si nastavte rozmer štítkov a ako ma byť text ďaleko od jednotlivých okrajov.

Okno na vytvorenie štítkov

4. V poslednej záložke **Možnosti** zvolíte, či ma byť štítok na jednej stránke, alebo ich ma byť viac na jednom papieri.

Volba strany

5. Pre dokončenie formátovania, kliknite na tlačidlo **Nový dokument**. Vytvorí sa dokument, ktorý už vytlačíte klasickým spôsobom.

Tento postup som písal pre LibreOffice 3.3.2

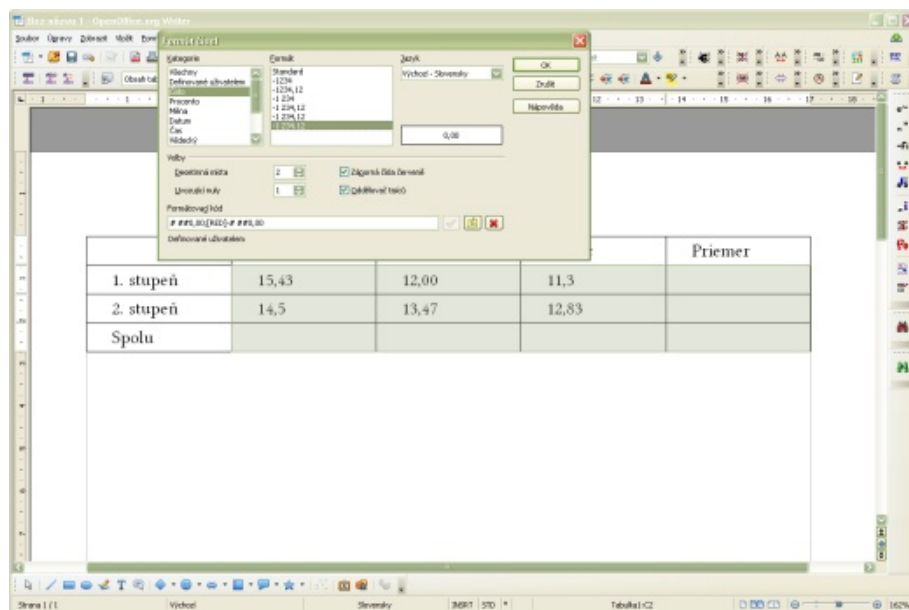
Vzorci a grafy v tabulkách textového dokumentu

Július Pastierik

Potrebuje v textovom dokumente vytvoriť tabuľku so vzorcami a vložiť graf tejto tabuľky? V mnohých prípadoch vám na to postačia priamo možnosti modulu Writer.

Pri tvorbe textových dokumentov sa mnohí používatelia stretávajú s tým, že potrebujú do nich vložiť jednoduché tabuľky aj s prípadnými grafmi. Pri tejto práci nemusia ihneď siahať po tabulkovom procesore Calc (hlavne, ak nie sú s nim práve „priatelia“), ale častokrát im postačia aj možnosti modulu Writer, a preto sa pozrime na to, čo v tomto smere poskytuje.

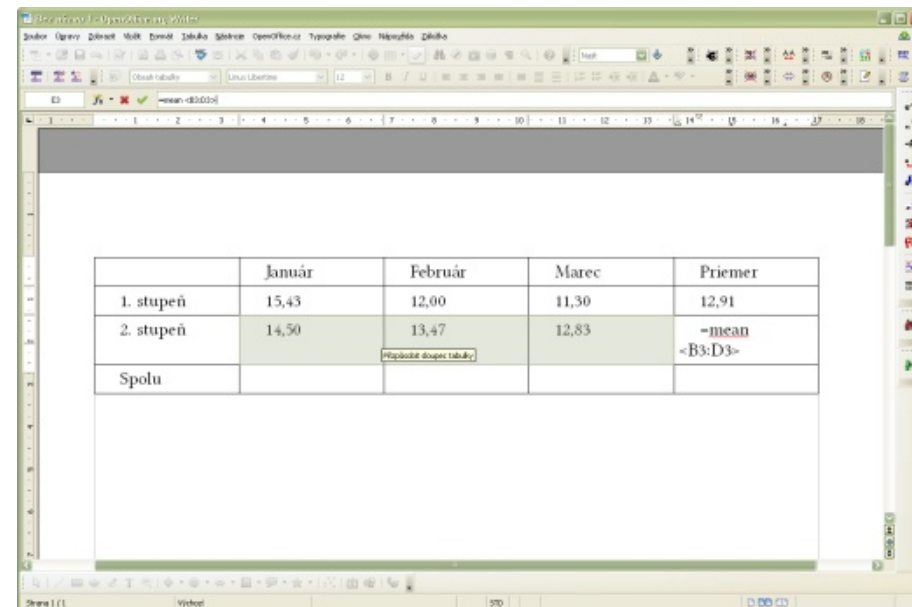
Po vytvorení tabuľky môžete zadať jej hodnoty. Pretože modul Writer v tabulkách štandardne nezobrazuje desatinné miesta na preddefinovaný počet, môžete si označiť bunky a cez kontextové menu (prístupné cez pravé tlačidlo myši) resp. cez menu **Tabuľka | Formát čísla...** môžete nastaviť taký formát, aký potrebujete (nastavenia sú zhodné s nastaveniami formátov čísiel v module Calc).

Nastavenie formátu čísiel v textovej tabuľke

Vlastné funkcie vložíte tak, že v bunke napíšete znak „rovná sa“ (=). Následne sa zobrazí panel, v ktorom môžete zadať funkciu resp. ju môžete vybrať

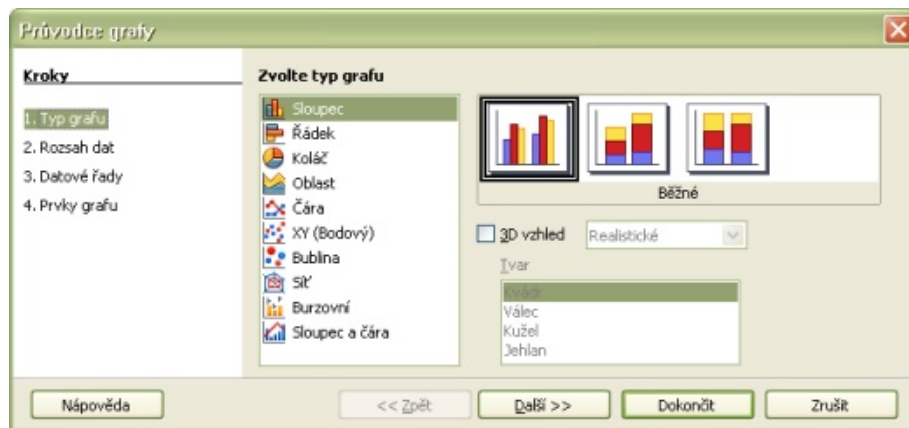
z prehľadného zoznamu. Upozorňujeme, že funkcie sú oproti modulu Calc značne obmedzené (a nie sú s nimi ani totožné), pre bežné potreby sú však dostatočné. Následne, po zadaní funkcie, určujete bunky, nad ktorými sa má výpočet vykonať. Toto môžete urobiť výberom pomocou myši alebo ich zadaním v ostrých zátvorkách – sú uzavreté znakmi menší a väčší <>. Vloženie vzorca ukončíte stlačením tlačidla **Enter**.

Vloženie vzorca pre priemer

Upozorňujeme, že bunky musíte zadávať veľkými písmenami (inak ho OpenOffice.org označí ako chybný) a vložený vzorec sa nedá kopírovať pomocou skratiek **Ctrl+C/Ctrl+V** – namiesto vzorca sa totiž skopíruje vypočítaný výsledok (číslo).

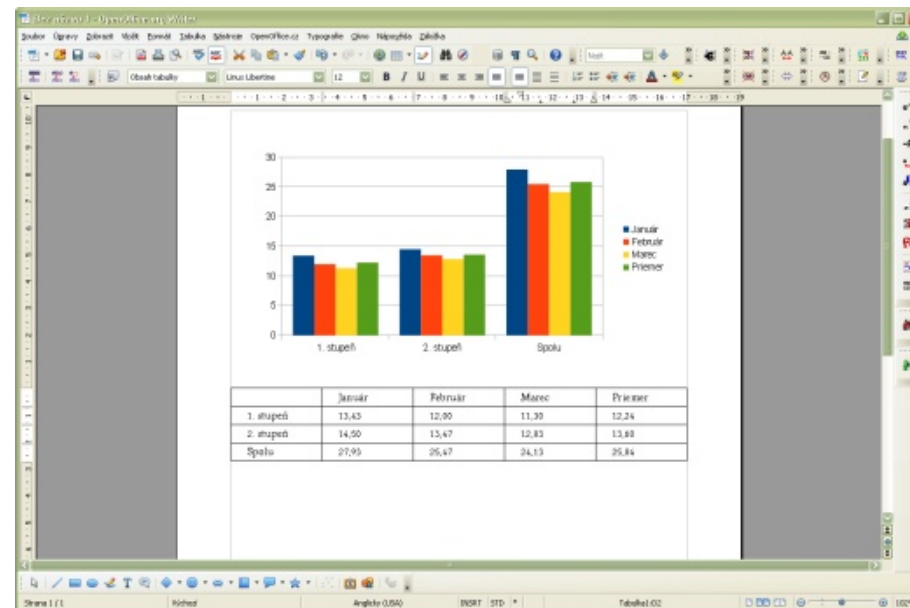
Po zadaní údajov a vzorcov môžete následne vložiť graf z pripravenej tabuľky. Označíte si príslušnú tabuľku (aj s nadpismi) a cez menu **Vložiť | Objekt | Graf** otvoríte Sprievodcu pre vkladanie grafov.

Sprievodca pre vkladanie grafov

Následně postupujete podľa pokynov sprievodcu – typ grafu, rozsah údajov, rady údajov a prvky grafu – čím vytvoríte a do dokumentu vložíte graf podľa svojich požiadaviek.

V prípade zmien údajov v tabuľke sa tieto automaticky prejavujú aj vo vloženom grafe, takže prípadná následná úprava je veľmi jednoduchá a pohodlná.

Vložený graf do dokumentu

Představení Nokia N9 s MeeGo

Jaroslav Řezník, Jan Mareš

Občanské sdružení Openmobility využilo pozvání společnosti Nokia na tiskovou konferenci, na které Nokia představila nový model telefonu N9 s operačním systémem MeeGo. Součástí tiskové konference byla možnost vyzkoušet si jejich prototypy. Snažili jsme se je prozkoumat co nejhloběji a níže se dozvíte, jak se nám to povedlo. A uvidíte i vydatnou galerii fotografií, obsahující také vývojářskou N950.

Telefon je na rozdíl od N900 určen pro běžné uživatele s umístěním do nejvyšší modelové řady N, tedy mezi multimediální zařízení. Na trh bude uveden ještě v tomto roce ve třech barevných kombinacích – černá, růžová a tyrkysová. Cena a datum uvedení do prodeje nebyly uvedeny, ale v České republice se uvedení očekává koncem letošního roku.

Díky sdílení Qt se Symbianem by v době uvedení na trh měl existovat jak dostatek aplikací upravených pro Harmattan, tak by měl být dostatek nových aplikací včetně her. N9 se také dočká plnohodnotné navigace v podobě hlasového výstupu, offline map a digitálního kompasu.

N950 a N9

Na prezentaci bylo možné zhlédnout i vývojářskou Nokii N950, která je *ochuzena* o AMOLED displej, NFC čip a je osazena méně citlivým kompasem.

Technická specifikace

Zaměříme se zejména na zvláštnosti telefonu, protože jeho technické parametry jsou k nalezení na mnoha stránkách a dočtete se je částečně i na [oficiálních stránkách](#) Nokie. Telefon sice nedisponuje více jádru (tímto zakládám dnešní dobu, které uživatel stejně nepozná), přesto se s telefonem pracuje velmi plynule.

Stejně jako N900 má i tento telefon video výstup pomocí Nokia Video Out kabelu s konektorem jack 3,5 mm, který je sdílen i pro audio. N9 bohužel HDMI nemá. Kvůli vzhledu byla také potlačena možnost výměny baterie a telefon přišel i o slot na SD karty, a tedy nemá možnost, jak rozšířit paměť. Vrcholná verze telefonu však nabídne 64 GB interní paměti. Fotoaparát má 8 Mpx, objektiv 16:9 s autofokusem a přisvětlovacími diodami. Zajímavě vypadá možnost doostřit scénu poklepaním na vybraný objekt na dotykovém displeji.

Integrované NFC (Near Field Communication) slouží jak pro párování zařízení, tak pro přenos dat. Po zavedení operátory bude možné provádět platby pomocí přiložení mobilu. Do té doby nezbývá než hrát Angry Birds Magic, kde jsou nová kola dostupná ne za vítězství, ale za dotyk s jiným zařízením. Na tiskové konferenci byly také prezentovány reproduktory s párováním NFC. Komunikace s reproduktory pak dále probíhala přes Bluetooth. S uvedením mobilu na trh se má objevit mnoho příslušenství využívající NFC namísto vyfukávání čísel, jak je tomu u současného párování Bluetooth zařízení.

Vzhled

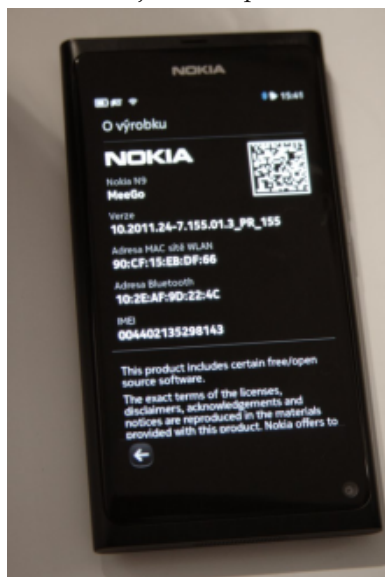
U N9 se prakticky vše podřídilo vzhledu, který je celistvý a symetrický. Vnější obal je jednoduchý a displej je mírně vystouplý. Z hlediska ovládání dosáhnete až na poslední pixel. Telefon je velmi vyvážený a v ruce se dobře drží bez snahy o vyklouznutí. Matný polykarbonátový obal je z jednoho dílu a nejsou na něm vidět otisky prstů. Výhodou materiálu (proti běžnému plastu) je vyšší odolnost proti nárazům. Samotný displej je chráněn vrstvou proti poškrábání. Celkem netradičně je přední kamera umístěna v pravém dolním rohu. Všechny vstupy jsou umístěny na horní hraně N9. Micro USB je pod krytkou hned vedle slotu pro SIM. Otevírání šlo trochu ztuhla, alespoň bude na svém místě dobře držet.

Odhalené konektory (SIM, mikro USB, jack)

System

Předvedený systém vykazoval menší nedodělky, ale již v základu komunikoval plně v češtině. Je vidět, že se jedná o téměř finální verzi. Odezva systému je taky velmi dobrá. Jako grafické rozhraní se používá Swipe, které dělí pracovní prostředí na tři části. Hlavní obrazovkou budou „Události“, které informují o událostech (hovory, zprávy, dění na internetu apod.) včetně napojení na sociální síť (Twitter, Facebook, foursquare a další). Další obrazovkou jsou „Aplikace“, kde jsou uvedeny ikony všech aplikací. Ikony je možné libovolně přerovnat. Poslední obrazovkou jsou „Spuštěné aplikace“ sloužící k přepínání mezi jednotlivými aplikacemi, případně k jejich ukončení. Mezi obrazovkami se přechází pomocí tzv. swipe pohybu, tedy přetažením prstu po obrazovce. Zajímavé je, že s pohybem se začíná již mimo plochu N9.

O systému

Potěšila nás přítomnost aplikací pro sdílení připojení k internetu, tzv. „tethering“. Kalendář je intuitivně propojen s mapami, takže si můžete přesně poznamenat místo konání, mimo to je možné data synchronizovat přes WebCal. Nesmíme zapomenout na bezpečnostní aplikaci Track & Protect, která je k dispozici již v základu a umožní vám nalézt ztracený telefon i s případným pachatelem.

Závěr

Zařízení jako prototyp nás velice potěšilo, protože prezentuje MeeGo/Harmattan jako velmi funkční systém a díky Nokii N9 je systém poskytnut veřejnosti ve velice líbivém kabátku. Hlavním konkurentem bude zřejmě iPhone (u kterého se dá očekávat i podobná cenová hladina) a některé vybrané high-end modely s Androidem.

V nejbližší době na Openmobility přineseme podrobný článek rozebírající systém Harmattan z pohledu open-source vývojářů (a samozřejmě uživatelů), srovnáme jej s MeeGo, ukážeme, co se z MeeGo zachová, a porovnáme jejich kompatibilitu. Podíváme se blíže na vnitřnosti tohoto nadějněho systému, který se bohužel možná ani nedožije své operačně systémové puberty.

Fotogalerie

Aplikace

Pozvaní hosté

Fotografie: Jozef Mlích

Rozhovor: Martin Holec z Openmobility

Pavel Baxy

Martin Holec je jeden ze zakladatelů a předseda občanského sdružení Openmobility. Požádal jsem Martina o rozhovor, protože se blíží asi nejzajímavější česká konference o svobodných mobilních technologiích, kterou sdružení Openmobility již druhým rokem pořádá.

Student a freelancer, zastánce open source a svobodné kultury. Linux používá od roku 2006, otevřeným mobilním technologiím se věnuje od roku 2008. Na Internetu vystupuje pod nickem Martix, odvozeným od jeho křestního jména. To je Martin Holec, jeden ze zakladatelů a předseda občanského sdružení Openmobility.

Blíží se konference, která je pro mnohé čtenáře LinuxEXPRESu hodně zajímavá. Rád bych se dozvěděl něco o vašem občanském sdružení i o této konferenci, kterou pořádáte. Ale popořadě, nechci předbíhat. Mnohé bude jistě zajímat, jak vás vlastně napadla myšlenka začít se zabývat otevřenými mobilními technologiemi.

Touto myšlenkou jsem se začal zabývat v roce 2008, kdy se na trh dostal prvního open-source telefon Neo FreeRunner. Vyráběla ho společnost [Openmoko Inc.](#) Tehdy jsem uvažoval o koupi smartphonu a zalíbila se mi myšlenka zcela otevřeného mobilního telefonu. Již dříve existovaly mobily a kapesní počítače (PDA), na kterých běžel Linux, jednalo se většinou o neoficiální porty, které vyvíjela výhradně komunita. Ale tyto porty měly velmi omezenou podporu hardwaru. Na trhu se objevily i mobilní telefony dodávané s Linuxem, třeba Motorola A780, ale nebyly otevřené uživatelským úpravám nebo zásahům do systému.

Společnost Openmoko Inc. (zkratka znamená Open Mobile Kommunikations) přinesla revoluci. Byla to první otevřená mobilní platforma pojmenovaná jednoduše Openmoko. S pomocí linuxové komunity vyvinula první plně otevřený mobilní telefon a vlastní linuxovou dis-

tribuci. Distribuce Openmoko byla odvozena od metadistribuce OpenEmbedded a obsahovala vlastní telefonní aplikace. Veškerý software byl od začátku vyvíjen jako open source, mohli jste si tak přizpůsobovat, vylepšovat a hackovat systém podle libosti.

Jenže software se dá psát pro téměř cokoli...

Software není vše, s čím přišlo Openmoko. K tomu všemu byla pod svobodnou licencí uvolněna také schémata zapojení hardwaru, návrh desky plošných spojů PCB a CAD návrhy obalu zařízení. Můžete tak vzít návrh Neo FreeRunneru, vylepšit ho, připojit k němu další periférie nebo si třeba vyrobit vlastní revizi. Tomu se říká open-source hardware a nemusí to být

jen telefon. Existuje mnoho projektů zabývajících se vývojem nejrůznějšího hardwaru, od návrhu mikroprocesorů přes vývojové kity (Arduino, Beagle Board) až po celá zařízení (3D tiskárna RepRap).

Takže Neo FreeRunner byl skutečně první?

Ještě před příchodem Neo FreeRunneru byl v roce 2007 vyroben v omezeném množství jeho předchůdce, Neo 1973. Ale ten byl převážně určen jen vývojářům spolupracujícím na projektu a nebyl široce distribuován tak jako Neo FreeRunner.

Ve sdružení Openmobility jsou jen příznivci Openmoko, nebo se zabýváte i jinými platformami? Jaké jsou vaše aktivity?

Neomezujeme se jen na Neo FreeRunner, našim cílem je podpora a propagace všech otevřených mobilních technologií a open-source hardwaru. Spravujeme komunitní webový portál [Openmobility.cz](#), tam se snažíme informovat čtenáře o novinkách a vývoji. Zabýváme se i méně známými, ale přesto zajímavými platformami – kromě Openmoko je to také MeeGo a Always Innovating. A také nejrůznějším hardwarem, který upoutá naši pozornost. Mnoho z nás si pořídilo například Nokii N900, [TouchBook od Always Innovating](#) a Panda Board. Avšak naší hlavní aktivitou a důvodem, proč vlastně sdružení vzniklo, je [konference Openmobility](#), tu chceme pořádát každoročně. První ročník konference proběhl loni v dubnu na Fakultě aplikované informatiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně.

Řekněte nám víc o letošním ročníku.

Konference proběhne již tuto sobotu v Brně na Fakultě informatiky Masarykovy univerzity. Začínáme v 9.00 a končíme v 18.00 hod. po závěrečném slosování návštěvnických anket.

Co mohou návštěvníci konference Openmobility očekávat?

Mohou se těšit na přednášky a workshopy z oblasti otevřených mobilních technologií a open-source hardwaru. Konference je zaměřená jak na běžné uživatele a nadšence, tak i na vývojáře mobilních aplikací. Budou tam představeny nejrůznější linuxové mobilní platformy. Čtenář si jistě najde svá oblíbená témata.

Které mobilní platformy máte na mysli?

Maemo a jeho nástupce MeeGo, webOS a samozřejmě také Android.

Bude možné potkat nějakou zajímavou osobnost? Kdo tam bude přednášet?

Mezi přednášejícími se najdou jak členové Openmobility, tak i vývojáři z dalších organizací a firem jako CZ.NIC a Red Hat. A také studenti fakult informačních technologií z Masarykovy univerzity, Vysokého učení technického v Brně a Slovenské technické univerzity v Bratislavě. Tito studenti pracují na zajímavých open-source projektech často v rámci

svých bakalářských či diplomových prací. Na konferenci se návštěvníkům představí také přednášející, které mohou znát jako autory některých linuxových článků a blogů. Osobnost, respektive nějaké jméno, které by vyloženě vynikalo nad ostatními, letos mezi přednášejícími nemáme, ale příští rok máme v plánu pozvat na konferenci i některé vývojáře ze zahraničí.

Podobné zajímavé akce bývají dost náročné, kolik stojí vstup? Naše čtenáře budou zajímat nějaké podrobnější informace o celé akci.

Openmobility je čistě komunitní akce pořádána dobrovolníky, vstup je zdarma, díky společnosti Red Hat, která sponzoruje pronájem prostor. V předšálí návštěvník uvidí a také si může vyzkoušet ukázky nejrůznějších mobilních zařízení. Mezi ně budou patřit Nokia N900, Neo FreeRunner, Touch Book a Genesi Efika. Dále vývojové desky a kity jako Panda Board, STAX a Arduino. Pak se může jít podívat na přednášky a workshopy, které budou probíhat paralelně ve dvou přilehlých učebnách.

Budou na konferenci nějaké suvenýry? A bude afterparty?

Jistě, přijďte se podívat. Nabízíme návštěvníkům možnost zakoupit si trička Openmobility za 250 Kč, pro členy sdružení jsou zlevněny na 200 Kč. Můžete tímto přispět na konferenci a chod našeho sdružení.

Jestli bude afterparty, ještě nevím, to záleží na individuální domluvě. V okolí je několik restaurací, kam můžeme po skončení konference zajít na večeři. A na oběd taky. A už v pátek večer se možná někteří společně sejdeme na [srazu LvB](#).

A co nějaká jiná akce, můžeme něco v blízké budoucnosti očekávat?

Hned v neděli, den po konferenci, proběhne schůze (valná hromada) členů občanského sdružení

Openmobility. Na programu je přijímání nových členů, hodnocení činnosti sdružení, představení a diskuze plánů do budoucna. Poté podepisování PGP/GPG klíčů sloužících pro elektronické hlasování (podpis).

Zároveň pořádáme již třetí Neo FreeRunner rework party, kde si zájemce může nechat za drobný poplatek odborně opravit některý ze známých hardwarových problémů tohoto telefonu. Nabízíme buzz fix, ten je zdarma, recamping fix za 50 Kč, bass fix za 100 Kč a RTC battery replace za stovku. Naši členové mají slevu dvacet procent. A těm, kteří si předem objednali [Navigation Board](#), provedeme jeho montáž. Zájemci o rework nás mohou kontaktovat prostřednictvím e-mailu info@openmobility.cz i v průběhu roku a poté poslat našemu technikovi svůj Neo FreeRunner na opravu.

Zmínil jste Navigation Board? Co to je?

Přídavná miniaturní deska se součástkami, která se umístí do Neo FreeRunneru a významně rozšíří jeho navigační schopnosti. Přidává 3D gyroskop, 3D kompas, výškoměr, přesnější 3D akcelerometr, než je v Neo FreeRunneru, a čipy pro další rozhraní. S vhodným softwarem můžete potom využít možnosti inerciální navigace a nemusíte se spoléhat jen na dostupnost a přesnost GPS signálu.

Vraťme se ještě k samotnému sdružení. Co vás vedlo k jeho založení?

Ještě před vznikem sdružení vznikla česká Openmoko komunita. Tvoří ji lidé, kteří se zúčastnili první hromadné objednávky Neo FreeRunneru v červenci 2008, a také ti, co se k nám časem připojili. Tehdy jsem založil Jabber konferenci (MUC), ta dnes sídlí na openmoko@muc.openmoko.cz. V ní se dodnes scházíme, diskutujeme a radíme.

O čem diskutujete konkrétně?

O nejrůznějších tématech z oblasti otevřených mobilních technologií a open-source hardwaru. Řešíme hlavně platformu Openmoko, ale i ty ostatní a samozřejmě také sdružení Openmobility.

Co vás ale vedlo k založení občanského sdružení?

S nápadem založit občanské sdružení přišli Jaroslav Řezník (Rezza) a Jan Mareš (iVir), kteří mi nezávisle na sobě přednesli podobný návrh. Tehdy v listopadu 2009 jsme totiž začínali uvažovat o uspořádání konference zaměřené výhradně na otevřené mobilní technologie a open-source hardware. Ty se čím dál tím více rozvíjejí, ale na zaběhlých linuxových konferencích není dostatek prostoru pro jejich prezentaci. Chceme nabídnout prostor pro prezentaci všech otevřených platforem, nebo alespoň těch nejzajímavějších z nich.

Právě proto jsme se my tři rozhodli založit občanské sdružení Openmobility, které pořádání Openmobility konference formálně zaštití. Tím hlavně zajistí sponzora pro pronájem prostorů pro skutečnou akce a osloví přednášející a partnery. Na ustanovující schůzi, která proběhla v prosinci 2010, jsme přijali naše první členy a společně s nimi schválili stanovy sdružení.

Potkaly vás při zakládání sdružení nějaké potíže?

Nenazval bych to potížemi, ale jen zdržením. Ze začátku mezi námi panovala neochota zakládat vlastní občanské sdružení, chtěli jsme se vyhnout administraci, kterou právní subjekt přináší navíc, protože tohle děláme ve svém volném čase a chceme se hlavně věnovat užitečným věcem a ne administrativě. Nejprve jsme se snažili připojit k nějaké větší skupině s podobnými cíli, časem jsme si však uvědomili, že vlastní občanské sdružení bude pro nás a naše členy přece jen lepší řešení. Jsme tak plně soběstační a ne-

závislí, každý člen může svým hlasem ovlivňovat chod našeho sdružení stejně jako ostatní členové. Tak jako to chodí u ostatních občanských sdružení.

A jaké to je řídit takové občanské sdružení?

Myslím, že je ještě brzo to posuzovat. Občanské sdružení Openmobility bylo založeno teprve loni v prosinci a zatím máme jen osm členů. Avšak ze začátku nám nejvíc práce dala příprava stanov a vyřízení formalit nutných pro založení sdružení. Poté jsme se již začali zabývat konkrétními činnostmi, hlavně přípravou Openmobility konference a komunikací s potenciálními sponzory a partnery.

Jak se lze stát členem tohoto občanského sdružení a jaké další výhody mají členové?

Naším členem se může stát každý, kdo má zájem nějakým způsobem podporovat aktivity našeho občanského sdružení, které souvisí s cíli uvedenými v našich stanovách a zároveň s těmito stanovami jako budoucí člen souhlasí. Členem se může stát i občan jiného státu, např. Slovenské republiky.

Nejpádnejším důvodem, proč se stát členem našeho sdružení, je, že člen od nás může získat podporu při realizaci svého vlastního projektu, pokud tento projekt odpovídá cílům sdružení (otevřené mobilní technologie a open-source hardware). Podpora může být propagační, personální, finanční a popřípadě i jiná, záleží na domluvě. Mezi výhody patří možnost být zastupován sdružením při jednáních s ostatními právními osobami – sponzory, nadacemi a dalšími institucemi. Dále možnost užívat zařízení patřící sdružení a členské slevy na služby poskytované sdružením. Postup, jak se stát členem, je uveden na našem webu Openmobility.cz. Zájemci o členství mohou odevzdat vyplněnou přihlášku i v průběhu konference, podrobnosti se dozví na místě.

Jaký je další rozvoj občanského sdružení a jakým směrem se chcete ubírat? Co vlastně občanské sdružení přináší širší komunitě?

Jsme teprve na začátku. Zatím se snažíme rozběhnout náš webový portál tak, aby na něm pravidelně a alespoň několikrát do měsíce vycházely články. Hledáme proto autory článků a zpráviček se zájmem o otevřené mobilní technologie nebo open-source hardware. Hledáme ale také grafiky a webdesignéry, kteří nám pomohou navrhnout vlastní šablonu pro náš portál. Případní zájemci nás můžou kontaktovat na e-mailu info@openmobility.cz.

Také se snažíme každým rokem udělat konferenci o kousek větší a zajímavější pro návštěvníky. Jak už jsem řekl dříve, chceme příští rok pozvat na konferenci zahraniční vývojáře a nabídnout tak návštěvníkům i přednášky v angličtině.

Ale to není vše, máme několik dalších nápadů. Patří mezi ně i vývoj open-source hardwaru, který bychom rádi v budoucnu realizovali. Uvítáme přitom pomoc komunity, ta však může přijít i s vlastními návrhy a společně s námi na nich začít pracovat.

Pokud má někdo zájem nás podpořit, zapojit se nebo se chce o nás jen více dozvědět, může nás kontaktovat e-mailem na adrese info@openmobility.cz nebo se připojit na naši Jabber konferenci openmoko@muc.openmoko.cz. Těšíme se na setkání s vámi na Openmobility konferenci a na našem Jabberu!

Děkuji za rozhovor a těším se na setkání tuto sobotu v Brně. Na shledanou.

Na shledanou.

.....
Zprávy z Openmobility konference můžete sledovat také na Identi.ca a na Twitteru. Sledujte hashtag: [#openmobility2011](https://twitter.com/#openmobility2011). Další informace o sdružení můžete získat na webu www.openmobility.cz
.....

Mageia 1 potěší, ale nepřekvapí

Adam Štrauch

Když se minulý rok začala rozpadat komunita kolem distribuce Mandriva Linuxu, nebyly to pro její uživatele nejlepší časy. O rok později, respektive o osm měsíců po oznámení, že se část vývojářů od Mandrivy odtrhla a založila fork s názvem Mageia, tu máme první reálné výsledky a hlavně dvě podobné distribuce.

Mandriva Linux znám tak maximálně ze statistik a ani mě nenapadlo ho někdy používat, ale Mageia mě zaujala, protože prakticky za půl roku byl její vývojový tým schopen vybudovat organizaci a infrastrukturu pro vývoj velké linuxové distribuce a využít obojí k prvnímu vydání. Mageia se tváří jako přebalený Mandriva Linux s novými verzemi různých balíčků a nic jiného od něj ani nečekám. Co mě zajímá, je, jak se používá, kolik překážek staví do cesty a jestli se dá doporučit k instalaci uživatelům.

Jak to bylo s forkem (rozdělením)

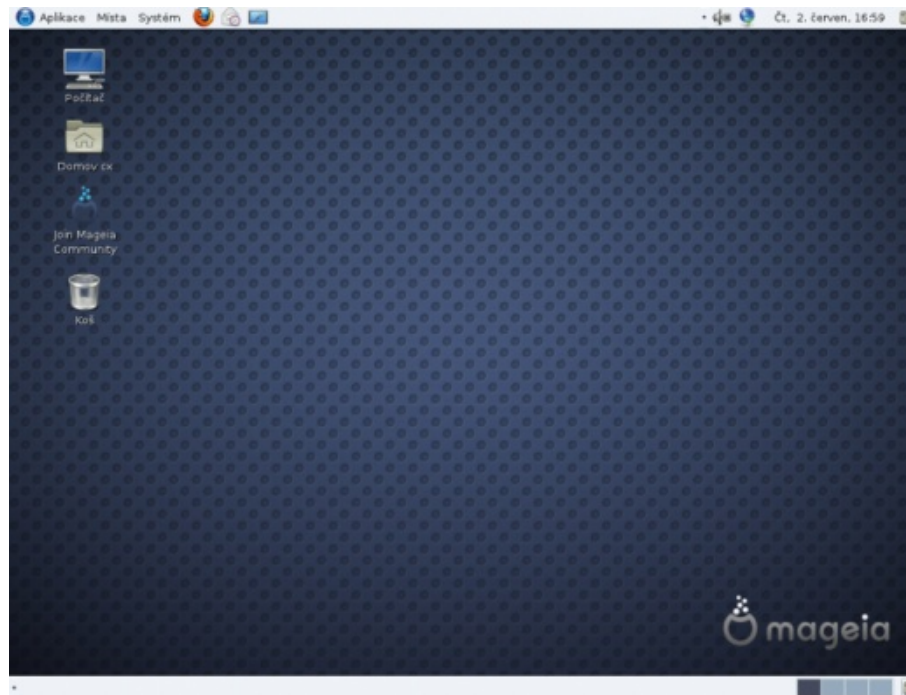
V první polovině minulého roku vládla kolem distribuce Mandriva Linuxu pochmurná nálada. Firma Mandriva S.A., která se o Mandriva Linux stará, se dosta-

la do problémů a hrozilo, že vývoj, alespoň pod křídly této firmy, skončí. Nakonec se situace dostala do bodu, kdy lidé z Mandriva S.A. přestali komunikovat s komunitou, což byl první signál pro některé vývojáře, aby šli o dům dál. Postupem času se situace, i přes nalezení investora, nelepšila. Během září začali vývojáři odcházet masově. Nový investor se za tři měsíce nevyjádřil, jak bude Mandriva S.A. vypadat a uzavření oddělení Edge-IT pro zařazování novinek situaci neprospělo. V tuto dobu už nebylo k rozdělení daleko a během dalších deseti dní k němu oficiálně došlo. Bylo rozhodnuto, že Mandriva Linux bude rozdělena, nová distribuce dostane jméno Mageia a vznikne kolem ní nezisková organizace, která bude na vývoj dohlížet.

Instalace

Proces instalace začíná při výběru instalačního média. Tím může být CD, DVD nebo obrazy pro bootování ze sítě. Na stránce s obrazy chybí zmínka o možnosti instalace z USB disku, ale po chvíli hledání zjistíte, že všechny obrazy lze stejně dobře přesunout na optické médium i na USB flash disk. Mageia je standardně dodávána s KDE a GNOME a obě prostředí si můžete vybrat při instalaci z DVD. Pokud zvolíte CD, vybíráte si prostředí už s instalačním médiem. CD jsou proti DVD omezena ještě z jednoho směru, protože obsahují podporu jen pro několik jazyků, mezi kterými češtinu nenajdete. Já jsem si vybral DVD a ukazuje se, že většina dalších uživatelů též. Prvenství pak drží KDE a 32bitová architektura.

Instalátor nějak nevybočuje z řady a trochu se podobná instalaci operačního systému Windows. Nevyhnul se malým nedostatkům, jako jsou třeba nefunkční méně důležitá tlačítka nebo prázdná nápověda, ale není to nic, co by bránilo instalaci samotné. Hodně toho lze během instalace nastavit, ale řekl bych, že zatímco třeba Ubuntu zjednodušuje instalátor tak, že ho nainstaluje téměř každý, tady by se mohl občas nějaký uživatel ztratit. Voleb je hodně a další na uživatele čekají ke konci instalace, kde lze „jemně“ doladit výchozí nastavení. Instalátor umí čerstvou instalaci aktualizovat, takže první boot do systému je čerstvý, svěží a snad i bez vážných chyb.

Během instalace mě mátlá nejednotnost instalačního prostředí. Po kliknutí například na nápovědu se otevře dialogové okno, které překryje celé původní okno, takže na první pohled není vidět, že jde o okno navíc a musel jsem chvíli přemýšlet, jestli ho mohu zavřít, nebo s ním mám udělat něco jiného. Ještě větším problémem bylo tlačítko zpět, které prostě chybělo. V jeden okamžik jsem zvolil špatnou klávesnici a cesta zpět už nebyla. Slabší stránkou byla také prezentace během procesu kopírování dat z média na disk, kde se uživatel dozvěděl prakticky jen to, že na distribuci Mageia pracuje hodně lidí a že doufají, že se bude uživatelům líbit. Komunita je vůbec hodně skloňovaná i [v oznámení o vydání](#), které vlastně o ničem jiném není.

První boot

Jelikož je Mageia první svého druhu, tak je složité najít rozumné porovnání, proto následující řádky berte jako pár postřehů, které jsem si během používání poznamenal. Určitě se nevyhnu porovnání s Ubuntu, které jsem ještě donedávna používal a které je pro Mageiu konkurencí.

Instalace proběhla v pořádku, systém bez problémů nabootoval a chová se svižně. Zvolil jsem si prostředí GNOME, protože jsem chtěl zjistit, jestli vývojáři

zvolili klasický GNOME Panel nebo GNOME Shell. KDE v tomto ohledu není nějak zajímavé, už nějaký čas se tam žádný kriticky důležitý krok nekonal – a i když ano, komunita kolem něj je jednotná a nehrozí, že by KDE v jedné distribuci vypadalo úplně jinak než v druhé. Mageia dostala GNOME 2.32.1 a k němu GNOME Panel. GNOME Shell jsem v repozitáři nenašel, ale pravděpodobně půjde nainstalovat z nějakého repozitáře třetí strany.

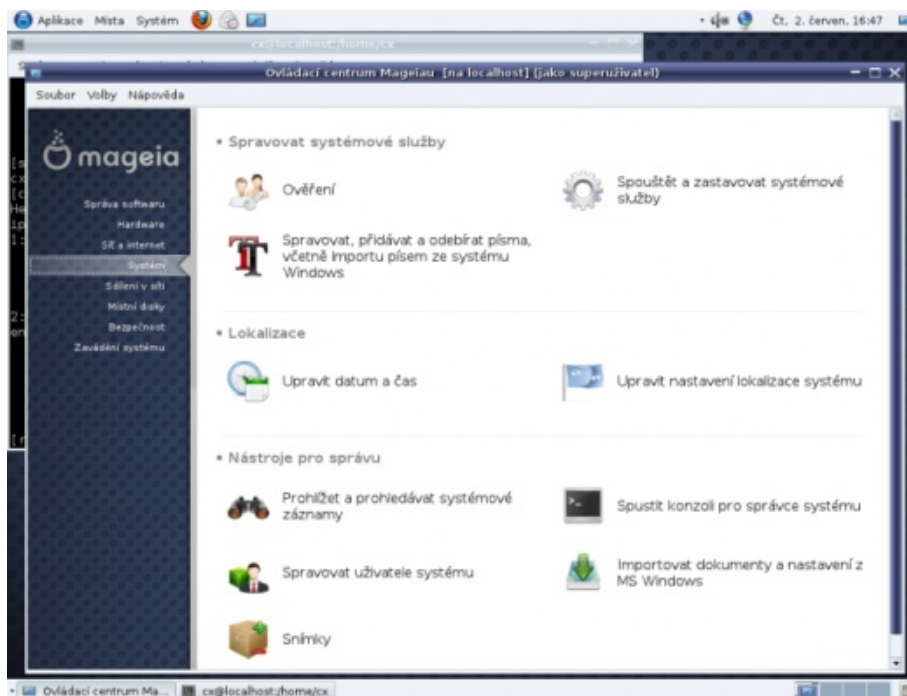
Výběr základního softwarového vybavení vzbuzuje smíšené pocity. Ubuntu je někdy vyčítáno, že dělá v tomto ohledu zbytečnou vědu a despoticky volí jeden program za každou činnost běžného uživatele. Mageia na to jde naopak. Je vidět, že si nehraje na velikost média. Když není místo, prostě se použije DVD a z CD se vyhodí nějaká ta podpora jazyka. Pak to ale dopadá tak, že v menu uživatel najde dva programy na stříh videa, tři programy pro práci s fotkami nebo dva webové prohlížeče.

Mezi základní softwarové vybavení konkrétně patří kancelářský balík LibreOffice, grafické editory GIMP a Inkscape, prohlížeče Mozilla Firefox a Epiphany, střížny Kino a OpenShot, Cheese pro práci s webkamerou, FileZilla, osobní účetnictví HomeBank a podobně.

V Ubuntu hodně vládne smysl pro detail a hlavně se všechno zjednodušuje na maximální možnou míru, i když to jde často proti pohodlí. Mageia je postavena na tom, co dá upstream a k tomu přidává kontrolní panel přebraný z Mandriva Linuxu. Ten pokračuje tam, kde instalátor začal, a tak si nemohu odpustit trochu kritiky. Dialogy kontrolního panelu trpí, stejně jako instalátor, na tlačítko zpět. Když kliknete například na *Správu síti*, dostanete se zpátky tlačítkem *Konec* na pravé straně, jenže o dvě volby dál u nastavení *Proxy* je tlačítko *Zrušit* na levé straně. Schizofrenií pak trpí některé dialogy, kde se chvíli načítá nějaká komponenta panelu jako tomu je třeba u rozdělení disku. Tam je během načítání tlačítko *Zrušit* na levé straně, ale než tam doběhnete myší a dialog se načte celý, z tlačítka se stane *Hotovo* na straně druhé. Jedním kliknutím se bez uložení potenciálních změn z dialogu nedostanete. U nastavení firewallu to už je ale správně. To a i další věci naznačují, že každý konfigurační dialog v panelu je unikát a uživatel by si měl dát pozor, kam bezmyšlenkovitě kliká.

Při testování distribucí často koukám, jestli už mají podporu IPv6. Prakticky každá dnešní distribuce je IPv6 ready, ale jejich konfigurační nástroje ne. Mageia podporu pro IPv6 v kontrolním panelu nemá, stejně jako třeba Kubuntu, ale z routeru ji nedělá problémy si adresu načíst. Je to trochu ostuda u distribuce, která vyšla osm dní před [světovým dnem IPv6](#).

I přes výhrady k rozhraní mi přijde kontrolní centrum povedené a svůj účel plní. Určitě se v něm nakonec dostanete tam, kam zamýšlíte.

Závěr

Mageia ve mně vzbudila zvědavost a nezklamala ji. Občas se sice najde nějaký problém, ale jde o první vydání, které nemělo před rokem ještě ani jméno. Nemusíte se bát, že by Mageia nešla použít pro každodenní práci, jen to chce někde občas zamhouřit oči. Vývojáři měli dlouhou dobu práci se samotnou organizací vývoje a vůbec se svým vznikem a dlouho nebylo ani znát, kdy se něčeho dočkáme. Druhé vydání možná nebude mít punc exkluzivity jako má toto, ale vývojáři na něj budou mít mnohem víc času a klidu a doufám, že toho naplno využijí.

Zero Install: univerzální balíčkovací systém

Petr Krčmář

Taky vás dokáže naštvat, když si chcete z webu stáhnout balíček nové aplikace a zjistíte, že pro vaši distribuci jej nedělají? Jak by v takové chvíli pomohl univerzální balíčkovací systém, který by fungoval napříč distribucemi. Několik jich existuje a my si dnes jeden velmi šikovný představíme.

Sen o univerzálních balíčcích

Balíčkovací systém je jedna z nejlepších věcí na linuxových operačních systémech. Neuvěřitelně zjednodušují člověku život, nabízejí spoustu automatiky, udržují váš systém aktualizovaný a dávají vám přístup k desítkám tisíc aplikací. Stačí jen říct, co chcete a všechno za vás bude zařízeno a do budoucna udržováno.

Bohužel to má (nejméně) jednu podstatnou nevýhodu. Dělá to těžkou hlavu všem, kteří se snaží pro Linux vyvíjet aplikace. Aby se jejich aplikace dostala k uživatelům, je třeba připravovat několik různých typů balíčků, navíc často rozdílných pro různé odnože distribucí (nestačí jen deb a rpm a je hotovo) a situace se komplikuje. Namísto soustředění na vývoj je třeba se učit vyrábět balíčky tím správným způsobem a sledovat vývoj řady distribucí.

Snem každého takového vývojáře je pak jeden univerzální balíčkovací systém, který by dokázal zaštítit instalaci a aktualizaci softwaru napříč různými operačními systémy. Neměl by se ani omezovat jen na Linux, ale prostě být co nejuniverzálnější. Z hlediska uživatele by to byla také výhra. Nemuseli bychom řešit, jestli je tenhle pěkný nový program jen pro protěžované Ubuntu, nebo i pro naši oblíbenou Fedoru.

Existuje několik různých pokusů o podobný balíčkovací systém, ale zatím nejnadějněji vypadá Zero Install, který navíc nedávno **vyšel v první ostré verzi**. Má řadu pokročilých vlastností, velmi dobře se používá a proti tradičním balíčkovacím integrovaným v systémech má i několik zajímavých vlastností.

Nulová instalace

To podstatné hned na začátek: Zero Install se nesaží nahradit váš standardní balíčkovací systém, ale staví se zcela mimo něj. Pokud si jej tedy pořídíte, budete mít dva různé typy balíčků. Nemusí vás to ale vůbec trápit, nedejde k žádné kolizi, nebudete muset vůbec nic řešit a jednoduše budete mít možnost instalovat další software z nových zdrojů.

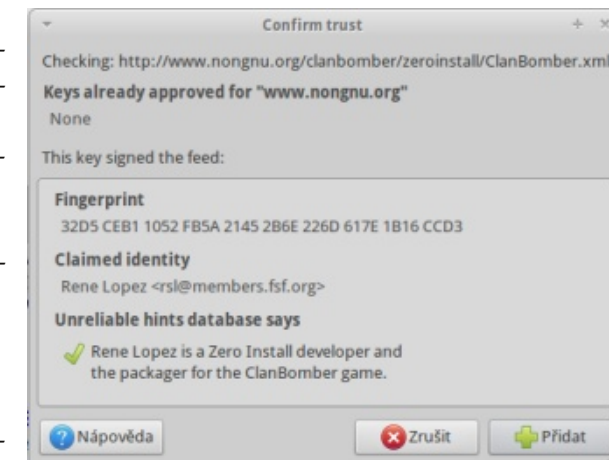
Zero Install je na rozdíl od ostatních konkurentů decentralizovaný. Nevytváří vlastní repozitáře s tisíci balíčky, ale jednoduše nechává vše na vývojářích softwaru. Na vývojáři je jen připravit jednoduchý komprimovaný soubor (kompresní program je v podstatě libovolný) s binárními soubory ve správných adresářích a jednoduchého XML, které popisuje, o co jde a kde je možné to najít.

Tento XML soubor je pak vystaven na webu projektu s textem „Nainstalujte pomocí 0install“ nebo podobným. Soubor obsahuje základní informace o aplikaci, jako je název, popis, verze a podobně, ale především informaci o samotných komprimovaných archivech s programem. Těch může být více pro různé architektury. Zero Install se totiž nezaměřuje jen na Linux, ale můžete jím instalovat aplikace i pro další unixové systémy, Microsoft Windows či Mac OS X. K jedné aplikaci tak existuje jediný XML soubor a instalátor si podle něj vybere, co bude třeba stahovat (třeba i 32 či 64bitovou verzi).

Jakmile zvolíte instalaci, balíčkováč si stáhne XML, vybere si, co potřebuje, stáhne to a rozbalí. Přitom řeší i závislosti, které jsou opět vepsány do XML

i s cestami k nim. Může se tak stáhnout několik archivů. Ty se následně rozbalí na disk a je konec. Tedy je nainstalováno. Z archivu se nic při instalaci nespouští, prostě se jen rozbalí do jednoho jediného adresáře. Odinstalaci tak můžete klidně provést jeho jednoduchým smazáním.

Aby byla instalace bezpečná, jsou balíčky digitálně podepsány a vy budete mít možnost ověřit, zda instalujete skutečně to, co jste zamýšleli.

Teď přijde zásadní informace: rozbalení archivu proběhne v uživatelském adresáři `~/.cache/0install.net`. Nic se nezapisuje do systému, nic nekliduje s už nainstalovanými balíčky. Navíc to funguje i v systémech, ke kterým nemáte administrátorská oprávnění.

Nevýhodou naopak je, že se vám některé balíčky (hlavně knihovny) na disku duplikují. Například GTK

budete mít pravděpodobně i v operačním systému, ale první GTK aplikace instalovaná přes Zero Install si jej stáhne taky. To je daň za bezproblémový provoz a univerzálnost.

Pokud budete mít přesto zájem alespoň sdílet cache mezi uživateli, můžete tuto funkci zapnout a začne se využívat adresář `/var/cache/0install.net/`. Nebudou vám tak růst nároky na prostor na počítačích využívaných více uživateli.

Praktická ukázka

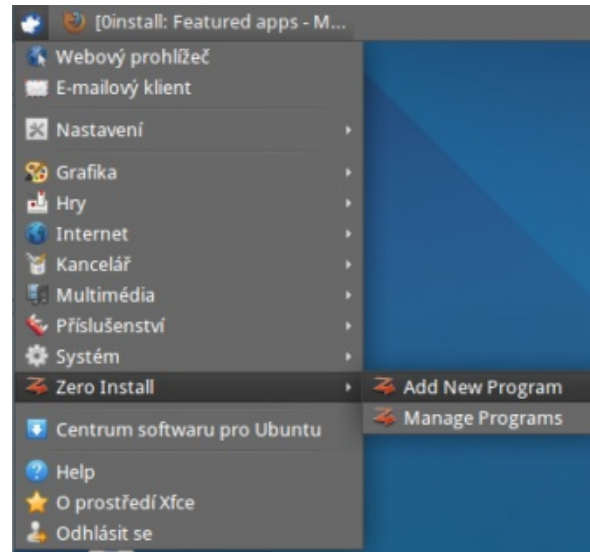
Pro začátek práce se Zero Install je potřeba získat samotný správce balíčků. Ten buď stáhnete z [domovského webu projektu](#), nebo jej najdete už ve svých repozitářích. V Debianu nebo Ubuntu tak bude stačit nainstalovat balíček `zeroinstall-injector`. Ten obsahuje vše potřebné.

Pak už stačí jen najít si nějaké balíčky. Nejjednodušší je opět navštívit domovský web, kde jich najdete [celé hromady](#). Pak už stačí si vybrat a na řádce spustit:

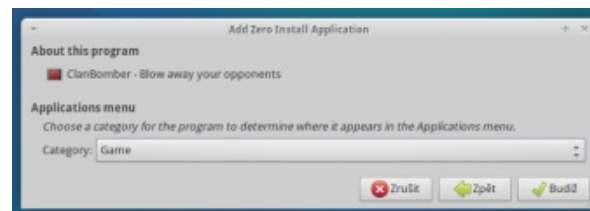
```
# 0launch http://www.nongnu.org/clanbomber/zeroinstall/ClanBomber.xml
```

Proběhnou potřebné akce a aplikace (v tomto případě hra) se spustí. Zero Install totiž akci „Nainstaluj a spusť“ zjednodušuje na „Spusť“, protože to je z pohledu uživatele to, co je třeba udělat. Vždycky ale spouštět aplikaci tímto způsobem je krajně nepohodlné, a tak můžete využít utilitu `0alias`, která vám vytvoří jednoduchý spouštěcí skript v některém ze zapisovatelných adresářů, které máte v `$PATH`.

Samozřejmě práce na řádce není jediným způsobem, jak Zero Install využít, existuje pohodlnější grafická varianta. Balíčkováč se totiž integruje do operačního systému tak, že se do aplikačního menu přidají dvě položky. Jedna umožňuje aplikace přidávat a druhá spravovat.

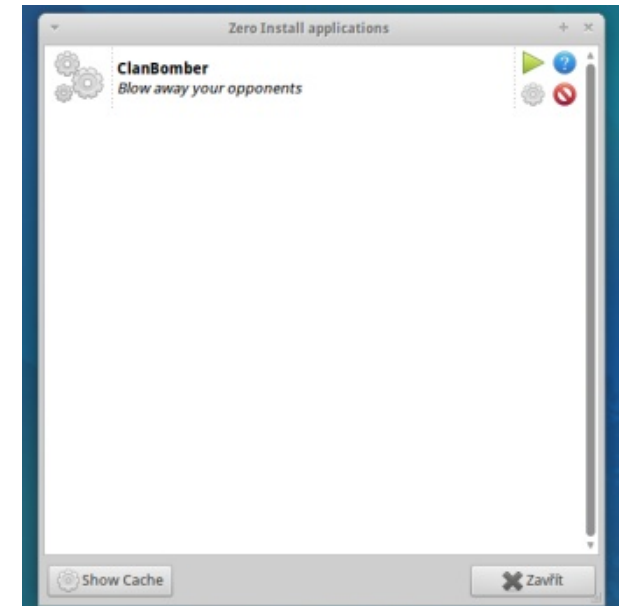

Při spuštění grafického instalátoru budete v malém dialogu dotázáni na URL popisného souboru (XML) a poté proběhne automatické stažení všeho potřebného. Po instalaci budete dotázáni na to, kam do menu chcete umístit patřičnou položku. Podle kategorie balíčku je vybráno správné umístění, ale můžete je změnit.

Program se jednoduše objeví v menu, odkud jej pak můžete spouštět.

V jednoduchém správci nainstalovaných balíčků pak máte možnost aplikaci spustit, přečíst si její dokumentaci, aktualizovat ji nebo smazat. Víc možností nemáte, ale není to ani potřeba.

Příjemné a překvapivě funkční

Zero Install mě překvapil svou jednoduchostí a přímočarostí. Mohli bychom říct, že se jedná o správce „portable verzí“ aplikací, které jsou známé ze světa Windows. Není třeba je instalovat do systému, ale zároveň nad nimi správce drží ochrannou ruku, aktualizuje je a umožňuje vám je zase pohodlně smazat. Pro linuxové prostředí by mohlo být větší rozšíření balíčků pro Zero Install velmi příznivé. Vývojáři nezaměřeni přímo na Linux by se už nemuseli bát bezbřehosti linuxového světa, ale správný balíček by dokázali vytvořit naprosto bez problémů a univerzálně. Nakonec byste tak mohli přijít na jejich web a najít tam k instalaci jediný odkaz s tím, že pro jeho využití si máte nejdříve pořídit Zero Install. Odpadly by tak problémy s nekompatibilitou, ruční řešení závislostí u špatně sestavených balíčků a nadávání nad tím, že zrovna pro mou distribuci balíček připraven nebyl. Líbí se vám tahle představa také?

Virtuální stroje

Art Schreckengost

Tento článek vyšel ve čtyřicátém devátém čísle časopisu Full Circle Magazine, který se zaměřuje především na tematiku kolem Ubuntu. Překlad do češtiny provedli dobrovolníci z řad české komunity Ubuntu. Licence článku je Creative Commons Uvedte autora-Zachovejte licenci.

Překlad: Mores Tomáš, Michal Mec, Adam Kováč, Tadeáš Pařík, Kamil Hanus

Bavíme-li se o virtualizačních programech, máte na výběr ze tří hlavních programů: Oracle VirtualBox, VMWare a Parallels. Pokud chcete bezplatnou variantu, nemáte jinou možnost než zvolit VirtualBox, protože za VMWare a Parallels musíte zaplatit.

Pro zkušené uživatele Linuxu: VirtualBox má licenční oprávnění GNU/GPL, ale rozšiřující balíček (viz níže) používá PUEL (Personal Use and Evaluation License). To znamená, že je tato verze zdarma pro nekomerční využití. Program je dostupný a funguje skoro na všech distribucích, včetně Ubuntu, openSUSE, Debian, Fedora, Mandriva Linux, Red Hat a TurboLinux. V případě pochybností se podívejte níže do download listu, kde najdete „All Distributions“.

Uživatelé Linuxu budou pravděpodobně tvrdit, že VirtualBox je od Sun Microsystems. To proto, že v hlavičce programu je napsáno Sun. Avšak Oracle je již dlouho neaktivní a webová stránka www.virtualbox.org už nemá se Sun Microsystems nic společného. V některých distribucích jsou starší vydání, kde je stále přítomen název Sun. Pokud chcete zjistit, jestli je verze aktuální, stačí se podívat na číslo verze. Verze číslo 4 je nejnovější a zřejmě jediná, která je nabízena, z důvodů uvedených níže.

Před čtvrtou verzí měli uživatelé na výběr mezi programem VirtualBox (BASE) nebo VirtualBox OSE (OSE). Jediný rozdíl byl v ne/podpoře USB. Načež Oracle reagoval vydáním rozšiřujícího balíčku, který tento problém řešil. Toto rozšíření je přítomno na strán

ce výrobce, bohužel mu nebylo věnováno tolik pozornosti, takže není tak rozšířené a známé.

VirtualBox je velmi jednoduchý program k pravidelnému používání, ale pravděpodobně jej většina lidí zavrhne, a to i díky neprofesionálně navrženým webovým stránkám.

Před samotnou instalací je potřeba si uvědomit a zkontrolovat několik důležitých věcí:

- 1, stáhnout aktuální verzi číslo 4
- 2, vybrat verzi vhodnou pro váš operační systém (Linux, MAC, Win), 64bit&32bit

Po samotné instalaci nezapomeňte na doinstalování USB podpory a také doporučuji vytvořit zástupce na ploše, jednodušší přístup k samotné aplikaci.

Samotný VirtualBox je navržen jednoduše a ovládání je velmi intuitivní. Proto jej vřele doporučuji pro začátečníky, kteří chtějí získat nové zkušenosti ze světa virtualizace operačních systémů.

Bylo by dobré vyjasnit si dva důležité termíny. Guest (host) je operační systém, který chcete nainstalovat na virtuální stroj – v mém případě Windows 7 Ultimate. Hostitel je váš aktuální systém, který je nainstalovaný na vašem počítači.

Před instalací virtuálního systému je dobré si zodpovědět několik dalších otázek:

- 1, co budeme konkrétně instalovat
- 2, jak velkou část paměti (RAM) danému systému přiřadíme
- 3, velikost samotné instalace na pevném disku

1) Pro zkušeného uživatele triviální věc, nicméně při instalaci platformy Windows mějte připravené instalační CD/DVD s licenčním klíčem.

2) Při přiřazování samotné paměti (RAM) buďte rozvášní. Samotný VirtualBox vás bude sice varovat, že přidělená hodnota bude/může omezovat vašeho Hosta, nicméně i tady platí, že nic se nemá přehánět.

3) Velikost přidělená pro hosta by se měla pohybovat okolo 20 GB. Nezapomeňte zaškrtnout možnost automatického rozšíření přiděleného místa (auto-expansion). To je obzvláště výhodné, budete-li doinstalovávat další programy do virtuálního operačního systému. Tato možnost se dá nastavit i zpětně.

Může se zdát, že VirtualBox čte USB porty pouze, když jsou periferní zařízení připojena. Opravdu je to pouze zdání, o samotných portech ví. Jestliže je rozšiřující balíček nainstalovaný, uvidíte jej v záhlaví menu týkající se USB. Pokud ovšem instalace selže, výsledek uvidíte opět v záhlaví menu týkající se USB. Důležité je, že nejsou podporovány USB 3.0, máte-li je, budou se chovat jako USB 2.0. Jakmile jste nastavili potřebné parametry, tak samotná práce začíná.

Vytvoříte oddíl na vašem disku, ale bude to trvat jen pár minut. Následně vás VirtualBox požádá, abyste vložili instalační CD do mechaniky. Při instalaci Linuxu můžete použít USB flash-disk. Uživatelé, kteří chtějí instalovat Win, mají smůlu a jsou odkázáni pouze na CD/DVD.

Za normálních okolností trvá klasická instalace Windows 7 okolo jedné hodiny, ale s VirtualBoxem to bude kratší doba. Některé informace jsou automaticky převzaty z hostitelského systému (čas, datum aj.). S VirtualBoxem by to mělo trvat cca třicet minut. Samozřejmě mě závisí i na vašem hardwaru. Jsou tu samozřejmě i poinstalační kroky, např. stahování aktualizací nebo ověření pravosti. Čili celková instalace zabere něco málo kolem 1,5 hodiny. Pokud budete instalovat Windows XP, může stahování aktualizací zabrat až dvě hodiny, protože to bude více než 1 GB dat (za předpokladu, že máte disk s XP starší než dva roky).

Po instalaci bude mít váš hostovaný systém položku v menu VirtualBoxu. Každý další systém bude mít svou vlastní položku v nabídce, osobně jich tam mám pět, ovšem může běžet pouze jeden virtuální systém. Po kliknutí na každý systém se otevře okno virtuálního stroje, které můžete buď maximalizovat, a nebo nechat ve zmenšeném podobě, která se bude překrývat s ostatními okny hostujícího operačního systému. Samotné menu pro tento systém bude uvnitř tohoto okna.

Provozně zde není velký rozdíl od běžně nainstalovaného systému (tedy ne virtuálního). Dle mého Windows 7 pracují velmi dobře a mohl jsem přepínat mezi hostitelským a hostovaným systémem.

Při sdílení souborů (swapping) mezi hostem a hostitelským systémem se můžete setkat s problémy.

Mé zkušenosti mě utvrzují v tom, že ne vždy toto sdílení funguje. Samotný přenos neproběhl vždy stejně a nepodařilo se mi dosáhnout stejných výsledků. Windows 7 používám pouze kvůli své práci a tento problém se mě bezprostředně nedotýká. Pokud to ovšem nutně potřebujete, za vyzkoušení to stojí.

Když jsem autorizoval sdílení souborů ve VMware a Parallels, tak to často skřípalo. Při nasdílení hudebních souborů, nebyl problém se samotným přehráním ve Windows, ale při následném otevření v hostovaném operačním systému, kdy se systém pokoušel otevřít tyto hudební soubory ve Windows Media Player. Jako řešení mi pomohlo použít volbu „Otevřít v...“.

Také jsem se setkal s problémy při běhu dvou podobných programů na hostitelském a hostovaném systému. Otevření Pidgina v Ubuntu způsobí kolizi s podobným IM ve Windows 7 (Messenger), program je ukončen. Messenger padá při přihlášení z jiného místa, Pidgin nikdy nespádl.

Připojení k internetu je velmi jednoduchou záležitostí. Host má všechny podstatné informace z hostitele a pracuje s nimi. Maximálně budete muset zadat klíč k bezdrátové síti.

Jakmile dokončíte práci s hostovaným systémem, máte možnost jej vypnout, pozastavit nebo vyslat signál k jeho vypnutí.

- 1, Vypnutí – vynucené vypnutí hostovaného systému (neodešle se signál pro korektní vypnutí)
- 2 Pozastavení – hibernace/spánek
- 3, Vyslat signál k vypnutí – korektně vypne systém

Vypnutí a zapnutí se studeným startem trvá přibližně stejně jako u obvyklých Windows 7. Ale pozastavení a načtení systému trvá přibližně patnáct až dvacet sekund, což je opravdu impozantní čas.

I když byste mohli argumentovat, že další virtuální stroje jako VMware a Parallels umí také uložit současný stav hosta, pracují ovšem dost odlišně. Parallels na mém Applu trvá dobrou minutu, než otevře uložený stav hosta. U vypínání a studeného startu jsou časy srovnatelné s VirtualBoxem.

Na závěr jednu drobnost, která by mohla některé uživatele trochu zmást. Připojíte-li flash disk nebo vložíte-li CD/DVD do optické mechaniky, ukáže se vám jak v hostovaném, tak v hostitelském systému. Ubuntu zobrazuje na ploše ikonu, zatímco Windows 7 zobrazí ikonu na hlavním panelu. Při pokusu o odpojení flash disku, jej Ubuntu nevysune v hostovaném systému a Windows vás upozorní hláškou o odstranění jednotek bez povolení.

Podpořte Liberix a jeho konkrétní aktivity

Liberix, o.p.s. aktivně prosazuje volně šiřitelný software, organizuje vzdělávací akce, spravuje obsah webových portálů, vydává tento elektronický časopis, překládá software a zapojuje se do mnoha různých aktivit. Mnohé činnosti vykonávají dobrovolníci, některé činnosti je ale vhodné zaplatit, protože také v neziskovém sektoru jsou finance důležitým motivačním prostředkem. Hledáme proto dárce a mecenáše.

Podpořte nás finančním darem

Obracíme se na vás s prosbou: *Podpořte naše aktivity finančně.* Peníze jsou univerzální pomoc a my je také potřebujeme. Vítejte podporu v jakékoliv výši, protože nám umožňují realizovat některý z našich cílů. Dary přijímáme na následujícím transparentním účtu:

- **2100055120/2010 (FIO) – online náhled na účet**

Uvádíme aktuální seznam činností, které financujeme z darů a zisku. Pokud vás zajímají další informace, [neváhejte se nás zeptat](#).

- odměna za redakční práce – příprava openMagazinu
- odměna za korektury – články na našich webech
- honoráře autorům za články na našich webech
- odměny za grafické práce

Aktivity obecně prospěšné společnosti směřují k naplňování cílů hlavní činnosti, nikoliv k vytváření zisku. Pokud bude (např. prostřednictvím doplňkových činností) vytvořen zisk, ze zákona musí být použit ve prospěch plnění hlavních činností. Dary tedy použijeme výhradně na financování našich hlavních aktivit. Doporučujeme vám k přečtení dokument [Zakládací listina společnosti](#) (PDF; 1,8 MB).

.....
Rádi vám vystavíme doklad o poskytnutí daru, kontaktujte nás, prosím. Každý dárců bude uveden na stránce [Pomáhají nám](#).
 .....

Začněte odebírat newsletter – informace z Liberixu

Liberix, o.p.s., připravil pro své partnery, spolupracovníky, fanoušky a další zájemce nový informační servis. Přihlaste se k odběru newsletteru a nechte si pravidelně zasílat informace o dění ve společnosti, jejich úspěších, plánech či potřebách. Newsletter bude také informovat o nových vydáních elektronického openMagazinu.

Jak se přihlásit

Registrovat se můžete na stránce <http://newsletter.liberix.cz/register.php>. V současné době obsahuje newsletter následující skupiny:

- *Děni v Liberixu* – každé druhé úterý, počátek 1.12.2009
- *openMagazin* – jakmile bude dostupné nové vydání

Každá z nich bude příjemcem jiných informací, pokud máte zájem dostávat maximum, vyberte všechny skupiny (stiskněte klávesu Ctrl a klikněte na skupiny myší). Po vyplnění formuláře vám přijde potvrzovací e-mail, klepněte prosím na odkaz, který je v něm uvedený – jinak nebude vaše přihlášení funkční.

Jak se odhlásit

V každém e-mailu bude odkaz na odhlášení. Odhlášení je celkové, tedy ze všech skupin.

Jak změnit skupiny

Pokud chcete přidat nebo ubrat tematickou skupinu, napište nám prosím na adresu info@liberix.cz, a to z adresy, která je přihlášená pro příjem newsletteru. Skupiny vám nastavíme podle vašeho přání.

.....
Napište nám, prosím, jak bychom měli službu vylepšit, o jaké informace máte zájem, v jakém formátu bychom měli newsletter zasílat apod. Děkujeme!
 .....

Internetové jazykové kurzy pro nevidomé žáky

Cílem projektu je **modernizovat** výuku cizích jazyků pro zrakově postižené vytvořením nových jazykových modulů. Děti se zrakovým hendikepem se tak mohou **lépe učit** vybrané jazyky: angličtinu, němčinu, španělštinu a italštinu.

V současnosti jsou výukové texty všech modulů k dispozici v cizích jazycích a češtině. Textové informace i zvukové nahrávky byly vloženy do výukového systému. Probíhá **spolupráce s učiteli** či lektory a systém je **testován ve výuce**.

Řešitel projektu

Partner projektu

Základní škola prof. V. Vejdovského
náměstí Přemysla Otakara 777
784 01 Litovel

Informace o projektu najdete na adrese ec3.liberix.cz

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ